

ČASOPIS RODOPISNÉ SPOLEČNOSTI V PRAZE.

Ročník XVI.

1944

Číslo 3-4.

PŘEDSEDA RODOPISNÉ SPOLEČNOSTI MORIC PRINC Z LOBKOWICZ † 7. SRPNA 1944.

Dr. Karel Karg — Dr. Mirko Rosenbaum:

Patrimoniální soudnictví a archivalie.

V článku „Židlochovice s hlediska rodopisce“, uveřejněném v letošním ročníku časopisu RS na str. 11 a násł., pojednali jsme též stručně o vzniku a historii okresních soudů po zrušení patrimoniálního soudnictví s uvedením dříve užívaných spisových značek.

Každý rodopisec měl by se však seznámiti alespoň přehledně také s činností soudů patrimoniálních, zvláště pak se soudními patrimoniálními spisy a archivaliemi vůbec, při čemž jej bude především zajímati, kde tyto archivalie má nyní hledati.

Patrimoniální soudnictví vykonávaly pozemkové vrchnosti, a to jak světské tak i duchovní nad poddanými usedlymi v oblasti jejich patrimoniální správy. Ve XIII. století byla propůjčena mnohým vrchnostem od králů českých soudní moc patrimoniální nad jejich poddanými, čímž tito byli vyňati z pravomoci soudů a úřadů krajských. Tuto svoji soudní pravomoc vykonávaly vrchnosti buď svými úředníky, nebo soudem některého svého poddaného města, nebo konečně prostřednictvím sousedního královského města, s nímž v tom směru uzavřely smlouvy.

Obnovené zřízení zemské v Čechách z r. 1627 (na Moravě obdobně z r. 1628) omezilo poněkud trestní pravomoc soudů patrimoniálních, která byla pak později ještě omezena v tom směru, že trestní rozsudky takřka výhradně musily být potvrzovány soudem apelačním. Hrdelním rádem císaře Josefa I. z r. 1707 bylo poddaným dáné právo, odvolati se k apelačnímu soudu proti každému trestnímu rozsudku patrimoniálního soudu. Patentem z r. 1765 byla konečně trestní pravomoc soudní patrimoniálním soudům odňata a přenesena na města, většinou královská.

Civilní pravomoc soudů patrimoniálních ve věcech sporných, nesporných a knihovních (nemovitosti zapsané v urbářích a gruntovnicích) zůstala však nedotčena. Důležitým mezníkem je tu jurisdikční norma z r. 1784, která ve spojení s dalšími předpisy vyhradila určité výkony soudnictví hospodářským vrchnostenským úřadům (vči nesporné, knihovní, dluhy, urážky na cti), začín co ostatní civilní pravomoc byla svěřena zvláštnímu vrchnostenskému soudnímu úředníku, t. zv. justiciářovi, neboli právnímu. Místo toho mohlo však být pověřeno funkci místního soudu také sousední město. Dříve než poddaný se dovolal místního soudu, musil se v předmět-

né záležitosti obrátiti na hospodářský úřad, který se pokusil o smírné vyřízení záležitosti. Proto také nalézáme mezi patrimoniálními spisy tohoto úřadu četné spisy o uzavřených smírech.

Zrušením soudů patrimoniálních přešla jejich práva na nově zřízené soudy státní. Při této příležitosti docházelo ku předávání soudních patrimoniálních spisů soudům okresním. Postup při tom nebyl jednotný a proto také zjištěni, kde se tyto spisy nyní nacházejí bývá často spojeno s obtížemi. Dlužno tu rozeznávat dva případy:

1. Patrimoniální spisy, gruntovní knihy a jiné pomůcky nebyly okresním soudům vůbec předány. Tu dlužno zjistit, zda patrimoniální archiv dosud existuje, či zda a kam byl předán a tam po těchto spisech pátrati. Přitom dlužno si uvědomiti, že dříve spisy nebyly vedeny tak svědomitě jako nyní, často chybí a nutno také počítati i s jejich ztrátou nebo škárou v důsledku špatného uložení nebo následkem skartování při nedocenění jejich významu. Často se stávalo, že nebyly předány nejstarší a tedy nejcenější archivalie, kdežto archivalie z doby pozdější byly soudům předány. V některých případech nacházejí se staré gruntovní knihy i u obecních úřadů (dokonce až ze XVI. stol.) a nutno proto pátrání provést i v tomto směru.

2. Patrimoniální písemnosti byly okresním soudům předány. U těchto soudů se však již nyní nenacházejí, neboť byly předány v Čechách archivu ministerstva vnitra (spisy), nebo zemskému archivu (knihy), na Moravě zemskému archivu. Nelze ovšem vyloučiti možnost, že některé tyto archivalie se dosud nacházejí jako zapomenuté ve spisovnách okresních soudů a že také některé následkem nevyhovujícího uložení se zničily nebo se při stěhování soudů ztratily. Přitom dlužno si uvědomiti, že obvody patrimoniální nekryly se s obvody nových soudů okresních, takže některý patrimoniální obvod byl rozdělen třeba mezi několik soudů okresních. Dle toho také docházelo k rozdělení předávaných spisů na jednotlivé soudy okresní. A přitom je třeba si též uvědomiti, že dnešní obvody okresních soudů nekryjí se vždy s obvody těchto soudů v době jich zřízení, neboť některé okresní soudy byly zřízeny teprve později. Tak na př. z obvodu patrimoniální správy Dolní Kounice patřily do obvodu okresního soudu v Židlochovicích mimo jiné též obce Prahlitz, Ursritz, Mahlspitz, Odrowitz, Kuprowitz, Klein Niemtschitz, které však později byly přiděleny nově zřízenému soudu v Pohrlitz.

Patrimoniální archivy obsahují však nejen soudní patrimoniální spisy a knihy — pokud ovšem nebyly předány —, ale také celou řadu dalšího, s hlediska rodopisného velmi cenného materiálu. Některé z nich jsou více, jiné méně obsáhlé, co se dá nalézt v jednom, nemusí být také v jiném. Pěknou ukázkou, co vše možno v takovém patrimoniálním archivu nalézt, je patrimoniální archiv v Opočně, který pěkně popsal B. L. v článku „Rodenový a patrimoniální archiv v Opočně. (Článek tento byl uveřejněn v knize: Josef Colloredo-Mannsfeld. Sborník statí k sedmdesátým narozeninám. 1936.)*)

Archiv tento je rozdělen na následující oddělení:

- a) věci víry a náboženství (od r. 1728),
- b) věci kostelů (od r. 1615),
- c) věci duchovenstva (1637—1749),
- d) nadání, kostelní fundace z 2. poloviny XVIII. stol., materiálie k dějinám bratrstev,
- e) špitálské účty,
- f) školy (od r. 1712),
- g) obchodní úpadky,
- h) úřední zprávy a korespondence ve věcech hospodářských (od roku 1649),

*) Článek Dr. Bohumíra Liský, archiváře a správce Náprstkovova musea v Praze II, otištěný v shora uvedené knize „Josef Colloredo Mannsfeld“. Viz recensi o stejnojmenné knize v rubrice „Literatura“ v tomto čísle. K.

- ch) vrchnostenská a inspekorská nařízení o věcech hospodářských (od r. 1642),
- i) účty vrchnostenských potřeb (1727—1764),
 - j) zahradnictví a ovocnářství (od r. 1727),
 - k) pivovary, kořalny, flusovny,
 - l) mlýny a pily (1795),
 - m) robeta a jiné povinnosti (urbáře již z r. 1542 a pod.),
 - n) úroční rejstřík (platy z propachtovaných pozemků z počátku XVII. a hlavně z XVIII. století),
 - o) přijímání a propouštění úřednictva a služebnictva a jejich platy a deputáty (nejstarší z let 1662, 1670),
 - p) lesnictví a lovectví,
 - q) stavby a opravy budov (z konce XVIII. stol.),
 - r) popisy hranic, plány a měření (již z r. 1596),
 - ř) výměnné a kupní smlouvy mezi vrchností a poddanými,
 - s) hosp. věci, účty a jiné písemnosti města Opočna (již z r. 1713),
 - š) hosp. věci a spisy města Dobrušky (již z r. 1617),
 - t) hosp. věci a spisy města Třebechovic (od r. 1655),
 - u) hosp. věci a spisy městečka Olešnice a Hrádku (od r. 1770),
 - v) hosp. věci a účty venkovských obcí,
 - w) zdravotnictví (konsignace zemřelých morem r. 1680, 1713 a p.),
 - y) akta policejní a soudní (XVII. a XVIII. stol.),
 - z) věci obchodní, tkalcovství (od r. 1735),
 - ž) berné, berní a kontribuční účty, berní repartice, opisy katastr. akt a p., nejstarší z r. 1654),
 - aa) rozdělování selských statků (1658—1784),
 - bb) věci vojenské (zásobování, transporty, příprave a j., nejstarší z r. 1646),
 - cc) militaria (voj. operace, tažení, desertéři a p., nejstarší z r. 1640),
 - dd) živelní pohromy (1653—1654 a j.),
 - ee) stížnosti poddaných proti vrchnosti (1750—1795),
 - ff) vystěhovalci a přistěhovalci (Slezsko a Prusko z let 1652, 1696, 1697, 1727—1793),
 - gg) výhosty (od r. 1600),
 - hh) přimluvy za poddané (od r. 1766),
 - ii) správa poddaných měst (od r. 1709),
 - jj) cechy (nejstarší z r. 1557),
 - kk) věci poddaných (sporné, hlavně majetkové),
 - ll) úřední přísluhy panských úředníků a zřízenec (z konce XVIII. stol.),
 - mm) židovstvo (od r. 1710),
 - nn) úřední oznámení a periodické zprávy (nejstarší z r. 1712),
 - oo) nařízení krajského úřadu a jiných úřadů,
 - pp) pozůstalostní spisy (od r. 1710),
 - qq) věci sirotčí,
 - rr) smlouvy o narovnání (mezi poddanými a obcemi o pozemky, práva a požitky, z XVIII. stol.),
 - ss) korespondence se správami sousedních panství (hlavně ve věcech poddanských, nejstarší z r. 1650),
 - tt) žádosti a zápisu o jejich vyřízení (kniha dekretů, sňatková povolení a p., nejstarší z r. 1613),
 - uu) soudní akta (spory o pozemky a práva, trest. procesy),
 - vv) povolení k sňatkům a pod. (1635—1689).

Zvláštní pozornosti zasluguje 11 purkrechtních knih pro rychty opočenského panství (nejstarší z r. 1587). Pozdější purkrechtní knihy jsou uloženy v archivu země České v Praze. Dále nutno se zmínit o kšaftovních knihách (nejstarší z r. 1613), o knihách sirotčích (od r. 1709) a o knihách soudních protokolů (1782—1839).

Různosti českých příjmení.*)

Příjmení, t. j. druhý název osobní po jménu křestním, se u nás, hlavně na venkově, ujímalo poměrně pozdě. Ještě v 14., ba i v 15. století, se říkalo synu Jana Petrů, J. Petrův, Václav Josefův či V. Jouza, Jouzefák, tak řeč. patronymika: také na Česko-moravské vysocině Jan Petrovič i po rusku: J. Petrovič — a žili-li ve vsi dva synové z téhož otce, pravili dědici gruntu Ondra Menšík a druhému Josef zahradník Menšíků, což napovídá, že starý druhému (obyčejně staršímu, aby sám mohl déle „panovat“) postavil na své zahradě chalupu, přiděliv mu buď na doživotí nebo dědičně něco ze svých polí, nejradiš les, t. j. padrtí (rokycany), aby si z něho rozdělal polička, louku. Tohoto chalupníka psali kněží-matrikáři v konci 16. stol. subses, tedy podsedník („pod sedlákem, pod sedlištěm“) i příživník, malý hospodář zahradník, menšíček.

V Čechách máme nejvíce selských příjmení, důkaz, že sedlák všudy je základ a konservátor národa.

Již po válce 30leté vrchnosti zaváděly příjmení, na př. v berní ruli r. 1654, v priznání dani 1678—1711, nejvíce za císaře Karla, Marie Teresie, vládním rozkazem Josefa II. (1774) vyučována patronymika. Nemanželské dítě napsáno při jménu matky: panchart, z nepořádného lože, levboček . . . často potom Boček, Nepořádný, Levý, Bezkočka, Holý, Holas, Holátko. Kněz napsal lat. spurius a učitel při vydání rodného listu Spurný. Z toho více příjmení na Táborsku, Plzeňsku v XVIII. věku. Pokusím se sestavit vývoj a seznam příjmení, odkazuje k širšímu poučení na Wintrův Kulturní obraz českých měst, I. díl (ed. 1890 Maticí českou).

Selská příjmení: Balík, Bezpalec, Budař i Boudař, Bláhovec, Břicháč, Bumba, Brůha, Brada, Erdlík, Bidlo, Douša, Doušek i Dušek, Drmota i Drmola, Drnek, Hejl, Holub, Hlavsa (= tvrdohlavec), Hus, Huska i Houska, Hrubeš, Homolka, Hlavatý, Hlaváč, Hlávka, Houdek (= Hudec), Hrouda, Chalupa, Podlaha, Hrouda, Hnát, Jindra, Jindrák, Fekl, Javoršký, Polívka, Máslo, Kudrna, Kudrle, Kobliha, Krafka, Kohout, Kotrba, Krajic, Konopa, Krbec, Kůrka, Komrska (původně řemeslné ze slova kožemriska = = koželuh), Kšanda, Kropáč, Klas, Myklas, Jehlík, Kotrouš, Lála, Lád, Lebeda, Luština, Lucek i Lusek, Málek, Malík, Macek, Mezera a Mizera, Macek, Malina, Mráz, Maňour, Mára, Mošna, Novotný, Novák, Nuska, Návara, Nečina, Provod, Pulec, Peřina, Poucha, Piňdour, Podlaha, Pour (z Bauer), Pošmurný, Pytel, Pytlík, Pilný, Podskalský, Pleticha, Puklice, Parkos, Rásocha, Roubal, Roubík, Roháč, Randák, Repa, Riha (nechytrý), Rozbořil, Vymazal, Březina, Smrká, Stropek, Slepíčka, Strniště, Smetana, Shorný, Smrt, Starý, Socha, Strouhal, Škopek, Šulista, Šmatha i Šmat, Švanda, Šbabouk, Šebele, Šídio (ostrý jako š.), Spalek, Sváb, Tupec, Tupý, Tlachna, Trávníček, Trdlo, Tytono (pořekadlo), Tlapa, Tlápek, Uchytíl, Uletěl, Ujka i Ujec, Váňa, Vaňour, Vaňous, Vaněk, Vrba, Voráč, Vozobule, Vaněček, Vyskočil, Voborský, Vobr, Zítek, Zima, Žába, Žitný, Žulík (srov. vzal žulíka = utekl).

Podle národnosti: Polák, Němec, Rus, Babor, Saks, Turek, Rakous, Moravec, Vlášek, Tureček, Böhm.

Jména podle místa: Horák, Horáček, Dolák, Zadní, Rybnický, Dulík, Klatovský, Pisecký, Volyňský i Volyňka.

Jména řemeslná: Šídio, Švec, Kadlec, Prachař, Petržilek (zahradník), Houska (pekař), Zahrádka, Kalivoda, Chlebeček (pekař), Kolečko, Soldat, Krejčí, Kovář, Přibíl (kovář), Jelínek (lesní), Konvička, Křen, Uhliček, Uhlíř, Pinta, Pivo, Sládek, Kutný, Bochníček, Medek (včelař), Chmelař, Dřevák.

*) Pokračujeme v serii článků o rodových názvech a vzniku příjmení. Další část je opět z pera archiváře Fr. Teplého, který je dnes žijícím našim nejstarším historikem s bohatými rodopisnými zkušenostmi.

Podle náboženství: Ríman, Žid, Koutník, Kukla, Všeňera, Zborník, Pohan, Tábor, Nemodlenc, Švejda (na Volynsku = chytrák).

Pěkná příjmení. Přirozeno, měl-li kdo svobodnou vůli, že se přičinil o pěkné příjmení. Viděti na židech v první polovici XVIII. stol. Dal-li úředníkovi podmazánku, směl se psati: Krásný, Vyborný..., neměl-li, přišli mu cognomen: Bulík, Vocásek, Poseroutka...

Vyučil-li se hoch řemeslu, přistoupil do cechu jako tovaryš, který měl kus své zvláštní samosprávy sdružení tovaryšského, jež pod dozorem cech-mistrů řídil starý tovaryš, obyčejně ten, kdož nebyl possesionatus (= neměl jméno) a nemohl se státi mistrem. Nováčka zapisoval do Tovaryšské knihy, vybíral od člena na svíce, tovaryšskou mší sv., na nemoocné a j. v. Při zápisu směl nový člen k otecckému příjmení připojiti řemeslné. To často zatlačilo první. A tak v lejstrech čteme samá pěkná příjmení: Slavík, Slavíček, Rada, Motýl, z toho později Motl, Máth, Střeleček, Rybička, Černáček, Bělohlávek, Růžička, Kniže, Král, Princ, Skřivánek, Jeřábek, Fialka, Trávníček, Červenka, Sivák, Holoubek, Pšenička, Chlap-Chlapec, Chlapec, Mácha-Mašek, Václav-Vašíček a j. v. Těchto příjmení až na naše časy hojnost. Ovšem se psali též Švec, Krejčí, Sládek (recte sladovník), Mlynář, Mlynářík, Tesař...

Příjmení posměšná: Bumba, Bumbálek, Žrout, Hrčka, Coufal, Poskočil, Doskočil, Malík, Nekňuba, Melka, Lala, Kaše i Kašek, Hošek, Bluma, Ocásek, Oremus, Hraše (rád jed' hrách), Šilenz, Láska, Blafka, Trasák, Barák, Semotam, Vozobule (vozábli mu nos, rozum), Mudra, Pitoma, Herolík, Herolt, Pán, Bufka i Blafka, Kopenec, Tredna, Klapzuba.

Jména po svatých: Bláha, Blažek, Tomšů, Frolík, Prokeš, Šimek, Mácha (z Matěj), Michal, Michálek, Vondra, Bártík, Zíka, Šebesta, Petrák, Adamec, Vávra, Vavruška, Janák, Gabriel, Klíma, Petrů, Petrovic, Halek (z Michálek), Miška (Michal), Brož, Šíma, Tůma, Vondruška, Václavík, Mojžíš, Baroch, Kasper.

Staročeská: Krejsa, Peksa, Píksa, Vévoda, Panoš, Rytíř, Capúrka, Provod, Myklas, Hněvsa, Hopsa, Chlebec i Chlepsa, Lapka, Křivák, Ždichynec, Sokol, Brániš, Trachta, Kolda, Groš.

Zlatinisovaná: Hanselius, Kropacius, Curtius (z Kurt: Konrád nebo z Kurr), Šebelius, Placalius, Ventris (= Bríška), Zahradník-Hortensius, Horčička-Sinapius.

Zamerikanisovaná: Silheny, Mahly, Tepely, Vlček = Vlček, Vomáčka-Vomaski, Jasmý-Jahseny, Kolzta-Kokgta i Koheta, Kotě-Cottě, Sýkora-Sechora a j. v.

Ze světa zvířat: Daněk, Jelen, Jelínek, Kráva, Kozák, Koniček, Telátka.

Z ryb: Kapr, Karas, Karásek, Vokoun, Úhoř (Ouhor i Ouhora), Štika, Rybák.

Podle vlastnosti a tělesné chyb: Černý, Krásný, Teplý (= vypálený chlap), Žižka (slovensky = jednooký), Mls, Kokta, Slinta, Bělohlávek, Mrkavec, Nevymaštěný, Trdlo, Žrout, Poledne, Baba, Babka, Tele, Divoký, Kůň, Koniček, Slonbidlo, Prase, Čert či Tewl, Jehně (= mírný), Rychlý, Prchlik.

Nadávky: Brejloun i Bryl, Všívák, Trouba (něm. Traube), Holota (ale též od druhu čeledi holoty), Třeštidlo i Třeštíprdlo, Vůl, Mizera, Kujon, slov. Kujovánek, Osel, Vejr (nevejři na mne), Kotě i Kotátko, Suchý, Čert, Trdlo, Hadr, Prasátko, Telátka, Tatrmán, Obejda (z toho Hauzim).

Různé změny: z Jana-Jech, z Bartoloměj-Bareš, Bartoš, z Victorina-Vych i Věch, z Martina-Mareš, z Jiří-Jirka, Jirásek, z Matouše-Matula, z Matěje-Mach, Mácha, z Pavla-Pašek, z Petra-Pech, Pešek, z Simona-Šíma, Šich, Šicha, z Václava-Vencí, Vančura, z Mikuláše-Mika, Mikenda, z Alexandra-Aleš, Haleš i Halík, z Valentina-Falta, Faltys, z Jakuba-Kuba, Kubeš, Janek a Jankovec.

Karel starší ze Žerotína jako rodopisec.

Přední státník předbělohorské Moravy, pan Karel starší ze Žerotína, děkoval za svou vysokou politickou dráhu nejen přirozenému nadání a hlubokým vědomostem odborným i praktickým, nýbrž také, a to v míře nikoliv nepatrné, svému urozenému původu. Jen ten, kdo byl v zemi usedlý, kdo byl přijat do středu jednoho z jejich stavů zemských a kdo se mohl vykázat dlouhou řadou šlechtických nebo rytířských předků, mohl držet svobodný majetek, zastávat přední úrady zemské a stanouti i v čele zemské správy. Již z těchto čistě hmotných příčin pramenil u příslušníku vyšších stavů živý zájem o rodovou minulost, který byl nadto nezřídka živen čistě ideovými pohnutkami, totiž rodinnými a rodovými tradicemi i osobní snahou pochlubiti se pokud možno největším počtem urozených a vznesených předků. Tak byly dány u každého pána a u každého rytíře přirozené předpoklady pro odborné rodopisné studium, avšak rozmanitý stupeň zájmu a porozumění pro pestrý pohled na rodinnou galerii i stejně vzdělání a schopnosti působily, že někteří neprojevovali žádny nebo jen zcela nepatrny zájem o rodopis, zatím co jiní se věnovali tomuto oboru s opravdovým nadšením a odbornou přípravou, takže mohli často udileti cenné rady příbuzným i známým. Pan Karel starší ze Žerotína patří nepochybně do druhé skupiny, jak dokazuje několik jeho listů, zachovaných v tak zv. bludovských kopiářích.

Na prvném místě sluší uvésti jeho list ze dne 11. května 1636, v němž píše svému zeti Zikmundovi z Teufenbachu o přípravách na pohreb milované dcery Bohunky. Protože v této souvislosti bylo patrně potřebi pořídit veliký a nový obraz Žerotínského znaku, který by byl zavěšen před vystavenými tělesnými pozůstatky urozené pani, Teufenbach dal vymalovati podle svých znalostí takový znak v Olomouci a poslal jej tchánovi k posouzení. Žerotínův posudek však nevyzněl příznivě. Známý Žerotínský lev se tu spatřoval celý a stojící na skále, kdežto podle Žerotínova výkladu měl na hřbce seděti, při čemž zadní pár noh vyniká mezi skalisky.

Odkud čerpal pan Karel starší tak přesné znalosti znakové a rodopisné, ukazuje zcela jasně jeho dopis ze dne 14. září 1625. Pan Konrád Pšovický z Mukoděl, syn pana Šebestiána Pšovického, požívajícího vysoké úcty u Žerotína, prosí někdy v létě 1625 o opatření věrohodných dokladů svého urozeného původu. Žerotín se nejdříve omlouvá, že teprve nyní odpovídá, a vyládá zdržení, delší jednoho roku, neklidnými běhy válečnými i zdlouhavým jednáním u desk zemských českých, odkud si musel vyžádati potřebné doklady. Na jejich základě došel až k prapraděovi pánu Konrádovi, když starší deskové zápisby byly zničeny při známém požáru hradu Pražského r. 1541. Jméno nejstaršího přímého předka se dovidá Žerotín pouze z jedné kvitance, tedy nikoliv z vlastních kmenových zápisů deskových, což svědčí o jeho neobyčejné znalosti desk zemských a jejich vedení i o umění vyčítat z nich vše, co lze. Kromě jména prapraděova poznává pan Karel starší ze stylisce kvitance i tu další zajímavou a neobyčejně důležitou skutečnost, že tento předek pana Konráda měl nedilného bratra a pocházel z rodiny, která byla v zemi již dlouhá léta usedlá, jak ukazuje mimo jiné i označení „urozený vladyka“. A tak mohl Žerotín posloužiti tazateli nejen čtyřmi přímými předky, jejichž existenci bylo potřebí zjistit, a to až za rok 1541, ale nepřímo i dokázati starobylost rodu pánu Pšovických.

Ještě složitější byla věc kolem rodu paní Anny ze Žerotína, rozené Hoffmanky z Grynpychlu, manželky Viléma, syna Karla ze Žerotína, strýce pana Karla staršího. Ten věnoval této otácke proto tolik času a námahy, že se dotýkala jeho příbuzné. Vždyť na něho vzhlízel celý rod jakožto na svého představitele a rádce i pomocníka ve všech možných těžkostech. Paní Anna poslala bratranci se strany mužovy rozrod svého zesnulého chotě až do praděa a prabáby, pan Karel starší však nalezl v této práci celou řadu podstatných chyb a nedostatků. Zesnulý pan Vilém patrně sám neznal dobré a přesné rodinné poměry svých předků, zvláště se strany

matčiny, když uvádí toliko „samy jména pana otce, děda, praděda, paní mateře, báby a prabáby, a kdo byli předkové jejich, o tom jako i o jiném upříznění se nic nedokládá.“ Mezi spízně rody patřili především Šternberkové, z nichž pocházela Vilémova bába Jitka. Šternberský erb byl však v příloze naprostě špatně vymalován, neboť to nebyl znak pánu ze Šternberka, nýbrž „erb jiného rodu, kteréhož páni Šternové stavu rytířského od starodávna užívali.“ Paní Anně slo totiž především o to, aby se jasně a zcela přesvědčivě dokázala spízněnost se Šternberky. Protože Žerotín neměl prozatím již zádných dalších dokladů po ruce, požádal svoji ovdovělou sestřenici, aby někoho vypravila na Kounice, „poněvadž tam páni z Károva bydleli a paní máter nebožtíka tam se rodila, k spatření a vyzvězení, jestli tam kde jaký erb jejich nebo co tomu podobného se nachází, též o panu otci, dědu jako také i paní máteri a bábě paní Johanny z Károva, kde sou byli, poslati, nebo kdybych toliko jména jejich a rody věděl, již by mi potomně bylo snáze na jiné věci se doptávat“. K smazšimu po rozumění vnitřní souvislosti mezi osobami a místy zde jmenovanými stačí poznámení, že tchýně paní Anny ze Žerotína a manželka pana Karla byla Johanna Černčická z Károva, který z rodu držel Kounice. Než ani tím nevyčerpal pan Žerotín ještě všechny prameny rodopisné a heraldické. V dovětku k tomuto svému dopisu ze dne 31. ledna 1629 praví totiž doslově: „Tolikéž Vaši Milost za to prosím, pokudž byste se ráčili mocí nějakých starožitných lidí stavu rytířského neb obecního rádu doptati abyste ráčili s ním o tyto věci dátí promluvit i také v kostelích okolních na hrobích dátí vyhledati, jestli by se co takového nalezlo.“

Třetí osobou, jejímž rodopisem se pan Karel starší ze Žerotína zcela určitě bliže zabýval, byl pan Ladislav ze Šlejnic, a to ve vztahu k jeho sporu se Zdeňkem z Roupova o dědictví. Již 7. října 1630 posilá mu z Brandýsa nad Orlicí „poznámení předků Vašnostiň po paní materi“ a slihuje, že až přijede do Vratislavě, zašle další doplňky podle zápisů, které má uloženy ve svém domově. O tři léta později, v březnu roku 1633, posilá panu Zdeňkovi z Roupova „dvojí poznámení rodu pánu Krajířův (sestavené Ladislavem Šlejnicem), než oboje falešné“. Jaké „mejlky“ v Krajířském rodokmenu nalezl, o tom poučuje dopis ze dne 28. března téhož roku, panu Ladislavovi ze Šlejnic adresovaný. Pan Zdeněk Krajíř byl totiž mladším bratrem nejvyššího Pražského purkrabího Volfa, jehož vnukiem jest právě pan Ladislav Šlejnic, kdežto Zdeněk z Roupova, „mladší v některý lítu než Vašnost“ (t. j. Šlejnic), jest zase vnukem pána Zdeňkovým. Aby bylo zcela jasno v této tak složité a spletité otázce, posilá Žerotín Šlejnicovi „pravdivé poznámení těch descendantů, o kteréž jest činiti z rodu toho Krajířskýho, o kterém není Vaši Milosti pochybovat“. Toto poznámení ukázal totiž pan Karel starší pánu z Roupova, který je uznal za zcela správné, zatím co Šlejnicem sestavený rodokmen odmítl jako naprostě chybný.

Z několika těchto, jen náhodně zachovaných zmínek lze poznati, jak značná byla rodopisná agenda pána Žerotína a jak dokonale na ni byl vyzbrojen. Základem zůstávaly výpisy z desk zemských, což jest pochopitelné, když šlo ponejvíce a především o věci úřední. Žerotín však neodmítl ani rodových zápisů a paměti, osobních vzpomínek pamětníků starých časů, náhrobních nápisů, nejrozmanitějších erbovních vyobrazení i všelijakých jiných pramenů a náznaků, jen aby mohl žadateli odpověděti pokud lze nejobširněji a nejpřesněji. Ze jeho příkladná důkladnost, obsahlé vědomosti, osobní známosti, vědecká příprava a v neposlední řadě i hojně výpisy z dřívějších dob byly známé a proslulé po celé šlechtické obci českomoravské, to dokazují právě jména dotazujících se osob, které pocházejí ze všech končin naší vlasti. Několik těch dopisů osvětluje tak pana Karla staršího ze Žerotína s jiné nežli politické stránky, kreslí jej však opět jako muže vysoce vzdělaného, na všechny úkoly dokonale připraveného a vždy ochotného podle svých sil pomoci všude tam, kde jest toho potřebí.

Dějiny rodu Jaroslava Vrchlického.¹⁾

Velká řada vynikajících mužů vzešla národu českému z jihočeských rodů. Mezi nimi žil od nepaměti také rod, z něhož pochází Emil Jakub Frída-Jaroslav Vrchlický, náš nejslavnější básník. Rod Frídů byl svobodnický a usazen byl v Bradáčově, svobodnické osadě, 6 km na jv. od Mladé Vožice, 15 km na jih od památného Blaníka, v kraji bechyňském, později zvaném táborském.

Svobodníci Jeho Milosti císaře a krále byli zvláštním stavem uprostřed mezi lidem poddaným a stavem šlechtickým, duchovenstvem, městským. Statky své dědičně vkládali do desek zemských, později, od r. 1614, do knih svobodnických. Kromě svobody osobní a majetkové měli právo mít poddané, právo honity, čižby, rybolovu, pálit uhlí ve svých lesích a prodávat je, právo krčemné, varné, provozovat mlynářství, kovářství a jiné živnosti. Měli tedy některá práva šlechtická a městská. Jedině král a úřadové zemští měli nad nimi pravomoc. Ve správních záležitostech příslušeli pod úřady krajské a nejvyšší zemské. Jako práva, tak i povinnosti svobodníků nesly se jen ke králi a zemi. Všeobecně berně sněmem povolené, jimž jediným svobodníci podléhali, odváděli krajským berníkům přímo. Ve vojenské povinnosti řadili se ke stavům zemským. Vypravovali do pole zbrojně mužstvo, přispívali penězi k jeho vydržování, dodávali k zemské hotovosti potahy a připrěvali k dopravě potřeb válečných.

Jest zaznamenáno v pol. XVI. stol., že mnozí svobodníci hlásili se ke stavu zemanskému, ano rytířskému. Byli asi zbytkem svobodného jádra národa, než se rozvrstvil ve stavů. Svobodnictví trvalo do r. 1848.

V nejstarších zprávách o rodě Fridovském, jako u stavů jiných, uváděni jsou členové rodu jenom jménem křestným a místním.

V berním soupise z r. 1523 jmennuji se: Jakub, Jan, Dušek, Matěj a jeho bratr Martin z Bradáčova. Některí jistě zrozeni byli před r. 1500. V soupise z r. 1550 uvádí se: Dušek z Bradáčova a bratr jeho Jakub, mající dva dvoře v Bradáčově. Martin z Bradáčova má dvůr ve vsi Bradáčově. Jan z Bradáčova. Jan Kuboš (syn Jakubův) má dvůr ve vsi Bradáčově.

V druhé polovici téhož století ustalovala se teprve příjmení: Euřič, Martin, Kovář, Nekovář, Sochor, Povondra, Frída.²⁾ Po prvé toto jméno vyskytuje se před rokem 1600 jako křestné jméno a příjmení. R. 1604 „Fryda“ z Bradáčova potvrzuje trh kupní, kterým manželka Frídova, dříve vdova po svobodníku Ševci, r. 1599 koupila pole s paloukem. Činí tak na místo své manželky. Tento Frída dostal křestné jméno po kmotrovi ryt. Frydrychu Doudlebském z Doudleb na Nadejkově a na svobodnickém majetku ve Vlášenici a Putimi. Byl královským vůběrcím v kraji bechyňském a tedy ve stálém styku se svobodníky, dokonce s blízkými v Bradáčově. Křestní jméno Frydrych (Friedrich) bylo v rodě ryt. Doudlebských obvyklé. Jméno Frydrych, Friedrich, zkráceno ve Fryd, Fryda, Frída, čárky se tehdy neepsaly, pak Frída, v Josefovské době Frieda, v nejnovější Frída. R. 1654 uvádí majitele statku Václava Frídu. R. 1688 koupili bratři Jan Frída a Václav Frída od příbuzného svobodníka Vítá Koktana pozemky od sousední obce Světlé.

1) Rod básnika Jaroslava Vrchlického-Emila Jakuba Frídy probádal Dr. J. Doskočil, místopředseda Rodopisné společnosti, vrch. komisař zemského archivu v Praze. Jeho obsáhlou práci, s níž naše členy seznámil na své přednášce, konané v druhém a třetím cyklu vzdělávacích přednášek naší Společnosti loňského roku, vydala tiskem Královská Česká společnost nauk ve svém „Věstníku“. Zařadili jsme přesto tento příspěvek, abychom rodu Frídů Vrchlického po všech stránkách osvětlili. K.

2) Jméno osady Bradáčov ukazuje na jednoho původního držitele velkého statku, snad zemanského. Rozrodem a dělením vzniklo několik menších statků, hospodářství a rodů různých jmen.

Po Václavovi Frídovi r. 1713 jmenují se Jan Frída a manželka Katerína. Václav Frída, starší bratr Janův neprevzal polovici statku po otci. Byla zapsána jmenované Katerině. Václav, vyučený v kovárně Frídovské,³⁾ vstoupil do služeb kapituly staroboleslavské v Popovicích u Brandýsa n. L. Zaměstnán byl u panského kováře Ondřeje. S jeho dcerou Juditou byl r. 1680 svědkem při oddavkách v kostele sv. Pavla v Brandýse, kam Popovice farou náležeji. V matrice zapsán: „Pan Václav Frýda“, což znamenalo, že byl svobodnického stavu a nikoliv poddaný. Téhož roku, dne 17. listopadu, ve věku 20 let, byl s Juditou, dcerou Ondřeje, kováře, oddán. Nedošlo k tomu, aby převzal kovárnu, ale zatoužil jako jiní svobodníci po městě.

Brandýs n. L., v sousedství starobylého města Staré Boleslavi, byl živým králem komorním městem, s rozsáhlým zámkem. Byla tu soustředěna správa tří komorních panství. Václav Frída se tu však zakoupiti nemohl, aby se stal měšťanem. Naopak upadl do stisněných poměrů a proto přijal poddanství města. Mannał městský praví, že dne 1. března 1694 „Václav Frída spolu s manželkou svou Judytoú, jsouce svobodní lidé, přislíbili panu purkmistrovi a panům radním i celé obci J. M. C. města Brandýse nad Labem dobrovolně poslušnost, věrnost, poddanost a pravé člověčenství. Mají syna Vita, 3 léta stáří a dceru Annu, jeden rok stáří“. Doufal Václav Frída, že ve městě bude moci on, jeho děti pak jistě, dosíci zase svobody, ba časem zámožnosti a měšťanského práva. Zaměstnán byl v obecním dvoře, na předměstí zvaném Nižší Hrádek (č. 53), nedaleko prastarého chrámu sv. Vavřince. Právě tehdy obec dvůr nákladně přestavěla. Uvnitř dosud je vidět staré stavební památky.

Správcové městští, jeden konšel a druhý obecní starší, spravovali dvůr obecní jen ve svůj prospěch a s rodinou Frídovou zacházeli nemilosrdně. Platili bídň, takže Václav Frída byl nucen vyžádati si vstup do městské rady a tam stížnost svou přednesít. „Že má skromný plat, s rodinou bídu trpí, nemastnou stravu jistí musí, pro pány zdarma pracovati a začasto k provazu odsuzování slýchati musí.“ Pan purkmistr i páni radní se ujímali stěžovatele a hleděli postavení jeho zlepšiti, ale mnoho to nepomohlo.⁴⁾ Václav zemřel podvýživou r. 1708 dne 29. května ve stáří 48 let. Pohřben při kostele sv. Vavřince. Manželka Judita přežila ho o 12 let. Skončila také neštastně, pádem se stromu, 19. srpna 1720 a pohřbena na nynějším (novém) hřbitově. Smutný to byl osud dříve svobodnické rodiny, ale nastal záhy obrat.

Jediný syn, Vít Frída, narodil se již v Brandýse dne 6. listopadu 1690. Otec zapsán „Václav Frydrych“, tedy plným jménem, jako nalézáme některé členy tohoto rodu i jinde zapsané. Otec dal Vítu se svolením obce ještě za svého života učít se výnosnému řemeslu kožešnickému. Vít na obecním dvoře již nepracoval, ale obci ještě sloužil. Dle záznamu obec platila mu ku př. za 9 cest do Prahy k pražskému soudu ve věci dědiců ze Šenfeldu vykonaných. Šetrný a přičinlivý Vít toužil po lepším postavení společenském, byl si vědom, že pochází z rodu svobodnického. Vyhlédl si nevěstu z měšťanského rodu a proto žádal městskou radu o propuštění z poddanství. „Vzácný magistrát, uváživ, že Vít Frídu městskou dcerku sobě ke stavu manželskému vyvolil, list zhostný mu ochotně vydal.“ Páni radní dobré znali rodinu Frídovu, její původ, a zvláště dobré vlastnosti Vitovy.

Šnatek mezi Vítěm Frídou a Maří Magdalénou, dcerou po nebož. Jiříku Füniovi, mistru pekařském a měšťanu v Brandýse, vykonán 8. listopadu 1722 ve chrámě sv. Pavla. Mnoho nevyženil, něco dědil po tchýni a švagrové. Třeba byl hospodárný, přece se ve městě zakoupiti nemohl, aby získal právo měšťanské. Stal se obyvatelem městským. Aby se mohl stát sousedem, měšťanem a pro lepší provozování živnosti, žádal obec 26. VI. 1742, aby mu před zámkem prodala pozemek, na němž by sobě postavil domek.

3) R. 1727, 22. IV., Jan Frída z vedlejší linie, J. M. c. a kr. svobodník, odkažuje kovárnu nejstaršímu synu Martinovi, statek mladším synům, Janovi a Matějovi, po polovici.

4) Obšírně podáno ve Sborníku Jar. Vrchlického za r. 1935/37 od téhož spisovatele.

Obec jej odkázala na zámecké pány, ale ti nesvolili, nechtice vedle mohutného zámku míti nové malé stavení.

Vít Frída požíval velké vážnosti, což dosvědčuje hojně dokladů a jmenování „panem“. Dětem dal vzdělání na dobře vedených tehdy školách městských. Syny, Václava a Jana, buď sám vyučil nebo dal vyučit řemeslu kožešnickému, jež se stalo tradičním ve všech větvích rodu. Vítova manželka, Maří Magdalena, zemřela ve stáří něco přes 60 let, dne 7. února 1761, a manžel v 72 letech, dne 2. září 1762.

Vítův syn, Václav Hynek, nar. 1. srpna 1723, jako mladý kožešnický mistr seznámil se s počestnou pannou Apolenou Treserovou, dcerou zemř. Ferd. Tresera, měšťana na Novém městě Pražském, v ulici Bredovské č. 12 („U Tresserů“). Apollena zdržovala se u příbuzných v sousední Staré Boleslaví, proto byl sňatek vykonán v památném kapitulním chrámě sv. Václava 9. listopadu 1749. Mladí manželé po 12 letech zakoupili nedaleko děčanského chrámu sv. Pavla domek č. 209 s rozsáhlou zahradou a obdrželi právo měšťanské. Mladší bratr Jan, mistr kožešnický, založil první vedlejší větev Frídů v Brandýse n. L., která také dosáhla měšťanského práva.

Václav Hynek Frída zastával po léta funkce městských činovníků, k čemuž měšťané byli jmenováni městskou radou. V cechu kožešnickém byl po léta starším cechmistrem. Mistrovského práva používal přes 40 let. Býval dožádaným svědkem při různých smlouvách a úředních jednáních. Měl písma rázne a úhledné. To vše svědčí o jeho inteligenci, vážnosti a ohlibě. Zemřel 24. srpna 1803 ve věku 80 let a manželka Apollena rovněž dosáhla vysokého stáří.

Synové. Václav Jiří a Jan Vojtěch, byli původci dvou větví, jež dosud žijí. Oba konali vojenskou službu před válkami napoleonskými. Z mladší větve Jana Vojtěcha pochází Jaroslav Vrchlický.

Jan Vojtěch Frída, narozený 23. dubna r. 1758, mistr kožešnický a měšťan, oddán byl 5. února 1782 s Rosalií Braunerovou, mladší dcerou Šebestiána Braunera, přistěhovalého z Mirešovic, druhou dceru Teresií pojal starší bratr Václav Jiří Frída 6. února 1793 za manželku. Byl rovněž mistr kožešnický a měšťan. Rodiny bydlely na náměstí č. 63 a 64. Domek č. 209 držel bratranc Jan Frída, měšťan a mistr kožešnický, syn Jana, bratra Václava Hynka.

Rodiny žily v době válek napoleon. a pak v nuceně klidné době Metternichova absolutismu. Lidstvo unaveno válkami věnovalo se svým živnostem a žilo resignovaným, klidným životem. Jan Vojtěch a Rozálie zemřeli ve vysokém věku. Manžel zemřel v 83 letech dne 17. března 1841. Manželka zesnula po pěti letech dne 17. května 1846.

Jan Josef Frída, syn Jana Vojtěcha, narozen 26. listopadu 1787, byl oddán 4. února 1812 s Annou, rozenou Nezbedovou, ze sousedního městečka Vrábí. Když mu vyhořel dům č. 63 na náměstí, koupil dům čís. 19, rovněž na náměstí stojící. Příkoupil pozemky, a tak kromě živnosti kožešnické zabýval se také polním hospodářstvím. Jako zámožný a vážený měšťan a cechmistr stal se členem městské rady, nejprve t. zv. representantem, pak městským radou. Zastával různé funkce samosprávné. Žil v rušné době, prožil bouřlivou revoluční dobu r. 1848. Zvolen jako městský rada vedle purkmistra čestným důstojníkem Národní gardy. Jeho mladší syn Jan byl činným nadporučíkem u prvé setniny. Jan Josef po absolutismu Bachově účastnil se se svými syny a členy zpřízněných rodin práce národní. Ze synů Václav byl duchovním, Jan a Antonín měšťany a mistry kožešnickými, Jakub Jan vyučil se kupcem, Karel Jan stal se městským kontribučním. Otec Jan Josef Frída zemřel 12. května 1871 ve stáří 84 roků. Manželka Anna zemřela záhy, a to plícní chorobou, 25. ledna 1836 ve věku 48 let. Druhá manželka Anna, rozená Pazderová, rovněž z Vrábí, zemřela 30. září 1885 ve věku 72 let.

Jakub Jan Frída, narozený 28. dubna 1827 před sv. Filipem a Jakubem, proto pokrštěn Jakub a po otci Jan, vyučil se v Brandýse kupcem, a tak první člen této větve opustil kožešnické, jemuž byli již dva bratři vyučeni. Jakub Jan, v Praze zaměstnán, vstoupil ve sňatek s Marií Kolářovou dne

3. března 1851. Oddáni byli u sv. Jiljí na Starém Městě, kde bydla nevěsta v č. 213. Otec nevěsty, Josef Kolář, byl měšťanem a mydlářem v Příbrami, matka Anna byla dcerou Josefa Čečetky, knihaře v Příbrami.

Svou živnost Jakub Jan Frída provozoval nejprve v Lounech čís. 103, kde narodila se dcera Marie Anna Emilie 22. ledna 1852. Druhým děckem byl Emil Jakub, narozený 17. února 1853, který přijal jako básník pseudonym Jaroslav Vrchlický. Potom ve Slaném, kde Jakub Jan koupil dům č. 126, narodil se Bedřich Jan 1. července 1855, spisovatel a ředitel vyšší divcí školy. Frídové řízením osudu vrátili se ke starodávným křestním jménům Jakub, Friedrich-Bedřich. Pak následovaly dítky: Anna Marie, Karel Rudolf, který ve Slaném ve 3 letech zemřel, Emilie, Antonie Marie. Rodina pak zakotvila v Čisté u Rakovníka (1872—1875), kde otec, Jakub Jan Frída, stal se správcem roln. akc. mlýna, avšak brzy náhle zemřel 27. listopadu 1874, ve stáří 47 let 7 měs.

Šnatek Emila Jakuba Frídy s Ludmilou, dcerou MUDra Jos. Podlipského a manželky Žofie, potvrzen byl dne 4. srpna 1879.

Bedřich Jan Frída pojal za manželku 4. srpna 1883 Boženu, dceru insp. drah Jana Veselého a matky Antonie. Emil Jakub Frída, čestný PhDr., profesor Karlovy univerzity a člen České akademie věd a umění v Praze, doživotní člen panské sněmovny ve Vídni, zemřel v Domažlicích dne 9. září 1912 v 59 letech 7 měs. svého věku, po čtyrleté těžké chorobě. Manželka Ludmila zemřela r. 1916. Bedřich Jan Frída zemřel 15. září 1918 v Praze ve věku 63 let.

Rod Frídů vynikal českou houževnatostí, vytrvalou snahou k vyššímu stupni společenskému. Jaký to rozdíl mezi r. 1694, kdy rodina Václava Frídy upadla v bídou a podruží, a rokem 1894, kdy Emil Jakub Frída-Jaroslav Vrchlický byl zahrnován poctami a vyznamenáními nejvyššími jak doma, tak i v cizině. V Emilu Frídovi vyvrcholil duševní vývoj rodu epochálním a geniálním zjevem.

Poznámka: Jakub Jan Frída udával někdy křestní pseudonym Filip Jan, Filip Jakub nebo jen Filip. Nezamítalo se mu jméno Jakub, aby snad neslyšel lidové zkratky jeho. V Lounech v matrice křestné zapsán Filip Frída. Ve Slaném Jakub Frída. V matrice zemřelých v Čisté zaznamenán Jakub Frieda. Pozdějším farářem Al. Novákem na něčí žádost napsáno před jménem Jakub jméno Filip. Ze jména Frieda Škrtnuto „e“, ale neopraveno „i“ v „í“. Otec Emila Jakuba (nikoliv Bohuslava) a Bedřicha Jana nesporně jmenoval se Jakub Jan, jak zapsán v matrice brandýské.

Zivot „Frýdy“ spadá polovici do XVI. stol., s polovicí do XVII. stol., takže dočkal se války XXXleté. Před touto válkou bylo v Čechách několik náboženských vyznání: katolické, podoboží, českobratrské a luteránské i kalvínské se sem tlačilo. Jedna sekta, málo nyní známá, byla hlavně rozšířena na Benešovsku, Sedlčansku, Voticku a Mlado Vožicku. Byli i zástupci v Praze. Tato sekta vznikla v Pecinově u Benešova, zvala se bratry Pecinovskými, také Mikulášenci. Používali neobyčejné úcty a nebyli ani valně pronásledováni.

Sekta ku podivu počátkem XVIII. stol. zmizela. Členy této sekty byli jistě i svobodníci bradáčovští. Právě na počátku války třicetileté byli již katolíky. Po bitvě bělohorské (1620) byli také nekatolíčtí svobodníci, účastníci se tažení proti Ferdinandu II., postaveni před soud. Mezi těmito svobodníky bradáčovští vůbec nebyli. Byli tedy katolíky a odboje se neúčastnili. Od počátku XVII. stol. byli Frídové katolíky.

Red. Rudolf Kryl:

K rodopisu Mistra Bedřicha Smetany.

V posledním čísle našeho časopisu požádali jsme české rodopisce, aby nám v letošním jubilejném roce pomohli osvětliti rod zemřelého skladatele a tím nepřímo odhaliti dědičné sklonky k hudbě, které se, jak věda

dokázala, z velké části děčí. Z došlého četného materiálu vyjímáme některá neznámá fakta z rodu Mistra Smetany.

Jindřichohradecký městský archivář, prof. Dr. J. Muk, opravuje omyly v úředních zápisech města Jindřichova Hradce a píše:

„Jubilejní oslavy často vedou k revisi životopisných dat oslavenců nebo k objevům zajímavých omylů v úředních původních pramenech. Jako doklad, jak málo lze věřit pravdomluvnosti starších i úředních zápisů, bylo by možno uvést to, co zachovalo se v úředních knihách v Jindřichově Hradci o tamním čtyřletém pobytu B. Smetany a jeho rodiny. K letošnímu jeho jubileu uspořádalo museum v J. Hradci výstavu „B. Smetana v J. Hradci“, kde upoutal předeším katalog gymnasia se jménem parvisty B. Smetany, a v něm jako datum narození slavného skladatele je uveden den 20. září 1823. V proboštských matrikách Křtěnců jsou i dvě Smetanovy sestry, které se narodily v J. Hradci: 4. srpna 1831 Antonie Františka (zemřela tu 16. října 1831, podle zápisníku otce však už 9. října) a 3. října 1833 Františka Antonie. V křestním zápisce první z nich Antonie u jména otce je uvedena jako jeho matka Marie, rozená Kopečná, u druhé Františky správně však Ludmila Konarová; zato u babičky se strany matčiny její rodné jméno „Štefanová“ je vynecháno.

Při této příležitosti bylo v proboštských matrikách též objeveno, že Smetanovi, teprve r. 1831 do Hradce se přistěhovali, v l. 1833—35 byli sedmi dítkám za kmotry. U prvních dvou byli to oba manželé současné. 25. prosince 1833 byli František a Barbora Smetanovi za kmotry Emanuelu Handlovi, synu učitele Beauchova a 4. ledna 1834 Paulině Barboře Zimburgové, dceri úředníka přádelny v Rozkoši. Paní Smetanová pak sama byla kmotrou 5. dubna 1833 Barboře Kotkové, 11. července 1834 Barboře Balíšové, 28. října 1834 Barboře Řehořové, 12. prosince 1834 Johanně Kofferové a 1. ledna 1835 Janu Theodoru Raftlovi. Při těchto zápisech je zajišťováno, že sládek Smetana podepsal sám do rubriky kmotří: Franz Smetana, sládek — Barbora, manželka Smettany — i jméno paní Barboru je psáno česky jeho rukou, naproti tomu zápisu, kde Barbora Smetanová byla sama kmotrou, prozrazují v poznámce, že paní kmotra nemůže psát.“

Nás člen, p. František Pražák ze Syrovátky u Dobřenic na Nechanicku, dal si práci s vypsáním gruntovních zápisů rodu Smetanova na Nechanicku.

Smetanův rod ve starých gruntovních knihách na Nechanicku.

Grunt Václava Smetany.

Gruntovní kniha městečka Nechanic.

L. P. 1679 18. I. při držení soudu učiněn jest Václavovi Smetanovi zápis na domeček otce jeho Petra Smetany v městys Nechanicích který v léta 1662 skrze právo prošacován jest za 100 kop. Poněvadž pak Petr Smetana otec jeho krám, podstín a chlívek vystavěl na svůj náklad a tak zlepšil které se za 10 kop počítá a tak bude miti sumy trhové 110 kop.

Nyní Jiřík Jasenský — Jiřík Novotněj.

L. P. 1682 1. II. prodal Václav Smetana domek ten Jiříkovi Novotnýmu za 110 kop. ...

Jan Šembera — pekař.

L. P. 1686 19. II. se vyhledalo že Jiřík Novotněj v léta 1685 13. VII. do vsi Trnav na chalupu obrácen a na tuto chalupu dosazen Jan Šembera ... za 110 kop. Rolí zde bylo 10 korč, luk 2 strychy.

V roce 1704 jest ten grunt cachširován a nápadnici na nově přenesené domky přeneseny.

Jan Smetana — krčma.

Gruntovní kniha Starých Nechanic.

L. P. 1669 11. I. učiněn jest zápis Janovi Smetanovi na hospodu ve vsi Starých Nechanicích na ten a takový způsob jaký jest na ni v léta Kryštof Baudyš zápis měl. Tak týž Jan Smetana k takovým přistupuje za v nově vystavěné stavení to Kryštof Baudyšovi náležeti bude 50 kop. Item

vice jest k té hospodě od živnosti Václava Macháčka role luka a les proti roli což vše od té macháčkovské živnosti a to všechno prošacováno za 50 kop jest suma 100 kop, k placení po 4 k. ročně což se jemu Janovi Smetanovi zavíruje...

Nyní Mikoláš Nožička.

L. P. 1686 16. II. že jest v roce 1683 (4. VI.) Jan Smetana zemřel a po sobě vdovu Dorotu, sirotky Václava, Petra a Alžbětu zanechal a ku vdově v roce 1684 16. II. příženil se Mikuláš Nožička z obce Radimi a jemu se zapisuje za sumu 100 kop. Na pamět bud, že jest nebožtík Jan Smetana za Václavu bratra svého rukojím, vedle Petra Smetany otce jejich, byl v r. 1678 pod úrok půjčených peněz 30 zl. a ty peníze náležeji sirotkům Urbanovským do Dubu. N. B. ty rukojimi mají romáhat platit

V roce 1694 byl obnoven zápis Mikul. Nožičky a zapisují se zde arunty:

<i>Role pod 13 str. prostředních po 2½ kopě čini</i>	.	.	32 k.	30 gr.
" 11 " zlých	I	" "	11	—
Louky "	3 "	2½ věrtele	.	3 „ 30
Stavení	40 „ —
Zahrada a les	.	.	13	—
			Summa	100 k. — gr.

Nový zápis Davida Jasenského

L. P. 1714 postoupil Mikul. Nožička krčmu tuto svému zeti Davidu Janskýmu za 100 kop. (Vzal si dceru jeho Katerinu.)

L. P. 1721 zemřel M. Nožička a zůstala po něm: (Z prvého manželství) Václav Smetana, nejstarší jest na vojně.

Petr „ byl v Trnavech, zemřel 1728.

Alžběta Smetanová, provdaná?

Katerina Nožičková (Jasenská) (Z druhého manželství)

Jan Nožička.

Dorota Nožičková vdaná Vozábová.

V roce 1733 zaplatil David Jasenský na mši sv. za Václ. Smetanu a jeho rodinu 54 grošů a v roce 1736 také 54 gr.; v r. 1738 platil za sběhlého Václ. Smetanu pro vrchnost 2 kopy a dále ještě 7 kop 6 gr.

Jiný grunt.

Asi v roce 1722-3 zřízen byl v této obci nový menší grunt na kterém byl osazen Václav Smetana, nápadníkům na tomto gruntu měl platiti 15 kop. Grunt držel asi do r. 1727 a zaplatil 1 kopu gruntovních peněz.

Gruatomi knjige uzi Tymav

L. P. 1705 10. I. jest Jiřík Hons za šafáře do dvora lubenského dosazen
a chalupu a krčmu ujmí Petr Smetana za sumu předešlého trhu 93 k. m.
30 ar. a za vystavění sroubků 6 k.

V r. 1721 byla hospoda na náklad mil. vrchnosti nově vystavěna nákladem 190 zl. 4 kr. t. j. na kopy 162 k. 55 gr. a suma dřívějšího trhu 99 k. 30 gr. jest celkem 262 k. 25 gr. V r. 1728 byl nemocen a zemřel v roce následujícím, proto nekladal v těch letech žádné aruntovní peníze.

Nový zápis Františka Smetany.

L. P. 1733 7. II. při držených soudech se vymašlo kterak vdova po nebožtíkovi Petrovi Smetanovi prostředkem smrti z tohoto světa vykročila a že její syn František s dovolením Mil. vrchn. živnost tuto ujal a jemu se zapisuje za sumu předešlého trhu za 262 k. 25 gr. a k tomu za zlepšení Petrem Smetanou vystavěním špejchárku 6 k. a dvou sklipků jeden za 5 k. a druhý mličný za 3 k. celkem za 14 kop jest 276 k. 25 gr. Od toho za kousek půdy pro vystavění chaloupky pro Jana Valše 20 kop zbývá 265 k. 25 gr.

Děti po něm zůstali: František, Mařena vdaná za Valše, Alžběta Sejková, Jan, Dorota a Kateřina. Každému přišlo dědičkého podílu po 3 k. 10 gr.

Nový zápis Petra Jasenskýho.

L. P. 1735 18. IV. prodal František Smetana tento grunt Petrovi Jasenskému ze Starých Nechanic za sumu 256 k. 25 gr.

Zápis Jana Smetany. Čp. 4.

Grunтовní kniha vsi Roudnice.

Když Václav Střecha zemřel, ujal tento grunt dne 22. IX. 1678 Jan Smetana který dceru Kateřinu za manželku má za 830 kop. Ten zemřel v roce 1694 a dne 23. X. t. r. prodán statek sirotků Jana Smetany Václavu Vondrušovi za sumu 952 k.

Č. p. 44/47.

Do roku 1564 držel chalupu-zahrada Jan Smetana který ji prodal v tom roce Janu Ješkovi-Českovi za 95 kop.

Grunt Jiříka Kynčla.

Grunтовní kniha vsi Sovětic.

Václav Smetana (asi v r. 1688) ten tu chalupu nežádá ta jest pro něj skrovná a Kynčl na ni hospodaří.

Grunt Jiříka Remše.

Grunтовní kniha vsi Dohalic.

Nyní Václav Smetana.

L. P. 1686 12. II. vynašlo se že tato krčma po nešťastném pádu ohně do podvaly shořela v roce 1677 a potom nákladem Mil. vrchnosti znova vystavena za 26 kop a v léti 1681 na ten grunt Václav Smetana za hospodáře dosazen kterému se za 86 kop zapisuje k tomu příkoupeno role pod 3 str. od chalupy Jana Josifka za 20 kop, tedy suma trhová jest 106 kop. Úroků za příkoupenou roli platí, svatojiřského 13 gr. $\frac{3}{4}$ denáru, sv. havelského 13 gr. 3 den.

L. P. 1684 20. I. Jsouce Václav Smetana člověk neživný a nehospodářský jest na tuto krčmu za hospodáře dosazen Jiřík Kinčl jemuž se ta krčma zapisuje za sumu 106 kop.

Pisatel podotýká, že také v Dolních Černůtkách na Hořicku drželi Smetanové selský grunt v r. 1654. Tato dosud neznámá data, čerpaná p. Pražákem ze starých gruntních knih panství Šaffgotčovského, později Harrachovského, nalézající se v památníčkovém archivu zámku Hrádku na Nechanicích, kam praděl a děd Bedřicha Smetany byli poddaní, nebyla prof. Zdenku Nejedlému, když psal životopis Mistrův, známa. Autorům vzdává redakce za zaslalaná data srdečné díky.

Václav Sladký:*)

Staré názvy usedlostí v Milavčích na Domažlicku a výklad těchto jmen.

V článku „Prastaré názvy usedlostí v Draženově“, otištěném v roč. XIV., 1942, v časopise Rodopisné společnosti, jsem se zmínil o zvyku na Chodsku vžitém, totiž dávat starý přídomek či pojmenování „po dvoře“ nebo „po chalupě“ i novým nabyvatelům usedlostí. Názvy usedlostí dávají nám mnohdy jediný obraz o podobě či seskupení návsi v nejstarší době. Tyto názvy jsou dosud nejspolehlivější a „hu nás“ oblíbeným určením usedlostí. Neménice svůj sled ani polohu, sahají na Chodsku soupisy usedlých o plných sto let dálé než matriky a jsou pro místní rodopisce cenným a spolehlivým vodítkem.

*) Autor, povoláním učitel v Draženově u Domažlic, pochází ze starého chodského rodu Sladkých a je průkopníkem českého rodopisu na Chodsku. Jest našim čtenářům dostatek znám z četných svých prací o starých chodských rodech a jiných článcích, otiskovaných v našem časopise.

V Milavčích čtvrtina z 20 usedlostí podržela od nejstaršího ouročného soupisu z r. 1561 dodnes známý zvuk, kdežto ostatní dochované názvy jsou ze 17. století. Polovina jich má původ v povolání usedlíků a druhá polovina vznikla z křestních jmen.

„*U Sloupů*“ čp. 1 st., 18 nové.

Prvni známý usedlík byl *Vaněk Sloup* již r. 1561. Jeho zet' Bartol. Blat-ský, který dvůr r. 1638 ujal za 100 kop mís., přejal též příjmení Sloup. Tito zde hospodařili do r. 1869, kdy Matěj Sloup dvůr prodal a v květnu odejel do sev. Ameriky.

„*U Holejch*“ čp. 2 st., 19 a 20 n.

Na tomto dvoře r. 1641 hospodařil *Martin Holey*. R. 1674 ujala grunt jeho vnučka, provdaná za Jiřího Maříka. Dvůr rozdělil kolem r. 1792 Václav Mařík mezi syny Matěje (držel dolejší čp. 20) a Prokopa (hořejší čp. 19). Čp. 20 je zrušeno a na čp. 19 jest nyní Tomáš Sloup.

„*U Ševčíků*“ čp. 3 st., 21 nové.

Do r. 1638 hospodařili na tomto dvoře bratři Čadkové. Říkalo se tu na dvoře Ševcovském po bývalém majiteli Bartovi Ševcovi. R. 1681 drží jej Barta Ševčík, syn, nebo spíše vnuk předešlého, a pak tento grunt mění často svého majitele.

„*U Zíků*“ čp. 4 st., 22, 23, 24 a 25 nové.

Na tomto hospodářství snad r. 1561 hospodařil Vávra Srch. R. 1650 se připomíná jako majitel Barta Ševčík, který zakoupil dvůr za 130 kop mís. a při r. 1663 vyplácel Matějovi Srchovi jeho spravedlnost. Po něm ujal r. 1686 *Zikmund Ševčík* a dvoru dříve Srchovskému od té doby se říkalo „U Zíky“. Jeho nástupcem byl Jira Ševčík a od první poloviny 18. stol. hospodařil zde Zahořík, z nichž Tomáš r. 1804 dvůr rozdělil. Pak tu hospodaří Votavové, od nichž přezval čp. 22 a 23 Matěj Váchal. Hospodářství čp. 24 bylo zrušeno a při čp. 25 jest zřízen hostinec.

„*U Ševců*“ čp. 5 st., 26 a 27 nové

se dříve říkalo „U Jansů“, který tu před 1650 hospodařil. Název „U Ševců“ pochází po uvedeném Bartovi Ševcově, který postupně držel již zmíněná dvě hospodářství a snad i zde, po předání předešlých dvou svým nástupcům, nějaký čas vládl. Dvůr přecházel pak z ruky do ruky.

„*U Von drů*“ čp. 6 st., 28 a 80 nové.

Na této usedlosti hospodaří r. 1650 *Ondřej Zahořík*, z jehož rovněž rodu uvádím jen v posloupnosti r. 1686 Václava, který ujal statek za 300 kop. mís., dále ujal r. 1704 Matouš, 1741 Jiří, 1772 opět Matouš a 1802 Jan Zahořík, který r. 1813 rozdělil usedlost mezi syny Martina na č. 28 a Jana, rečeného „Honzíř“, na č. 80. Nyní na čp. 28 hospodaří rod Hrubých, původem z Oujezda a kdysi z Draženova.

„*U Bartů*“ čp. 7 st., 29 a 81 nové.

Před r. 1650 hospodaří zde Jan st. Čadek, který zároveň držel část dvoře Ševčíkovského. Jeho syn Matěj prodal r. 1665 dvůr za 350 kop. mís. Bartoloměji Zahoříkovi a jeho manželce Markétě. Později tu hospodaří rod Bittnerů, z něhož r. 1728 se uvádí též Bartoloměj. Tento však již po 6 letech zemřel a název „U Bárťů“ tedy se zachoval po zmíněném již Bartol. Zahoříkovi.

„*U Vojtů*“ čp. 8 st., 30 nové.

V r. 1561 držel tento dvůr Jan Machovec, jehož potomek, *Vojtěch Machovec*, se ještě r. 1650 jako držitel připomíná, ač dvůr byl pustý. Po dvou letech se k jeho dcerě Katerině přizpíval Jan Blatský. Když pak tento pro nedostatek zdraví a sešlost věku svého na něm obstáti nemohl, postoupil jej r. 1679 synu svému Oldřichovi. Jeho vnučka Dorota, provdaná r. 1735 za Adama Nozara, zde pak hospodaří. Asi od r. 1781 hospodaří zde rod Sloupů.

„*U Farářů*“ čp. 9 st., 31 n.

Do r. 1641 tu hospodařil *Šimon Farář*, jehož vnuk Václav brzo po r. 1678 dvůr opustil. Několik let hospodaří Jakub Mareš ml., od r. 1700 Mikuláš Kůst, jehož potomci vystavěli několik chalup „Na Brandejse“ (za mlýnem

na cestě do Božkov). Od r. 1807 se střídají rody Ouřadů, Bittnerů a nyní Váchalů.

„U V a n ě c k ū“ čp. 10 st., 32 a 33 n.

Po tři stol. drží tuto usedlost Čadkové. Název jest zřejmě po Václavovi, který snad v XVI. stol. dvůr držel. Po r. 1600 hospodaří Matouš Čadek, avšak nikdo z jeho následovníků nebyl Václav. Až r. 1869 na jedné polovici čp. 32 hospodaří Václav Čadek, avšak název tehdy již existoval. Na druhé polovici hospodaří od r. 1872 Sloupové, neb ke Kateřině Čadkové se přiženil Josef Sloup z Hradiště.

„U J i r ū“ čp. 11 st., 34 a 78 n.

Před r. 1630 hospodařil tu Jiří Zahořík, který v té době zemřel, zanechal vdovu Dorotu. Tento rod, v Milavčích nejrozšířenější, vládl na tomto statku po 250 let. Při r. 1826 rozdělil Jan Zahořík dvůr mezi své dva syny: Matouše na č. 34 a Jana na č. 78, kteréžto číslo po ohni r. 1876 zmizelo.

„U H o u s k ū“ čp. 12 st., 35, 36 a 37 nové.

Též zde seděl v XVII. stol. rod Zahoříků. R. 1754 přiženil se do Milaveč Adam Ouřada, který asi název „U Housků“ přenesl z rodných Petrovic. Dvůr byl rozdělen již před r. 1791 a r. 1827 polodvorník Petr Zahořík prodal „od Pechu“ část Tomáši Růžkovi, po němž vzniklá čtvrtka čp. 37 se nazývá „U Tomišků“.

„N a M l e j n ē“ čp. 22 st., 55 a 56 nové.

R. 1561 byl mlynářem Pavel, jenž držel poloužemí. Od poloviny 17. stol. drží mlýn Hofmanové. Když r. 1805 se oženil syn Jiřího Hofmana Linhart, dal mu otec pozemky od mlýna a tak povstal dvůr „U Linhartů“ čp. 56.

„U M a r š ū“ čp. 32 st., 69, 68 a 76 nové.

Jméno vzniklo z křest. jména Martin. První známý je Matouš Mareš r. 1561, jehož potomci spolu se sousedem Chmelem brali v Domažlicích bilá piva a též na dluh je prodávali. Marešové hospodařili do r. 1730, kdy se k dceři Ondřeje Mareše přiženil Jiří Hofman ze mlýna. Syn jeho Václav odprodal asi r. 1795 polovici svého dvora Jakubovi Ouřadovi od Housků. Tak vzniklo čp. 68 „U Kubáků“, jež se opět r. 1816 dělilo a nově vzniklé čtvrtce čp. 76 se říká „U Sedláků“ kterážto přezdívka majitele Adama Sloupa byla trochu ironická.

„U C h m e l ū“ čp. 33 st., 70 a 71 nové.

Již r. 1561 se připomíná Jira Chmel, jehož potomek, Matěj Chmel, r. 1600 žádal se sousedem Václavem Maršem o nadvejšení ceny pšenice. Chmelové nejen bilá piva prodávali, ale také je vařili. Ze pěstovali chmel, o tom svědčí poloha „na chmelnici“, dosud k statku přináležející. Matějův vnuk, Ondřej Chmel, který r. 1666 statek ujal za 700 kop míš., byl posledním toho jména a r. 1700 tu hospodaří již Jarolím Královce. R. 1843 byl dvůr rozdělen mezi syny Adama Královce. Starší Tomáš ujal nově zřízenou polovici čp. 71 „U Chmelů na trávnice“ a mladší Matěj zůstal doma na č. 70. Na obou polovicích dosud vládne rod Královce.

„U F i l i p ū“ čp. 40 st., 9 nové.

Na tomto dvoře byl r. 1638 sedlákem Barta Filip. Tento, ani jeho nástupce Tůma Bláha, na dvoře obstáti nemohl a dvůr prodán r. 1660 v téže sumě 250 kop míš. Matějovi Ševčíkovi, jehož potomci tu dosud hospodaří. Nynější majitel Jiří Ševčík jest již devátým v posloupnosti tohoto rodu, páté věrného.

„U Š i l h a v e j c h“ čp. 41 st., 10 nové.

K r. 1561 připomíná se na dvoře vdova Anna Šilhavá, jejíž vnuček Tomáš Šilhavý r. 1629 svůj dvůr prodal za 450 kop míš. Ondřejovi Záhoříkovi. Dvůr vpádem Švédů značně zpustl a po 20 letech tu hospodaří opět rod Šilhavých do r. 1704, kdy se uvádí jako majitel Václav Ouřada a dále se střídají tyto rody: Kvítkové, Váchalové a Záhoříkové, za nichž dvůr byl r. 1858 rozdělen.

„U K o l á ř ū“ čp. 42 st., 11, 12 a 13 nové.

R. 1638 sedlácil na tomto dvoře Jira Kolář Záhořík, který r. 1660 dvůr předal svému zeti Ondřejovi Fronkovi, jehož rod po dvě století na něm

hospodařil. Jan Fronk pri r. 1804 rozdělil dvůr mezi syny Jiřího (ujal čp. 11 domácí) a Jakuba (čp. 12 nově zřízené). Jejich bratr Václav Fronk do stal chalupu čp. 45, kde se pak „U Kolářků“ říká. Na čp. 12 Josef, syn Jakubův, prodal svoji polovinu Jiřímu Sladkýmu z Luženic a vystěhoval se do Ameriky. Původní čp. 11 koupil od Josefa Fronka Antonín Ret.

„U Kvítka“ čp. 43 st., 14 n.

Na tomto dvoře se za starodávná říkalo „U Škaňovců“ po bývalých hospodářích z r. 1561 Martinovi a Havlovi Škaňovcově, jichž rod zde do r. 1663 hospodařil. Po r. 1719, kdy ujal dvůr Jan Růžek, asi z Nevolic, se přesněním vžila prezdivka „U Kvítka“.

„U Čadka“ čp. 46 st., 16 a 79 nové.

Dvůr tento slul dříve *Haliřkovský* po Tůmovi Haliřkovi, jenž jej do do r. 1630 držel. Za války třicetileté dvůr zpustl, byl vypálen švédskými oddíly, tudy táhnoucími. R. 1665 zakoupil dvůr Matěj Čadek, po němž r. 1676 se připomíná vdova Dorota. Vnuček tého, Ondřej Čadek, byl bezdětný a odevzdal asi r. 1768 hospodářství synovi po svém švagru Matějovi Nozarovi. Jeho syn Petr rozdělil r. 1805 dvůr mezi syny Jiřího (ujal čp. 79) a Jana Nozara, který ujal domácí čp. 16, kde nyní hospodaří rod Sladkých z Draženova „od Drastilu“.

K témuž 20 starým usedlostem (tolik usedlých uvedeno též v ouročním soupisu z r. 1561) přibývají pak živnosti mladší, vzniklé dělením a vystavěné na trávnících nebo na obecním pozemku. Půdorys zmíněných starých usedlostí tvoří okrouhlici, v níž jsou patrný čtyři skupiny nebo čtvrti. Ač poloha usedlostí se pravděpodobně neměnila, byla všude jejich podoba více méně setřena staletími (nejméně asi u Chmelů a u Filipů).

V polovině XVI. stol. napočítáme v Milavčích 20 usedlých, v pol. XVII. stol. 19 dvorů, mlýn, kovárnu, pastušku a asi 8 až 10 chalup — tedy 30 až 32 živnosti. R. 1771 má obec již 47 čísel. (Spálený mlýn, který později přísluší do Domažlic, měl čp. 48.)

Od berni roilly z r. 1654, kdy milavečtí sedláci měli 100% veškeré půdy (obdělávali asi 631 strychů orných polí — ovšem většina polností tehdy se nechávala střídavě ležet ladem), můžeme pozorovat dělení majetku. Sedláci ještě r. 1722 mají asi 95%, r. 1785 již jen 79% a r. 1838 asi 77% půdy. R. 1924 drží sedláci z celkové výměry katastru již jen 64% půdy a za uplynulých 20 let pravděpodobně jejich výměra ještě poklesla. Zbývajících téměř 40% pozemků připadá z polovice na chalupníky a domkáře a z polovice na obecní majetek.

Typická stavba jest bývalá lázeňská budova čp. 49 st., 1 nové, kterou vystavěli domažličtí r. 1774, chtějíce využitkovati dobré vody z pramene „Vojtěšky“. Nyní v staré budově jest umístěna dvoutřídní škola a četnická stanice.

Názvy vyjmenovaných 26 usedlostí vznikly:

1. z *krestních* jmen: u Zíků čp. 4 st. — u Vondráčka čp. 6 st. — u Bartů čp. 7 st. — u Vojtěšky čp. 8 st. — u Vaněčků čp. 10 st. — u Jírů čp. 11 st. — u Pechů čp. 12 st., 36 n. — u Tomášků čp. 12 st., 68 n. — u Linhartů čp. 22 st., 56 n. — u Kubáčků čp. 32 st., 68 n. — u Maršů čp. 32 st., 69 n. — u Filipů čp. 40 st. (12 usedlostí);

2. podle *lastnosti* tělesných: u Holejch čp. 2 st. — u Šilhavejch čp. 41 st. — u Kvítků čp. 43 st. (3 usedlosti);

3. podle *povolání* usedláků: u Sloupu čp. 1 st. — u Ševčíků čp. 3 st. — u Ševců čp. 5 st. — u Farářů čp. 9 st. — u Housků čp. 12 st., 35 n. — na Mlejně čp. 22 st., 55 n. — u Sedláků čp. 32 st., 76 n. — u Chmelů čp. 33 st., 70 a 71 n. — u Kolářů čp. 42 st. — u Kolářků čp. 42 st., 45 n. — u Čadků čp. 46 st. (11 usedlostí).

Název „U Čadků“ můžeme odvozovati od slovesa *čaditi*, neboť v třicetileté válce tato usedlost lehla popelem. Od Švédů byly pravděpodobně zpustošeny též dvory u Ševčíků, Zíků, Ševců, Vojtěšky a Kvítků.

Ze zaniklých názvů uvádíme u Jansů, u Srchů, Škaňovců a u Halířků, kteréžto prezdivky nahrazeny jinými.

NAŠE ROVY.

PŘEDSEDA RODOPISNÉ SPOLEČNOSTI, MORIC PRINC LOBKOWICZ, MRTEV. Počátkem měsice srpna došla nás zdrcující zpráva, že v Telči na Moravě náhle skonal v pondělí večer dne 7. srpna t. r. náš milý předseda, Moric princ Lobkowicz, ve věku 54 let. Nešťastná náhoda vyrvala Morice prince z Lobkowicz z plné práce, kdy hledal na zdravotní dovolené na návštěvě u rodic své choti — hrabat Podstatských v Telči — oddych a zpevnění svého zdraví.

Zesnulý narodil se jako syn někdejšího nejvyššího maršálka království českého, Ferdinanda Jiřího prince z Lobkowicz, na zámku v Dolních Beřkovicích roku 1890. Byl vnukem roudnického majorátního pána Josefa Franta Karla knížete z Lobkowicz. Zájem o starožitnosti a památky pojil se u zesnulého se zájmem o rodopis a jako dlouholetý člen naší společnosti a člen výboru, byl zesnulý zvolen na valné hromadě R. S. 2. března 1940 úřadujícím předsedou. Jako generální ředitel První české vzájemné pojišťovny prošel oborem pojistovnictví od počátku a krátka dobu před světovou válkou působil po vystudování práv na Karlovo universitu též u zemské správy politické.

Předsednictví Rodopisné společnosti pojímal neobyčejně vážně a svým taktem umožnil mnohdy překlenouti vzniklé obtíže. Výbor R. S., jakož i členstvo nenadálý odchod předsedy smutně překvapil. Pohřbu konaného v sobotu dne 12. srpna t. r. v Cítově u Mělníka zúčastnila se delegace výboru R. S., která k rakvi položila věnec.

BÝV. MÍSTOPŘEDSEDA RODOPISNÉ SPOLEČNOSTI, VRCH. POŠT. ŘEDITEL V. V. JIŘÍ FELIX, MRTEV. V měsici srpnu ztratila R. S. druhého bývalého svého funkcionáře - místopředsedu, vrch. poštov. řediteli Jiřího Felixe, který zemřel na své dovolené v Rychnově nad Kněžnou ve věku 76 let. Práce zesnulého průkopníka českého rodopisu, věrného člena rodu Felixů, jest našim členům dostatek známa. Byla zhodnocena u příležitosti 70tých narozenin ředitela Felixe v č. 1., ročník IX.—X., jeho rod pak obširně v práci zesnulého „Rod Felixů kmene Osvaldinského“, který vyšel jako II. pokračování Rodopisné galerie našeho časopisu. Příkladný rodinný život zesnulého a veřejná práce jsou dostatek známy. Ředitel Felix mimo četné články v stavovských listech přispíval do řady denních listů, odborných časopisů, byl čelným funkcionářem ve Spolku poštovních úředníků. Poslední práce zesnulého „Historie a rody obce Lštění u Domažlic“, dar to své rodné obci, zůstala v rukopise.

Pohřbu žehem, konaném v Praze v pondělí dne 14. srpna t. r., zúčastnila se delegace naší Společnosti, která položila k rakvi věnec.

KONSISTORNÍ RADA, ARCIKNĚZ VODŇANSKÝ VÁCLAV PULEC, děkan v Zahájí u Hluboké, zemřel náhle 23. června t. r. ve věku 68 let a 46. roce kněžství. Narodil se 12. srpna 1876 v Chotýčanech u Hluboké nad Vltavou, jako syn tamního malorolníka Václava Pulce a jeho manželky Marie, rozené Vaňkové. Studoval na gymnasiu v Budějovicích, kde r. 1894 maturoval a theologii v semináři v Budějovicích, kde byl 18. XII. 1898 vysvěcen. Krátkou dobu byl kaplanem v Aussergefild (Kvildě) na Šumavě, dále v Bošilci u Veselí n. Luž., kde byl ustanoven administrátorem. Další čtyři léta kaploval ve Velharticích a od r. 1905 po 20 let byl kaplanem v Hosině u Hluboké. V roce 1925 byl vyjmenován farářem fary zahájské, kde jako kons. rada a vodňanský velekněz zemřel. Našim členem byl od počátku založení R. S. Ve svém předposledním působišti Hosině u Hluboké, kde se nalézájí nejstarší matriky jihoceské, excerptoval tyto pro připravovanou svou literární práci historicko-rodopisnou: „Rodené zápisu na Hlubočku“, které neustále doplňoval u příležitosti vikářské visitace jihoceských far. Jako samostatnou literární práci vydal v r. 1926 v Budějovicích národníspisnou studii „Doudlebsko“ o 76 stranách. Byl iniciátorem uveřejněného nejstaršího farského urbáře fary v Zaháji, kterážto práce vyšla z péra archiváře Dr. J. Salaby v „Českém archivu“. Jeho

obsáhlou knihovnu, sbírku rodových jmen na Hlubocku a zápisu rodové i historické, převzal bratr zesnulého, děkan Jan Evang. Pulec, bisk. notář a farář v Libniči u Budějovic, také rodopisný pracovník.

Všem zesnulým průkopníkům českého rodopisu zachová Rodopisná společnost trvalou a vděčnou paměť.
K.

L I T E R A T U R A .

JOSEF PILNÁČEK: BEITRÄGE ZUR GENEALOGIE UND HERALDIK VON ALTOBER - SCHLESISCHEN GESCHLECHTERN. Vydaňo jako VII. pokračování rodopisných studií našeho neúnavného genealoga Josefa Pilnáčka, zvláštním otiskem z odborného německého časopisu. Z jmen, které Pilnáček ve své studii hornoslezských šlechtických rodů uvádí, jmenujeme: Abstach, von Adlar, von Zahradka, von Zaudicz (Sudic) Alvarez, Banduski, von Barchov, von Biertulovic, Bloch von Blotnitz, Wloszek von Badewitz (Bohdanow), Borek, von Brausdorf, Brenner, Brzeský, Bink von Gestenfeld, von Brodek, Bude (Budeus) von Lohr, Bunzlau, Krop von Dankovitz, von Dambie, Kawan von Diedibab, Dobischowsky von Dobieschowitz, Gutwasser, Ernst von Pfister, Erlhaupt, von Dubowetz, Krzentiescha a Kreuzburg-Krupka. Zvláštní otisk jest uložen v knihovně R. S. K.

WILHELM WEIZSÄCKER, MAGDEBURGER SCHÖFFENSPRÜCHE UND RECHTSMITTEILUNGEN FÜR DEN OBERHOF LEITMERITZ. (Die Magdeburger Schöffensprüche und Rechtsmitteilungen. Herausgegeben von Dr. Jur. Fritz Markmann, Oberbürgemeister der Stadt Magdeburg. Reihe IX. Sudetenland. 1. Band. W. Kohlhammer Verlag Stuttgart und Berlin 1943. — 426 stran a jedna mapa).

Profesor právnické fakulty německé univerzity v Praze a známý badatel v oblasti magdeburškého městského práva přikročil po dlouhé řadě větších i menších studií k podrobnému ocenění a kritickému vydání knihy právních rozhodnutí městského soudu v Magdeburku, která byla posílána litoměřickému městskému soudu jakožto vrchnímu místu pro všechna města v Čechách, řídící se magdeburškým právem. Ze šesti zachovaných rukopisů, vzniklých většinou z poloúřední činnosti městských písarů, vzal W. za základ rukopis knihovny Zemského musea v Praze č. II. F. 1 a doplnil či opravil jej pouze zcela málo podle ostatních znění. Po zevrubném rozboru příslušných rukopisů následuje přehled a rozvržení jejich obsahu i výklad zásad, podle nichž se W. řídil při vydávání a při překladu. Magdeburšká právní rozhodnutí se totiž zachovala pouze v českém znění, které jest podle vydavatele překladem z německého originálu a které si vynutily jazykové poměry za husitských válek a po nich. Protože běží o pramen neobvyčejné důležitosti, kde záleží na pravém smyslu každého slova, ponechává vydavatel původní zachovaný český text v paleograficky věrném znění a přidává k němu moderní německý překlad, pořízený sice v zásadě doslově, ale přece s ohledem na slovní výrazy a rčení, jež jsou známy z německy zachovaných právních výroků. Oblast magdeburškého městského práva zabírala podle přiložené přehledné mapy severovýchodní polovinu Čech až k čáře Louny, Slaný, Menší město Pražské, Vlašim, Kolín, Přelouč, Chrudim, Vysoké Mýto, Litomyšl a Polička. Otištěných 121 právních rozhodnutí pochází z let 1326—1524. Velice často byl k odpovědi přiložen i list městského soudu, v němž se vykládají příčiny, pohnutky a okolnosti, které vedly k jednání před právem, dále odpory stran, ortele a pod. Mezi českými městy která se obracela k vrchnímu soudu magdeburškého práva o závazná rozhodnutí a výklady ve všelikých právních případech a jednáních, vystupují, pokud autor mohl ovšem zjistiti, Hradec Králové, Louny, Nymburk, Menší město Pražské, Roudnice a snad i Velvary. Z naznačeného obsahu vyplývá veliká a zásadní důležitost W. edice nejen pro české dějiny

právní, správní a kulturní, nýbrž i pro každého opravdového rodopisného badatele, kterého studium jeho rodu uvádí do našich měst a který chce podrobě poznat složitý život městský, aby zachované písemné zprávy mu daly co nejplastičtější obraz života jeho předků.

Haas.

PRO RODOPISECE NA KOLÍNSKU obsahuje mnoho rodopisného materiálu sedmnáct ročníků Věstníku Klubu turistů — odbor Kolín, vydávaného v letech 1924—1940 v Kolíně n. Labem. Jsou to zvláště články prof. Jar. Schneidera: „Názvy kolínských ulic a náměstí“ (r. V.), „Jakub Krčín z Jelčan a Sedlčan“ (r. XIII.), „Dějiny granátického cechu“ (r. XIV.), „Mistr Štěpán Prunar, radní písář krále města Kolína“ (r. XVIII.); Františka Straky: „O rodinách a šlechtě v Kolíně a okolí“ (r. VI., VII.), „Kolínské portréty a podobizny“ (r. VIII.), „Zámek v Červeném Hrádku a jeho panstvo“ (r. IX.), „Vybledlé obrázky z Kolína před 50 lety“ (r. IX., X., XI., XII., XIV., XVII.), „Hřibitov u sv. Václava v Kolíně“ (r. X., XI.), „Kolínské miniatury a podobizny“ (r. XI.), „Rodina Battistova“ (r. XII.), „Znamení na starých domech kolínských“ (r. XIII.); „O erbech a potomcích šlechtických rodů v Kolíně“ (r. XVI.); Josefa Stolby: „Dům čp. 73 na náměstí v Kolíně“ (r. VII.), „Štiratecký mlýn“ (r. VIII.), „Krypty v chrámu sv. Bartoloměje v Kolíně“ (r. XI., XII.); Roberta Marka: „Mlazovští z Těšnice“ (r. VIII.); Fr. Lupinka: „Kněz Bedřich ze Stražnice, pán na Kolíně“ (r. VIII.); Josefa Tůmy: „Přispěvky k dějinám školství na Kolínsku a Kouřínsku“ (r. IX.); Jana Hellicha: „Lázně Poděbrady“ (r. VII.); S. Hermocha: „Českobratrský evang. sbor v Kolíně“ (r. X.), Josefa Železného: „Nejmenší dům v Kolíně“ (r. XII.), „Školní obec Ohaře“ (r. XIII.), „Franciska Bitter“ (r. XIV.), Starý Kolín — obec, škola, kantori“ (r. XV.), „Jak dostali ve Štítařech školu“ (r. XV.), „Jak se proslulé lékařství z Horiček stěhovalo do Starého Kolína“ (r. XVI.). Vedle těchto článků, z nichž může rodopisec načerpati mnoho, zvláště pro století devatenácté, je v ročnicích Věstníku řada drobných zpráv rovněž pro rodopisce zajímavých.

Mjr.

RODOPISNÁ HLÍDKA, zavedená v „Casopise Vlasteneckého musejního spolku olomouckého“ — ČVMSO 187 L (1937) 317 má již v druhém z pěti dosud vyšlých pokračování staročeský rod Blektů z Utěchovic, sahající do r. 1565, kdy přišli čtyři Blektové na Moravu. V Oplocanech měli dvůr r. 1584 a menší statek v Kyselovicích u Kroměříže r. 1593. Na dalších čtyřech stranách je podrobný popis rodu Prečanů od r. 1659, z kterého pochází olomoucký arcibiskup Dr. Leopold Prečan, nar. 8. 3. 1866 ve Vel. Týnci, člen RS. V přehledně sestaveném rozrodu se uvádí též povolání. Další místo v hlídkách je věnováno olomouckým měšťanům.

Kil.

STARÉ SELSKÉ RODY NA TÁBORSKU. Známý rodopisný badatel a spisovatel p. Roman Cikhart, který se již dlouho obírá rodopisem na Táborsku, otiskoval v táborském týdeníku „Náš kraj“ v osmi pokračováních „Staré rody selské na Táborsku“. Zajimavá snuška rodopisných dokladů Táborska svědčí o pili a důkladnosti Cikhartové na poli rodopisného bádání. Z jmen, které Cikhart v práci uvádí, jmennujeme: Rod Bálků v Bálkově Lhotě, Baršů v Hůrce u Jistebnice, Bělohlavů ve Skalici, Benátků, Kroužků a Králíků v Orlové u Jistebnice, Kavků, Chomutů a Bendů v Botrotině, Beranů v Lhotě Slunečkově, Bervidů v Sedlečku u Chotovin, Bicanů v Revnově, Broučků v Lhotě Lhavé či Drmolově, Čeňků v Prudicích u Mladé Vožice, Číperů v Chlumě u Jistebnice, Baňků v Dubí u Soběslavě, Drdů v Chrbenině, Dušků na Jistebnicku, Dvořáků v různých obcích na Táborském, Halamů a Holasů v Radkově, Hlouňů v Drahněticích, Hlubockých v Rzavě u Chotovin, Huňáčků na Jistebnicku, Chlaňů v Svoříži, Chvalů v Dražicích, Jenšků na Mladovožicku, Jínů v Drahněticích, Jišů v Měšicích, Klepáčův ve Vlastibori, Klipů v Klenovicích, Kostrounů v Orlově, Křemenů na Táborském, Krchů v Lomné Krchově na Mladovožicku, Kubartů v Choustníku, Kubců v Nehotině, Loudů a Kyptů v Červeném Újezdě u Votic, Lhotáků v Lhotce Kahlovické, Maděrů v Jistebnici, Máchů na Jistebnicku, Malců v Ostré u Jistebnice, Márů a Podzimků v Stružnici, Marešů na Táborském, Matějčků v Plechově u Jistebnice, Nousků v Náchodě na Tá-

borskému, Nováků na Táborsku, Novotných v Čekanicích u Táboru, Palečků v Chlumu na Jistebnicku, Pavlišů a Pazourků v Zahrádce u Táboru, Peclínovských na Mladovozicku, Pejšt v Pejšově Lhotě na Jistebnicku, Petráň v Hůrce, Prošků a Připlatů v Redeníně, Rejtharů v Libějicích, Říhů v Klokoťech, Samců v Dřhovicích, Soldátů v Křivošíně, Svačinů a Serých v Dražeticích, Šárků v Zvěroticích u Soběslavě, Šimáků v Svrabově, Šmejkalů v Drahněticích, Švábů v Padařově, Šveců v Holýšově, Tomášů v Zbelitově u Jistebnice, Tomečků v Píkově, Trubačů v Hruškové Lhotě, Tučků v Božejovicích, Tupých v Libějicích, Uhliřů v Stoklasově Lhotě, Vacků v Brtni, Vachů v Orlově, Vardů v Náchodě na Jistebnicku, Vaštů ve Vlastibori, Vavříků ve Svoříži, Vondrušků v Šebířově, Vostřáků ve Vostrém, Voštů v Nasavrkách, Voráčků v Čekanicích, Vozků v Borotíně, Vrkočů v Želci, Zadáků v Lažanech u Chýnova, Zdeňků v Zhoři, Zevlů v Skalici a Zvářu v Píkově.

Některé staré rody selské již vymřely, jako rod Broučků v Broučkově Lhotě, Sedloňů a Jeničků v Jeničkově Lhotě, jakož i řada jiných.

Práce Romana Cikharta ve vlastivědě a rodopisu jest velmi obsáhlá. Jihočeský rodák z Borotína u Táboru (nar. 4. II. 1866) věnoval pozornost hlavně táborskému kraji, kde jako odborný učitel působil. Historie, topografie a vlastivěda, spojené s rodopisem, jsou oborem Cikhartovým, který pro Táborsko mnoho udělal. Nějaký čas redigoval „Věstník jihočeských muzeí“, vycházející v Táboře. Svému rodnému městečku a sousední Jistebnici věnoval v oborech práce vlastivědné a historické velkou pozornost. Táborsko pak jest s jménem Cikhartovým nerozlučně spojeno. K.

JOSEF KNÍŽE Z COLLOREDO MANNSFELDU, majitel panství Opočenského, Dobříšského a Zbirožského, dožil se 17. II. 1941 75 let. K jubileu 70tých narozenin, připadajících ku dni 17. února 1936, vydalo úřednictvo Colloredo-Mannsfeldských velkostatků krásně vypravený „Sborník“, věnovaný majorátnímu pánu a jeho choti, kněžné Marii z Colloredo-Mannsfeldu. Redakci „Sborníku“ provedli pp. JUC. Jan Halík, ústřední tajemník statků Colloredo-Mannsfeldských, a ředitel Náprstkovova musea, PhDr. Bohumír Liska s redakční radou, v niž byli téměř všichni přednostové jednotlivých hospodářských odvětví statků knížete Josefa, v čele s Františkem Řivnáčem, ústředním důchodním statků. Barevný znak Colloredů s kresbami provedl známý grafik Karel Svolinský, úpravu obsáhlé práce provedl J. Vichnar. Práce výsala jako soukromý bibliofilský tisk v nepatrném počtu, což skutečně jest škoda, ježto kniha jak výpravou, tak obsahem jest obohacením každé knihovny, zejména knihoven musejních, historických, jakož i rodopisných.

V předmluvě autoři „Sborníku“ zdůraznili, že práce byla vydána k oslavě sedmdesátin majorátního pána Josefa knížete z C. M., narozeného 17. II. 1866 v Praze I, z manželství Jeronyma C. M. s Aglajou hraběnkou Festeticsovou. Zde se také připomíná, že podobnou knihou, nazvanou „Fünfzig Jahre“, byla oslavena zlatá svatba jeho děda, knížete Josefa, jež byla slavena 27. V. 1891. Rodopisnou galerii knížat C. M. sepsal třeboňský archivář Dr. Ant. Markus. Obsáhlou bibliografií knížat C. M. sestavil archivář Dr. Liska, dále knihu doprovodil svými příspěvky četní autoři, z nichž jména Dr. Zdeněk Wirth, prof. Dr. Julius Komárek, prof. Dr. Antonín Matějček, prof. Ing. Dr. Václav Weingart, Mistr Alfons Mucha, prof. Dr. Arnold Jirásek a řada jiných, dokládají cennost této obsáhlé publikace.

Samozřejmě neschází zde krásné reprodukce starých portrétů knížat C. M., jakož zámeckých interiérů, zámku Opočenského, Dobříšského, Zbirožského, podniků a lesů velkostatků Coll. Mannsfeldských. K.

KMOTR KARLA HAVLÍČKA BOROVSKÉHO. „Lidové noviny“ přinesly v kulturní rubrice zprávičku, v níž „a. z.“ vypisuje náhodou nalezená rodová data údajného kmotra Karla Havlíčka Borovského, které pisatel zprávičky nalezl v Hustopečích nad Bečvou, městysi ležícím na půl cesty mezi Hranicemi a Valašským Meziříčím. Na pomníku v podobě otevřené knihy praví nápis: „Zde odpočívá Václav Kerauš. Zemřel 6. IX. 1866 v 56 letech věku svého“. Dole má pak nápis: „Zde odpočívá kmotr K. H.

Borovského". Náhrobní nápis má zřejmě chybně uvedeny leta, v nichž Kerauš zemřel, totiž správně 86 let svého věku. Úmrtní matrika hustopečská ve sv. III., str. 155, má uvedeny následující data: „Václav Kerauš, pivovarský mistr ve výslužbě v Hustopeči, zemřel na cholera — 86 let stár — narozen 1780. Zemřel 6. září, pochován 8. září 1866“. Havlíčkovi, který se narodil 31. X. 1821, byl co 41letý při křtu jako kmotr se svou manželkou. Jméno Kerauš vzniklo údajně přepsáním jména Kraus, pod nímž jest uveden otcem Karla Havlička Borovského, Matějem Havličkem z Borové u Přibyslavi, v rodinné kronice, kde čteme: „Dne 31. X. 1821 porodila moje žena šťastně chlapce, to jest o 8. hod. dopolední a odpoledne byl hoch veleďostojným panem farářem Janem Brůžkem pokřtěn na jméno Karel Boromejský Oldřich. Kmotry byli manželé Krausovi. „Lidovky“ dodávají, že záhadným zůstává, jak se Kraus nebo-li Kerauš, který v Hustopeči zemřel jako pivovarský mistr ve výslužbě, dostal na své životní pouti z Borové na Českomoravské vysočině, až do východního cípu Moravy, do Hustopeče nad Bečvou, kde zemřel a byl pochován.

Zpráva „L. N.“ měla pochopitelně silný ohlas a p. R. Rušar z Hustopeče redakci podal o tomto další podrobnosti. V té době byl zde nájemcem panského pivovaru a hostince jistý Šimek, kterému se v Hustopeči velmi líbilo. Ten byl v přátelských stycích s Keraušem, jenž byl jeho švagrem a pozval Kerauše, když byl již na pensi k sobě. Kerauš pozvání přijal a v rodné Šimkově žil až do své smrti dne 6. IX. 1866, jak jest na pomníku náhrobním napsáno. Pomník opravil své doby prof. akademie, malíř Jan Konápek. Naše redakce požádala p. děkana Jaroslava Bartoše v Borové u Přibyslavi o zkонтrolování správného zápisu kmotra u křestního záznamu matričního K. Havlička Borovského, příp. i u jiných záznamů kmotrovství Keraušova. Pan borovský děkan s nevšední ochotou nám vyhověl a potvrzuje, že kmotr Havličkův psal se česky Kerauš a taktéž v četných zápisech kmotrovských, ve kterých Kerauš s chotí Markétou svou obvykle fungoval, jest podepsán vždy stejně „Václav Kerauš, sládek Borovský, Markéta, jeho manželka“. Z toho jest vidno, že Kerauš, jako tehdejší prominentní osobnost v kraji, byl vážen a čten; proto také hojně žádán za kmotra ke křtům a svědka k svatbám. K.

MÍSTNÍ JMÉNA NA LOUNSKU. Známý lesnický a lovecký spisovatel Jan Evang. Chadt-Ševětínský zanechal po své smrti řadu rukopisů, mezi nimi také sbírku místních jmen na Lounsku. Tuto práci upravil K. Linhart a otiskl ve „Vlastivědném sborníku okresu lounského“ v letech 1934 až 1936. Práce jest upravena alfabeticky dle místních jmen a materiál k ní je čerpán z celého lounského kraje. Spisovatel Chadt-Ševětínský jest známý autor prací o dějinách lesů a lesnictví, jakož lov a lovectví. K.

STARÉ PAMĚTI ZAJÍMAVÝM PRAMENEM RODOPISNÝM. V četných rodinách, ano i v městských archivech jsou uschovány staré rodinné paměti, psané obvykle předky a obsahující chronologické zápisu různých událostí, odehrávších se v jednotlivých místech. Ježto obsahuji také mnoho jmen, jsou důležitým pramenem rodopisným. Jedním z takovýchto zajímavých pramenů jest knižka, již chová v opise museum města Pelhřimova. Jsou to „Paměti Filipa Ignatia Dremsy, hlásného v Pelhřimově“, které přetiskl a doplnky opatřil J. Fried a otiskl ve „Vlastivědném sborníku českého jihovýchodu“, vydávaném v Pelhřimově v letech 1919 až 1922. Autor „Pamětí“, jenž byl ve službách města Pelhřimova a povoláním „punčochář“, snesl v zápisích chronologicky různé zajímavé události, jež se v Pelhřimově a širokém okolí odehrály. Jest to pokus o jakousi podrobnou městskou kroniku. Rodáci z Pelhřimova a okolí najdou zde zajímavé osudy jednotlivých rodů z Pelhřimova. K.

PRAVDĚPODOBNOST A SKUTEČNOST V POČTU NAŠICH PŘEDKŮ. Siegfried Federle v čtvrtém vydání svého díla „Familienkunde“ (vydáno v nakladatelství E. F. Müller v Karlsruhe i. B.) vypočítává pravděpodobný počet předků v několika rodových pokoleních. Autor dostává v tomtoto výpočtu zajímavá data. Tak když v druhé generaci jsou pouze 2 předci

(otec a matka), jímž se okolo roku 1900 narodilo dítě, má toto v V. generaci, asi v roce 1800, již 16 předků, v IX. generaci, kolem roku 1700, 256 předků, v XIII. generaci, kolem roku 1600, pak 4096 předků, v XVI. generaci, kolem roku 1500, 32.768 předků, v XIX. generaci, kolem r. 1400, činí počet předků 262.144, v XXIII. generaci, kolem r. 1300, dosahuje číslo předků 4.194.304, a konečně v XVI. generaci, žijící kolem roku 1200, již fantastického čísla 33.554.432 předků. Obvykle rodová bádání končí v IX. generaci, žijící asi kolem r. 1700, a zde by činil tedy počet předků, po nichž v rodovém bádání bychom měli pátrati, 256 prarodičů. Ovšem, skutečnost jest jiná. Jednak t. zv. ztráta předků, jednak přibuzenské sňatky celou řadu těchto předků vyloučí, takže nám v pátrání beznadějně zmizí.

Autor této zajímavé rodopisné příručky, sestavené na základě moderních rodopisných zkušeností, dokládá výpočtem 6 členů býv. panujících rodů. Pro zajímavost tento výpočet otiskujeme:

Generace	Theoretický počet předků	František Ferdinand I. Rakouský	Ruprecht Bavorský	Marie Terezie	Vilém II.	Fridrich Veliký	Vilém II. Württemberský
I.	2	2	2	2	2	2	2
II.	4	4	4	4	4	4	4
III.	8	8	8	8	8	6	8
IV.	16	12	16	16	14	10	10
V.	32	18	26	26	24	18	20
VI.	64	30	40	50	44	35	34
VII.	128	58	74	70	74	63	66
VIII.	256	101	122	110	116	117	108
IX.	512	174	201	149	177	197	161
X.	1024	234	269	240	256	—	205
XI.	2048	341	353	—	—	—	275
XII.	4096	526	575	—	—	—	456
XIII.	8192	852	971	—	—	—	—
XIV.	16384	1514	1697	z toho 263 neznámo.			

Publikace jest doplněna řadou vyobrazení, z nichž nejpozoruhodnější jsou grafická znázornění rodokmenů v různých způsobech.

K.

PORTRÉTY NAŠICH PŘEDKŮ. Ve „Vlastivědném sborníku východočeském“, sv. 3., rozepisuje se Pavel Papáček o svém předku, akademickém malíři Josefu Papáčkovi, který se narodil dne 15. února 1821 v Dřenicích u Chrudimě. Byl jedním ze dvou synů chudého chalupníka. Své dětství strávil v různých panských službách, jako malíř se vyškolil až od r. 1843, kdy se nechal zapsati na malířskou akademii. Pochází od něho řada portrétů jak šlechtických, tak měšťanských rodů. Škoda jen, že nejsou jeho práce, které jistě jsou četné, archivovány.

Týž časopis přináší rodová data hudebních skladatelů bratří Františka a Aloise Hniličků, rodáků z Ústí nad Orlicí ve vých. Čechách. František žil v letech 1790 až 1849, Alois pak 1826—1909. Tento poslední zemřel v Chrudimi.

K.

VLASTIVĚDNÉ SBORNÍKY — PRAMENY RODOPISU. V řadě školních okresů byly obvykle za redakce komisi učitelů vydávány Vlastivědné sborníky, jejichž obsah byl zajímavou sníškou historických a místopisných článků, jejichž hodnota byla někdy velmi značná. Mezi četnými články různého obsahu byly často také články rodopisné, z nichž rodopisci čerpali obvykle velmi cenná data a informace pro svá rodopisná bádání. Většina těchto časopisů počala vycházetí dosti pozdě, takže nedosáhly velkého počtu ročníků. Jsou však takové, které dosáhly i deset a více roč-

lák vycházení. Otvykle to byly měsíčníky, vydávané s výjimkou letních školních prázdnin, t. j. desetkrát do roka. Redakce našeho časopisu sestavila přehled těchto vlastivědných sborníků, v němž uvádí název časopisu, vydavatele a místo vydávání, jakož rok, kdy sborník počal vycházet. Jsou to: „*Jihočeský sborník historický*“, vydávaný Jihočeskou jednotou Husitskou v Táboře od r. 1928; „*Cernovický kraj*“, vydávaný v Černovicích u Táboru od r. 1938; „*Chodsko*“, vydává Baarovou společností v Domažlicích od r. 1938; „*Hostomický kraj*“, vyd. v Hostomicích pod Brdy od r. 1937; „*Královéhradecko*“, Sborník města Hradce Králové, od roku 1924; „*Krkonoše*“, vyd. v Jilemnici od r. 1931; „*Letopisy kraje a města Ústí nad Orlicí*“, vyd. musejní Společnosti v Ústí n. Orlicí od r. 1937; „*Litomyšl*“, vyd. Klubem přátel a rodáků z Litomyšle a okolí od r. 1931; „*Mělnicko*“, vyd. krajinským museem v Mělníku od r. 1938; „*Mladé Rokycansko*“, vyd. učitel. okresu rokycanského od r. 1933; „*Mojmírova říše*“, vyd. red. Vrbkou v Nákle u Litovle od r. 1937; „*Moravanka*“, vyd. musejní Společnosti v Přerově od r. 1940; „*Od Stříbrných hor*“, vyd. komisi učitelstva okresu příbramského od r. 1933; „*Od Trstenické stezky*“, vyd. okres. Spolkem učitelstva okresu litomyšlského od r. 1922; „*Pod Blaníkem*“, vyd. vlastivěd. komisi učitelstva okresu Benešov a Vlašim od r. 1922; „*Pod Zelenou Horou*“, vyd. v Přešticích od r. 1932; „*Podoubraví*“, vyd. v Čáslavi od r. 1930; „*Poddřevnicko*“, vyd. v Moravské Ostravě od r. 1940; „*Podřipský kraj*“, vyd. musejním Spolkem v Kralupech od r. 1936; „*Polensko*“, vyd. musejní Společn. v Polné od r. 1935; „*Příbramsko*“, vyd. Spolkem rodáků v Příbrami od r. 1933; „*Radostná studánka*“, vydáv. Vlastivěd. komisi v Turnově od r. 1940; „*Sborník musejního spolku v Jičíně*“, vyd. musejní Společnosti v Jičíně od r. 1936; „*Staré Třebechovice*“, vyd. v Třebechovicích od r. 1940; „*Strakonicko*“, vyd. musejní Spol. ve Strakonicích od r. 1936; „*Věstník měst. muzea v Příbrami*“, vyd. měst. muzeem v Příbrami od r. 1940; „*Věstník staroboleslavský*“, vyd. Matice staroboleslavskou od r. 1930; „*Vlastivědný sborník okresu lounského*“, vyd. učitelstvem okresu Louny od r. 1924; „*Vlastivědný sborník škol. okresu Slaný a Kladno*“, vyd. učitelstvem téhoto okresu od r. 1924; Vlastivědný sborník „*Z Peclova kraje*“, vyd. okres. osvět. sborem v Rychnově nad Kněžnou od r. 1937; „*Z kraje sv. Prokopa*“, vyd. v Ratajích nad Sázavou od r. 1940; „*Záhorácká kronika*“, vyd. v Dolním Újezdě u Lipníka nad Bečvou od r. 1919; „*Zálesí*“, vyd. v Humpolci od r. 1920; „*Zlatá stezka*“, vyd. učitel. okresu kraje píseckého a prácheňského ve Vodňanech od r. 1922 a „*Zprávy města Uherského Brodu*“, vyd. měst. museem v Uher. Brodě od r. 1937. K.

Z P R Á V Y .

Z ČINNOSTI RODOPISNÉHO ÚŘADU PRO ČECHY A MORAVU. Z obsáhlé činnosti Rodopisného úřadu při ministerstvu vnitra v uplynulém období vyjímáme: V pracovním programu se nadále pokračovalo. Byly fotografovány „Seznamy sčítání obyvatelstva podle náboženství z r. 1631“ ze 16 krajů Čech a Moravy, kteréžto dílo jest úplně dokončeno. Taktéž byly fotografovány zápisy berní rolle z r. 1653, což obnáší asi 25.000 snímků. Velký kus práce na poli soupisu matrik byl udělán rozeslaným dotazníkem o přehledu matrik, všech dob a přifařených obcí, všemi farními úřady. Tento soupis bude zpracován listkovou kartotékou tak, aby bylo po nahlédnutí ihned zřejmo, kam která obec, osada a samota, byly kdy přifařeny. Obvody farností se postupující dobou měnily, někdy velmi značně. Bylo započato v soupisu soukromých archivů, archivů šlechtických panství, velkostatků, měst, obcí a vypisovány rodopisné prameny pro obsáhlou kartotéku téhoto pramenů, kterou bude mít Rodopisný úřad úplnou. Taktéž byly pořizovány rodopisné výpisy z urbářů. Dále byly soustředěny všechny židovské matriky, fotografovány v matrikách církvi zápisu židovské, jakož pořízena kartotéka židovských zápisů dle rodu. V práci a pracovním programu dle stávajících možností a válečného nasazení se pokračuje, třebaže pracovnímu tempu bylo velmi na závažu, že se během posled-

niho roku Rodopisný úřad 4kráte stěhoval. Dnešní jeho umístění v Praze III v paláci v Thunovské ulici 2, jest velmi vhodné a lze se nadítí, že trvalé.

K.

Z ČINNOSTI RODOPISNÉ SPOLEČNOSTI. Zájem o rodopisné bádání v našem národě je trvale na vzestupu. Svědčí o tom nejlépe zdvojnásobení počtu členstva RS. v posledních 4 letech. Rovněž obsah členské korespondence naznačuje všeestranný odborný zájem členstva.

Knihovna RS. rozmnожována jest téměř denně ve svém bohatství, zvláště pokud jde o gothajské almanachy, nejrůznější schematismy, literaturu heraldickou, místopisnou, informační, instruktivní, rodopisně monografickou, životopisnou, sfragistickou atd. atd. Seznam knih bude po zařazení nových přírůstku ve vhodné dobu rozeslán všem členům, aby mohli knihovny též použíti.

Na členské schůzi v pátek dne 21. dubna 1944 v přednáškovém sále Domu zemědělské osvěty v Praze na Král. Vinohradech, přednášel p. V. J. Sedlák o cechovních archivech a jejich významu pro rodopisné bádání s doprovodem světelých obrázků.

Pro nejbližší dobu chystá RS. do tisku několik rukopisů.

Okrašlovací spolek v Celákovicích zařadil do cyklu svých jarních přednášek 12. dubna 1944 též přednášku jednatele RS. JUC. Adolfa Peťule: „Co víte o životě a práci svých předků?“ se světelými obrazy. P.

NAŠI JUBILANTI. Vzácného jubilea 80 let dožil se v Jindřichově Hradci na odpočinku dlíci kníž. Schwarzenberský archivář v. v. z Krummau. Hynek Gross. Jubilea vzpomněly čelné denní listy výpočtem prací archiváře Grosse, jimiž obohatil českou historii a rodopis. Jubilant však má také velkou zásluhu — byl tichým nenáročným spolupracovníkem všech našich čelných historiků - současníků, jímž pracně shledával archivní materiál v archivech v Krummau a j.

Druhý jubilant, ředitel rakovnických měšťanských škol v. v., Jan Renner, dožil se 75 let. Renner jako správce a archivář městského musea rakovnického obohatil českou historii řadou prací, vesměs čerpaných z městského archivu krá. města Rakovníka i okolí. Také tohoto jubilea vzpomněly přední české listy. Oběma jubilantům — svým členům, — Rodopisná společnost upřímně blahopřeje. K.

ARCHIVÁŘ Dr. JOSEF SALABA žije na odpočinku v Radotíně u Prahy a přes vysoké stáří jest neustále literárně činný. Přispívá vedle řady denních listů také do našeho časopisu. Jeho obsáhlé práce v historii i rodopisu jsou dostatek známy. K.

JOSEF PILNÁČEK: PŘÍSPĚVKY K MORAVSKÉ HERALDICE A GENEALOGII. Pokračování tohoto článku, otisklého v dvojčísle „Časopisu rodopisné společnosti“ 1.—2. letošního ročníku, jsme z technických důvodů zařadili do příštího čísla našeho časopisu. K.

Z GALERIE RODOPISCŮ. Naši rodopisci se v praxi setkávají se zajímavými případy, svědčící o tom, jak jest zájem o rodopis rozšířen právě v širokých vrstvách lidových, zejména na venkově. Překvapuje při odborném archivním neškolení znalost, jakou si tito dobrovolní průkopníci českého rodopisu u nás osvojili.

V Třešti na Moravě jest pilným pracovníkem v rodopisu účetní továrny v. v., p. František Liška, který vlastní jednak rozsáhlou knihovnu pramenů historických a rodopisných z Telečska a Třeštiska, jakož z vlastní píle ve volných chvílkách excerptoval třeštiské matriky, které jsou úctyhodného stáří — sahají až do roku 1653. Ze zápisů pak sestavuje velké dílo — „Rody z Třeště a okolí“ —, které hodlá později vydati tiskem.

Na Telečsku žije státní cestář, který ve volných chvílkách na kole objíždí ve svém okolí a sbírá rodopisné záznamy, jichž vlastní krásnou sbírku. Jeho znalosti rodopisu jsou až překvapující.

Na faře v Úsobí u Herálce na Humpolecku žije maminka pana faráře Kalenského, která na svůj věk — jest jí 70 let — má překvapující paměť a zná nazepamět všechny staré rody v úsobské farnosti. Čte plně

švabachem psané staré zápisu německé, české i latinské. Ve volných chvílkách si staré matriky pročítá, aby znala posloupnost jednotlivých rodů a proto není divu, že jest v oboru rodopisu tam vyhledávanou autoritou.

Z pánů správců farních matrik, kteří zejména mají kladný poměr k rodopisu a ochoťné práním rodopisců vycházejí vstříc, dlužno jmenovati p. kons. radu Rajmáře ve Voticích u Kostelce nad Černými lesy, p. děkana Šrámka v Dublovicích na Sedlčansku a p. děkana V. Jilečka v Myšenci u Protivína.

K.

PEČLIVÉ USPORÁDANÉ MATRIKY jsou na farním úřadě v Šebířově u Ml. Vožice. Zásluhu o to má nynější tamní pan farář, biskup. notář Th. Dr. Ignác Brézina, který dal veškeré matriční knihy věkem značně sešlé opatřit novou vazbou a sestavil přehledný jejich inventář. Letošním rokem dovršil p. Dr. Brézina šedesátý rok svého věku a při té příležitosti zaslouží si vděčné vzpomínky také za své vzácné porozumění ve prospěch rodopisu.

R. Hr.

NĚKOLIK RAD RODOPISCŮM. Z písemného a osobního styku s řadou starších i mladších přátel rodopisu vyplývalo několik myšlenek, jež jako upozornění mladým přátelům rodopisné obce adresuje rodopisec, řídící učitel v. v., Václav Petrášek z Klatov:

I. V matrikách, hlavně nejstarších, jsou zhusta uváděna jména povolání bez uvedení jmen rodových. Tak tomu je často u kovářů, kolářů, krejčích, ševců, šindelářů, krémářů, mlynářů, pisařů, polních mistrů, šafářů, pastýřů atd. Stačily-li současněkům těchto záznamů, protože se jednalo o určité, všem známé osoby, nám ovšem jsou nezřetelnými a neúplnými tak dlouho, dokud není připojeno k tomuto povolání jejich také jméno rodové. Mladí badatelé rodopisní na základě materiálu, získaného z dob novějších, nenačázejí-li v něm některého se shora uvedených povolání také u svých předků, přecházejí zhusta tyto neúplné zápisu staré jako pro ně nepotřebné a s rodem nesouvisející.

Často však při hlubším bádání rodopisnému narazí na tyto záznamy, náležející do jich vlastního rodu. Pokud jde o takové zápisu z matrik opatřených indexem, dá se bez zvláštních obtíží doplnit scházející materiál; hůře je ovšem u matrik bez indexu, a to je u starých a nejstarších matrik zjev velmi častý, pak stojí doplňování těmito záznamy mnoho nechutné práce zdlouhavým novým listováním již jednou odbytým.

Doporučuji proto mladým přátelům rodopisu založiti si zvláštní oddíl těchto neúplných zápisů, kde uváděna toliko povolání místo jmen rodových, a myslím, že mnohemu z nich podaří se při pátrání po svém rodu získati z nich velmi cenné zprávy pro rod svéj.

II. Matriční doklady křtů a svateb zřídka uvádějí zevrubně a přesně všechny kmotry event. svědky (družba, družička, řečník) — ač má to pro rodopisné bádání velikou důležitost.

Bylo totiž chvalitebným obyčejem našich předků, že bez vážné příčiny (nemoc, smrt, přesidelní a p.) neměli kmotry svých dětí nebo svědky při svatbách svých dětí. Kmotři bráváni z obou stran dle rodu dítěte z řad bližšího nebo vzdálenějšího příbuzenstva, dobrých přátel a p., při svatbách bývali to bratři a sestry, braťanci a sestřenice, strýcové, švagrové atd.

Pedlivé vedení v evidenci těchto kmotrů a svědků rozšíří někdy velmi značně celý rodový okruh a vysvětlí někdy velmi mnoho, k čemuž jiných dokladů není.

III. Historickému místopisu při zápisech matričních třeba věnovati zvláštní pozornost; jeť nerozlučnou a neocenitelnou pomocnicí rodopisného bádání. Stává se totiž zhusta, zvláště u shora uvedených neúplných záznamů matričních, udávající jen povolání, že týž rod ocítá se během určitých period časových na různých velmi od sebe vzdálených místech, což se zdá nevysvětlitelně a záznamy takové pokládány za nepatřící k rodu.

Vysvětlení poskytne ovšem historické zjištění, že dotyčná, třeba tak od sebe vzdálená místa, náležela témuž rodu šlechtickému, jehož panství roztroušena byla často na nejrůznějších místech (Kolovratové, Rožmberkové, Černínové, Trauttmannsdorfové, Thunové, Schonbornové atd. atd.).

Třeba si tedy dobré zjistit pro určité doby rozsah panství různých šlechtických rodů, v jichž území žil hledaný rod a jeho členové.

IV. Shora uvedená pohyblivost některých rodů je dána mimo poměrem osobním k majiteli panství. Osobní svoboda — liber — dopouštěla daleko větší pohyblivost nejen v okruhu jednoho panství, ale na celém území zemském. Matriční záznamy toho druhu jsou velmi cenné, tím cennější, uvádějí-li také, jakým podílem na svobodě rodičů braly účast jejich děti — vzácné údaje uvádějí svobodu dětí rodu ženského, poddanství pro rod mužský.

Těm, kdo chovají tajné přání bádáním rodopisným dojiti až k šlechtickým svým předkům (bohužel přání velmi zřídka splnitelné), tyto zvláštnosti rodové skýtají aspoň trochu naděje.

Přesto však, že bych mladým přátelem ze srdce přál splnění jejich podobné touhy, nemohu jinak než varovati je, aby neutráceli čas a práci ve službě vidin — ale věnovali je plodné a systematické práci rodopisné, a snad náhoda konečně odmění jejich práci a přiblíží je aspoň k tomuto někdy toužebnemu přání“, končí svou úvahu říd. učitel Petrášek z Klatov. K.

POTÍZE S VYHLEDÁVÁNÍM JMEN V MATRIKÁCH. Rodopisci i ti, kdož musejí pátrati v matrikách, shledávají se často s nesnázemi. Ve třetím nebo čtvrtém pokolení jméno se „ztratí“. Na obyčejné zkomoleniny se může dosti snadno přijít, hůr je, když jméno je docela nebo částečně změněné. Jména psaná švabachem nechají se snadno rozluštiti nebo zjistiti, i když se tu objevuje místo „ř“ rz nebo místo „c“ tzt. V roce 1628, kdy bylo velmi málo duchovních na farách nebo fary nemohly býti ani obsazeny, nevěnovalo se matrikám ani tolik péče, jakou zasluhovaly. Tak v Koráčku u Přerova byl farářem polský duchovní Martin Kolářsky. Ten používal při zápisech v matrikách buď česko-polského dialekta nebo jména psal polsky. Proto najdeme tam tato jména rodinná: Chlobil (správně Hlobil), Struchal (Strouhal), Chotarz (Hotař), Vertal (Vrtal), Zidzik (Židík), Verba (Vrba) a pod. Musí se tudíž zde velmi opatrně postupovati při zjišťování jmen.

F. N.

RODOVÁ KARTOTÉKA má obsahovati kromě jména, dat narození, významí, národnosti, povolání, adresy a jejich změny, otce, matky, odkud pocházejí i jméno manželky, manžela, datum a místo sňatku, jména dětí, úmrtí a jeho příčiny, pohreb, stručné curiculum vitae a poznámky pro změny.

Srovnáme-li § 3/3 vlád. nařízení 150/43 Sb. „že rodopisnému úřadu nemůže být odepřeno předložení listin nebo jiných předmětů,“ tudíž i rodové kartoték, která byvší jednotná, usnadnila by nejen rodopisnému úřadu, ale všem rodopiscům hledání určitých dat na jednotně stanoveném místě. Kolik rozpátky bylo na př. ušetřeno zakladatelům rodinných kronik, jak si ji zhotoviti a kam jednotlivá data umístiti. Jak lehce by se pak vyměnoval rodový lístek s druhým rodopiscem. Byl by to druh oficiální rodopisecké listiny, opřené o jméno badatelovo, případně potvrzení diecesní rodopiseckou odbočkou.

Kil.

Z PRACÍ NAŠICH ČLENŮ. Nás člen, p. Václav Suk, úředník Škodových závodů a. s. v Praze, uveřejnil v řadě časopisů různý materiál, který je převážně přílohou v rodopisném bádání. Tak v „Národním středu“ otiskl článek „Kterak F. X. Svoboda staročeským vinšováním svatebním obdařen byl“, k jubileu spisovatele V. Beneše Třebízského otiskl v „Národní politice“ feuilleton „Bělovlasý kaplánek klecanský“, v „Lidových listech“ pak feuilleton „Na klecanské faře“, dále řadu příspěvků v příbramských týdenících „Horymír“ a „Spravedlnost“, v „Náchodských listech“ a řadě jiných časopisů.

K.

Jmenovaný vlastní rozsáhlou sbírku novinových výstřížků, z nichž ony, týkajíci se rodopisu, věnoval archivu společnosti.

OBECNÍ KRONIKY NA LOUNSKU. Obecní kroniky, zejména v kraji lounském, vyznačují se velmi pečlivým sebráním materiálu, zejména ze starší doby. Tyto kroniky vlastní obce: Pnětluky, Třtěno, Brinkov, Černo-

chov, Orasnice, Přemkov, Hřivice, Lištany, Počedlice, Černčice, Velteže, Kystra a Obora. Většině obcí napsali rodáci do obecních kronik obšírnou historii založení obce a nejstarších dob. Ing. arch. Oldřich Hanuš vypsal obcím Počedlicům, Černčicům, Velteži, Kystře a Oboře přezdívky jmen na jednotlivých statcích, jak se v kterém čísle popisném dnes ještě říká. K.

RODOPISNÝ ARCHIV ROKYCANSKA. Ke zprávám v posledních číslech našeho časopisu o rodopisných archivech při krajinských museích můžeme sdělit, že také pro Městské museum Dr. Boh. Horáka v Rokycanech jest pořádán krajinský rodopisný archiv. Zpracovatel, Dipl. sc. pol. Hanuš Entner, člen RS, vedle běžných rodových údajů zachycuje zejména kulturní uplatnění toho kterého jedince a vyexcerpoval za tím účelem značný počet starých časopisů a publikací, získav z nich velmi hojně a cenné údaje. Zatím má několik tisíc zápisů, jež dále doplňuje a přepisuje do účelně upraveného předtisku, jehož přílohu tvoří rodinná grafika (úmrtní a svatební oznámení, výstřížky z novin), fotografie, ukázky rukopisu atd.

he

RODY SCHALLERŮ z KONOPIŠTĚ, Stroušků v Jemništi u Postupic, Berlů z Benešova, Kratochvílů, Reiterů, Rádlů, Götzů, vesměs z Třeboně, Fantů z Trhových Svin, Váchů (Wachů) z Buštěhradu, Malečů z Čelechovic, farnost Smečno, Kreutzerů v Jindřichově Hradci, Prayerů z Netolic, Fontanů a Waldhauserů z Adamova u Budějovic, jakož Metzů z Budějovic, vlastní p. Wan der Abelle, lesmistr v. v. v Krummau a. d. Moldau, Bahnhofstraße 204. Jmenovaný ochotně žadatelům vymění rodové zápisu těchto rodů a vděčně sbírá další data o těchto rodech. Korespondence německy i česky. K.

DVOJJAZYČNÁ JMÉNA. Je známým zjevem, že v dobách jazykově nevyhraněných, zvláště v místech, kde se mluvilo dvěma jazyky, vyskytuji se v zápisech i vlastní jména dvojjazyčně tak, že je těžko zjistit, které bylo původní a které přeložené. Z knih archivu v Jindřichově Hradci možno uvést jako příklad závěť v Liber testamentorum z r. 1742, jejímž autorem je „Johann König, sonst Králíček Genannt“ nebo ještě zajímavější je případ Freye, syna Svobody. J. M.

KUROVŠTÍ Z VRCHLABÍ, starobylá rodina, pišící se dle Hohenelbe (Vrchlabí) a Kurovic na Moravě, žije až dosud v Říši, piše se von Kurowski. Rod nebyl si až dosud vědom svého původu hlavně proto, že jejich předek, odstěhovavši se v 16. stol. z Moravy do východ. Pruska, byl tam psán zkomoleným jménem Kurowski von Wrhlit a podobně, co svádělo na nepravou cestu a rod považován dosud jako by polského původu. Clenové rodu byli a jsou dosud v Říši hlavně ve vojenských službách a teprve nyní bude pracována jejich starší genealogie. J. Pilnáček.

MISTR MATĚJ REJZEK Z PROSTĚJOVA byl známý stavitelem-dekoratér v 15. století. Mimo četné jiné práce jest od něho také dokončení chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře. Až dosud není přesně zjištěno, zda Matěj Rejzek se skutečně narodil v Prostějově na Moravě. V Půhonech Moravských města Olomouc se r. 1447 a 1459 uvádí Prokop Rýsek z Dědkovic a Marketka z Dědkovic. Roku 1510 koupil Matěj Rousek z Prostějova dvůr v Bilovicích a roku 1512 dává jej „pro dobrou vůli“ Vilémovi z Pernštejna. Podle zemských desek r. 1464 Arkleb ze Zástrizl prodal zemanský dvůr v Dědkovicích Prokopu Reyskovi z Dědkovic. Mistr Matěj Rejzek z Prostějova se narodil r. 1445 a zemřel r. 1506. Naproti tomu obhajuje Dr. Karel Chytíl ve „Vlastivědném sborníku východočeském“, sv. 5., a „Památkách archeologických“, roč. XXII, r. 1906, tesní, že tento slavný stavitelem chrámu sv. Barbory v Hoře Kutné, pražské Prašné věže a rady městanských i šlechtických domů v Praze, pocházel z obce Prostějova u Chrudimi v Čechách a dokládá to tvrzením, že v zápisech university v Praze jest zapsán „Matthaeus de Prostiegow alias Reisek“. Na konci zmíněného článku jest rozepsán rod syna Alexandra, nar. 1490, a Jana. Redaktor Sborníku Dr. Karel V. Adámek pak článek doplnil dalšími důvody, které mluví pro to, že Matěj Rejzek z Prostějova se narodil v Čechách. K.

POBĚLOHORŠTÍ EMIGRANTI Z KUTNÉ HORY. Z Kutné Hory se po Bělohorské bitvě vystěhovali následující vyznavači víry podobojí: Jan Agaton Pražský, učitel, Šimon Alenius Svičanský, kněz, Jiří Altophius Hošický, kněz, Jiří Asman, truhlář, Jan Brosus, tkadlec, Jiří Čermák, pekař, Václav Dynes, mincovní, Václav Hodovníček, zvoník, Dorota Hofmannová, David Hruška, Jindřich Hunětický, hodinář, Jacobus Jacobaens, kněz, Albrecht Jiří nejstarší Klusák z Kostelce, Jan Knaur Kutnohorský, Eliáš Knaur, Jan Kouřimský, Zikmund Kozel, Jiří Kropf, Dorota Křikavová jinak Pečecká, Kateřina Laštovičková, Jan Lederer, horník, Jakub Lexa, Johana Lukavecká z Dobřenic, Andreas Najmon z Ryglic a Levensteina, Jiří Pordubský, kněz, Zigmund Piseis, Sixt ze Zvířetina, Jan Skála, pekař, Alžběta, vdova po Janu Strejci Piseckém, Mates Sysner, Jeronym Šmatlan, Václav Schmidt, jirchář, Judita, vdova po Augustinu Šmilaurovi z Šmilova a její vlastní sestry Dorota Foldová, Marta Bernfusová a Sibylla Endrová, Jan Šteiter, Augustin Štefan Kutnohorský, jeho bratr Daniel Štefanides a dcera Theodora, Adam Švenda Německobrodský, Daniel Tomiček, krejčí, Zikmund Triska, Jan Tyšler, uždař, Dorota Ujcová, Pavel Vitinovec, predikant, Jiřík Vorel (Aquila) Nymburský farář, Daniel Záhonec, Jiřík Žabka, Jakub Žatecký. Tito všichni vlastnili v Kutné Hoře domy a jiné nemovitosti. Z dalších, kteří zde neměli nemovitého majetku, jmenujeme: Jan Bader Trutnovský, Melichar Colidius Solnický učitel, Jan Čáslavský, učitel Václav Zikmund Červenomlejnský, Anna Dlabačka, Václav Grymvald Novobydžovský, správce školy, Václav Hodovníček, Jan Horský, Tomáš Jemnický, Václav Jirásek, Jan Koniček, Pavel Kopřiva, Alžběta Křížanovská, Jiřík Kučera, dcera Martina Lanemana, Jiřík Pavel Landa, Václav Ladvinka, Václav Mařík Budějovický, Melichar Negebauer, Matouš Pokorný, Vavřinec Roudnický, učitel Tomáš, provazník, Martin Wagner Mimoňský, Mandalena Veletovská, Viktorin Veselský, Ludvík Vererin, Viktorin, knihář, Juliana Vostrovská z Vostrovic, Václav Zadák, Jiřík Ziegel a Matěj Žalud.

Z uvedených náboženských emigrantů se část vystěhovala do Uher, kde se pevně usadili, část pak do německých krajů severně od Čech ležících, Saska, Pruska, převážně pak do Kladská, kde náboženské poměry byly snášenlivější.

O HROBCE ŠTAMPACHŮ VE MŠECI NA SLÁNSKU. Osudy Štampachů, šlechtického rodu na Slánsku, Lounsku a na sev. záp. Čech, jsou dosti zajímavé. Byl to velmi rozvětvený rod, se značným majetkem, který však následkem dělení rozpadal se ve více části. Vzor tomu majitel Mšece, Matyáš ze Štampachu, měl pozoruhodný majetek, přestavěl pěkně tamní zámek, cestoval v Itálii, Francii, v Německu i v Uhrách, kde bojoval proti Turkům. Měl i knihovnu, zbrojnici, mnohé šperky, přestavěl tamní školu a zřídil krásnou zahradu, jež byla i za Schwarzenbergů od r. 1833 okrasou Slánska.

Byl pohřben ve Mšeci v kostele sv. Kateřiny, jakož i jeho chot' Eva, roz. Hrušková, z Března, vdova se značným jméním. Za doby josefinské byly tam v hrobce nalezeny dvě rakve cínové, jež byly prodány. (I 3 K 5 c.) Bylo s nimi tak barbarsky naloženo, že i nejv. purkrabi Pražský se o tom dovděl, a to káral. (II8F id.) Synovec téhož Matyáše, Jan. pohostil znamenitě Zimního krále, Fridricha v. d. Pfalz, i vyzbrojil lid svůj do války, takže mu byl Mšec r. 1621 konfiskován a on odešel do ciziny. Zbyl tam po nich nápis na zvonu a pěkně pracovaný znak ve dvoře v zámku. Rod ten pro svou příchylnost k Zimnímu králi se vystěhoval ze země asi v 12 členech. Ale vzor tomu zbylo ještě asi 10 členů v Čechách i po 30leté válce, z nichž některí došli i vysokých úřadů. Onen Jan žil v Sasku 10 let v bídě, ač měla mu být vyplacena polovice, která nebyla konfiskována. Po vpádu r. 1631 vrátil se zpět. Jeho dědicové (resp. nápadníci nepropadlých sirotčích i vdovských podilů) začali proces, nedostali však nicého a pouze vlastně jakousi almužnu. (I. IP Ie.)

Jiná stará hrobka nalézá se na Lounsku — hr. Pachtů (v Citolibech) — v tamním kostele, který byl od nich upraven, jakož i zajímavé amorety v tamní zámecké zahrádě.

Dr. J. Salaba.

ZANIKLÉ OSADY NA VALAŠSKU. Na Meziříčsku stávaly kdysi osady Polom a Zubří. Dnes jsou to pouhé tratě názvu Polomsko, v katastru obce Kunovic a Zubersko v katastru obce Rajnochovice. Nynější jarcovská trať, nazvaná „Na konvici“, jest zbytkem osady Konvice a Kolečkovy Lhoty. Také nablízku stávala osada Osnice, později nazvaná Nová Ves a dnes opět zvaná Oznice. Na meziříčské trati „Městský háj“ byla kdysi planina a na ní se rozprostírala osada Řehov. Lhoty u dnešní přehrady nazývaly se dříve Tomášova, Stachova, Chmelova, Kolečkova a na konec Hrubá či Velká a Malá Lhota. Rovněž Lhota u Choryně byla kdysi zvána Lhotou Drozdovou, Prostřední a Mikulášovou. Podobně jako hrad Rožnov, zaniklo na Valašsku více panských sídel: u Choryně „Na hradišti“, u Příluku „Na kopci“, u Krhové „Na Hrádkách“, u Krásna „Na Kaštyle“, v Kladerubech „Podvalinky“, nad Loučkou „Hradiště“, nad Oznicí „Zámčisko“, u Zašové „Sovinec“ a řada jiných. Zaniklé osady a hrady byly vesměs z dřevěného materiálu, takže snadno podlehlly zkáze. K.

PUSTÉ VSI NA KRALOVICKU. Mezi obcemi Čivicemi a Koryta stála kdysi dnes zaniklá obec Lhota či Lhotka, která náležela vladykům z Čivic, část pak držel ve svém majetku klášter v Plasích. Při obléhání hradu Libšteina v letech 1425 a 1430 byla ves Lhotka i s tvrzí spálena do základů. Roku 1849 byl založen na pustině po obci Lhotce dvůr Bertin.

Jinou pustou vsí na Kralovicku jest osada Nová Ves, založená v polovině XIV. století mezi Bujesily a Liblinem. Rovněž tato lehla popellem při obléhání hradu Libšteina r. 1430. Byl tu panský dvůr a troje popluží. Poloha místa, kde stávala obec Nová Ves, nese dosud název „Sedliště“. K.

ZANIKLÉ OSADY NA PLUMLOVSKU. Na Plumlovsku zanikly ve středověku osady Bernov u Ptení, Lhotka u Ohrozimě, Skyhrov u Vícova, Maršín, ležící mezi Drahanami a Hartmanicemi, dále Valdov u Roztání, Vankuš u Otinovse a Svatoňka. Zanikly vesměs v 15. století. Vesnice Bernov byla prý založena podnikatelem zvaným Bern, ležela na místě mlýna stejného jména u Ptení a vzala za své za válek husitských. Vesnice Lhotka, pustá již v 16. století, ležela tam, kde dnes ohrozimští říkají „v Lhotkách“. Roku 1512 prodal ji již pustou Ladislav z Boskovic panu Vilému z Pernštejna. Obec Maršín jest uvedena v urbáři Plumlovském (Kluč na Maršíně při Hartmanicích), kde platili drahanští podle urbáře z pusté vsi Maršína za půl roku $\frac{1}{2}$ kopy grošů. V roce 1466 byl Maršín již úplně pustý. Zaniklá osada Skyhrov ležela severovýchodně od Vícova na trati, které zde dnes se říká „Skrhov“. Tuto obec držel r. 1376 Oldřich z Boskovic. Ves zanikla v 16. století. Jméno zaniklé obce Valdov se objevuje v tvaru Valtov a ukazuje na německý původ obce. R. 1466 se uvádí již jako pustá obec. Připouští se, že dnešní Baldovec leží na místě zaniklé obce Valdov. Plumlovský urbář z r. 1590 připomíná obec Vankuš, kterou drželi drahanští. Ležela jihozápadně od Otinovse, kde lid dosud říká polím „Vainkoše“. Roku 1492 jest již pustá. K.

ZANIKLÉ OBCE NA HOŘOVICKU. Na Hořovicku zaniklo během staletí mnoho obcí. U Hostomic stávala obec Chabrkov, u Zdic se připomíná zaniklá obec Vyšebohy a Lhotka. Obě časem zanikly. V okolí Hořovic zanikly obce Pohoří, Sokolovice u Komárova a Doubravice u Cerhovic. U Čenkovka zanikly obce: Komorská, po němž se ještě dnes zde nazývá místní les, Rájce a Vranovice. U hradu Valdeka stávaly dvě obce Sedlice a Umrdlá. U Běština, v místech, kde se říká „Na Mořině“, stávala obec stejného jména a opodál pak obec Roudnička. Všechny tyto obce zanikly za 30leté války.

TISK O RODOPISU. Jihočeský týdeník „Jihočeská jednota“ otiskl v několika pokračováních velmi dobrý návod, jak postupovat při rodopisném studiu, z péra Jana Tomana. Nedělní „Venkov“ opětně z péra Dra. Palivce otiskl návod „Jak psát rodovou kroniku“, pražská „Národní politika“ článek „Průkopnická bádání o jménech“. K.

ZAKLADATEL SLAVNÉ ČESKÉ KNIHOVNY. Víme, že převeliká část naší staročeské literatury (předbělohorské) je ve Švédsku, kde jsou často

jedinečné exempláře, jichž není jinde. A jádro této vysoce cenné sbírky knih, za níž jezdili od 1. polovice 19. stol. naši přední učenci, tvoří bibliotéka rožmberská, k níž byla též připojena knihovna slavného august. kláštera v Třeboni s rukopisy z 15. v. a s opisy ze 14. století.

O vnějším knihovnickém uspořádání této bibliotéky není mnoho známo.

Víme však dobré, kde se tato knihovna v Třeboni nacházela. Na úpravu domů, které byly pro ni vyhlédnutý a zakoupeny, vydáno bylo po několik let několik tisíc kop míšeň. grošů — velký to peníz. V sálech uvnitř byly freskové malby, jež pocházely od rožmberského malíře Tomáše Třebechovského a stály 241 kop míšeň. grošů. Knihy byly patrně ve skříních a nikoli v policích. (Skříň byly i v archivě — „rožmberská síň“.)

Aby knihy pěkně stály, byly skrze ty skříně vedeny po celé délce sálů řemeny červené, jichž pouze r. 1611 kupeno 572 loket, jež tam přibíjeny a stály 10 kop 12 grošů 6 den. Skříně ty byly ve výši člověka a v patrech nad sebou. Dotyčné fresky byly na stropech a na volných místech; z mytologie, bible, obrazy zámku (v Landštejn - Landstein, J. Hradci, Stráži atd.) a r. 1611 dáno za ně 7 kop 47 grošů a 2 denáry. Byly tam patrně i známé vítkovické obrazy (dělení 5 růží, „bílá paní“ atd. jako v Krummau v zámku a v J. Hradci).

Náklad byl značný každého půl roku. Tak půlročně r. 1611—1612 dáno knihařům 314 kop 18 grošů 2 denáry.

Již z tohoto popisu a z výloh uvedených jasně vychází, že i vnitřní dojem této knihovny byl vlastně reprezentativní, takže tato byla ozdobou Třeboně i Rožmberků, z nichž poslední, P. Vok z Rožmberka, ji zbudoval a vydržoval pro ni vlastního knihovníka.

V jednom listě vyšel článek o P. Vokovi, který byl nakonec nazván „slechticem s komplexem méněcennosti“. Je nutno očistit tohoto zakladatele oné proslulé knihovny rožmberské, nyní ve Švédsku, bez níž by byla naše literatura o tak mnohý skvost ochuzena, muže, který založil třeboňský archiv, jež naši nejpřednější (a ostatně i cizí) historikové nazvali přední studničí českých dějin. Je ovšem jisté, že žil veselé v Bechyni a dával tam hodokvasy. S ním však stejně hodovali tam i jiní nejpřednější mužové té doby, na př. slavý Matheolii, a jako jiní „pil pokutu propadlou“. Zvyk doby, jemuž neušel ani tyrolský arcikníže Ferdinand, známý svým snátkem s Filipinou Welserovnou na Křivoklátě, přítelkyně vězněného tam bratrského biskupa Augusta. Je sice pravda, že žádal svého bratra o peněžitou pomoc; je však též pravda, že čtyři jeho panství pramálo vynášela a že teprve on panství Vinterberg i Bechyň hospodářsky zvelebil. Je též pravdou, že prodal po smrti svého bratra část rožmberských panství, ale jenom proto, že bratr mu zanechal přes milion dluhů, takže výnos všech těch panství daleko nestačil na úroky, a věřitelé se již chystali zabavit všechnem majetek, takže tim zachránil aspoň velkou část. Zůstal sice jen krajským hejtmanem, ale jen proto, že byl Českým bratrem, čehož mu císař Rudolf nemohl odpustit. Když Turci r. 1594 dobývali města Rábu a z Čech bylo vysláno vojsko k vysvobození této pevnosti, byl P. Vok uznán za jediného schopného vojevůdce. A vysvobození Rábu se mu skutečně podařilo. Ale císař měl vážné námitky proti jeho jmenování, ježto by prý byli v tom tábore bratrští predikanti.

Tento muž výslově nechtěl sloužiti Habsburkům (jako to činil jeho bratr), a hodnost nejvyššího generála, opět proti Turkům od císaře mu nyní nabízenou, r. 1605 odmítnul. A musil se pak tvářit nemocným. Byl to jeden z našich nejúspěšnějších politiků té doby, k němuž známý Budovec před každou akcí chodil o rady. Muž, který svou celkovou smírnou politikou má značné zásluhy o získání tolerančního majestátu Rudolfa II. pro všechny protestanty v Čechách, připojiv k vítězství Českých bratří, jichž se týž P. Vok zastával, i vůdce luteránů, Šlika. A katolíky, na př. Slavatu si zavázal hojnými dary, takže nicého nenamítl. On nebyl obklopen dobroruhy, jak tvrdí onem článek, nýbrž jeho bratr Vilém měl kolem sebe dobroruhy-alchymisty, kteří ho tak zadlužili.

Zásluhu o to, že Pasovští nepřemoženi (nepřemožení!) vyšli přece konečně

z Čech, měl jen tento muž, který ostatně více než půl roku dříve před nimi varoval Prahu. Tento muž založil také jediné českobratrské gymnázium (v Soběslavi), ač katolíci a Jesuité měli čtyři. Podporoval též jednoho z našich nejprednějších spisovatelů doby předbělohorské, V. Březana. A za všecky tyto nepopíratelné, o nás národ i jeho kulturu získané zásluhy by měl být zván „šlechticem s komplexem méněcennosti?“ Byl to naopak dokonce i národnostník a geniální národnostník. Co by tomu nyní řekl onen pisatel, kdyby ho nazvali učencem s komplexem méněcennosti? Je nesporné, že se tím připojil k oném Jesuitům, kteří za to, že byl jejich nepřítelem, statečně ho pomluvali, že má harém, ač tam byly jen staré a nehezké ženy-kuriosity. V tomto smyslu i Borova hra Zuzana Vojířová je silně nehistorická, ježto v testamentu P. Voka dostala jen málo a mohla si pak vzít v Soběslavi pouze řezníka Ovčíčku. Zanechal-li jeho bratr přes milion grošů dluhů (suma to ohromná!) a byl-li P. Vok po r. 1600 zase jedním z největších boháčů u nás, dokazuje nejlépe jeho geniální národnostník a schopnosti. Doloval s úspěchem.

Dr. Josef Salaba.

RODY SOUKOPŮ NA MORAVĚ. Obec Jakubov, okres Třebíč, má mnoho rodů Soukopů, které má od r. 1651 podle matrik sestavené P. Josef Soukop, katecheta ve Slapanicích, nar. 17. 5. 1914 v Jakubově. „Životopis Jana Soukopa“ vydal r. 1894. P. Jan Halouzka, nar. 18. července 1856 v Tešeticích. Zemřel 31. července 1918.

Kil.

SEZNAMY USEDLYCH NA MORAVĚ. V Zemském archivu v Brně jsou tři objemné svazky, signatura II a g, abecedně sestavených jmen usedlíků z let 1755—1771 z kraju: jihlavského, znojemského a třetina kraje brněnského. U každého je uvedeno rodové a křestní jméno, charakter, domovní číslo, obec a rok, kdy byl rustikální katastr sepsán. Vzácnou rodopiseckou pomůcku nazvaly Lidové noviny „Archivem moravských rodopisců“. Seznamy zpracovali: Dr. Ladislav Hosák, Dr. Rudolf Hurt, prof. Bertold Weigel, Ph. C. Jindřich Radimský, Milena Sváková, Charlotta Horlková a Věra Pokorná. Seznamy vyhovují hlavně rodopiscům, doplňujícím své záznamy podle pozemkových knih.

Kil.

NEJSTARŠÍ MATRIKA KARLŠTEJNSKÁ. Při ukryvání matrik před leteckými útoky byla na faře v Praskolesích nalezena dosud v evidenci nevedená Karlštejnská matrika z let 1601—1649, s několika zápisů z r. 1650, 1651. Kniha nezachovala se bohužel celá, chybí v obsahu uvedení illegitimů a Demortui ad finem, jak konstatoval již Theophilus Lukavský, jenž před 40 lety vložil sem své poznámky. Formátem obvyklá podlouhlá úzká knížka velikosti 32×10 cm se 103 listy (Lukavský napočítal 13. srpna 1902 listů 106), vázaná v hnědé, červotočem poškozené kůži s vtláčeným jednoduchým geometrickým ornamentem z rovných čar, takřka úplně česká, s jen několika málo latinskými zápisů, zachovala pouze část 1. Copulati a 2. Baptismi už loci z míst širokého okolí velmi rozsáhlé farnosti: Jsou tu záznamy z Bělé, Berouna, Budřan, Dobřichovic, Hlubokého, Hodyně, Chlumtiny, Klášterec, Kodův u Berouna, Kovna, Kotopek, Kuchaře Velkého i Malého, Kožolup, Letů, Litně, Lodenice, Mněšan, Mořiny Velké i Malé, Nesvačil, Otmic, Poučníku, Roblín, Revnic, Srbska, Svinař, Tetina, Tobolky, Trnova, Třebáň, Hlásné i Zadní, Trněného Ujezda, Vlenec, Vonoklas, Všeradic, Záluží, Žebrákovy Lhotky. Z Praskoles je zápis jen několik, a to z r. 1621, 1635, 1641, 1645, 1626, 1638, 1642, 1650, 1640, 1644.

Záznamy jsou celkem strohé a jen místo zpestří četbu poznámka písávají. „5. Novembra 1605 oženil se Michael Benad, syn vovcáka z Poučníku a pojal sobě za manželku Katheřinu, dceru Jakuba Manna pod Karlštejnem. Odáni jsou spolu v kostele sv. Palmacijá etc. skrze kněze Ondřeje Willpergera toho času kaplana Karlštejnského v přítomnosti mnohých svědků růmž jest byl kostel naplněný. Z nich tato jména: Šalanský, krčmář Litenský, Jan, bednář s ženou svou Maryši, Voršila, kolářka Karlštejnská.“

„1639. 10. dne měsice Máje na hradě Karlštejnském v kapli Paní Marie potvrzen jest k stavu svatého manželstva Pavel, Jiříka Petrovýho ze vsi Šviblic v Kostelci na Černých Lesích s Dorotou, dcerou Justiny Trubačky z Velký Mořiny po oznamení trojím první na provodní neděli, druhé na

druhou neděli Velikonoční, třetí téhož dne oddávání (translatione se drželo, to jest sv. Apoštoly Filipa a Jakuba) zpověď i přijímání předešlo. Družba Matěj Sládků z Tetína, Vilém mladší písar obroční Karlštejnšký, Anna Kostelníková, Matylda z Mořiny a jiní vysvědčují to. Požehnání Boží ráč se všemi býti. Amen.“

„31. Januar 1645 Mikuláš Pyssa ševcovského řemesla z Letu s Markétou, dcerou ze vsi Praskoles děkanskou poddanou již propuštěnou na grunty Křížovníku s červenou hvězdou neb Špitálský, u sv. Palmacy oddáni jsou v přítomnosti P. Pavla Šullera někdy purkrabiho Karlštejnškého, Mikuláše Čermáka, rychtáře Budňanského, Mandičky, dcery Jiřího Skřivaná. Dejž jim i nám všem Pán Bůh požehnání. Ab ordinare Laurentio plebanu Karlsteinsi ab anno 1618. Sub grandi Militum timore et tumultu.“

„1617. December 15. křtěn Joachim ze Vráže, sebranek. Parentes otec na vojně, Luda někdy chůva na zámku, patrini Václav ze Vráže, paní Eliška Podhradecká.“

„1619. Junius, Červen 9. dne v neděli druhou po sv. Trojici okřtěno jest pospěšně již k samému večeru dítě mdlé jménem Vít.“

„1623. Augustus, Srpen z Mienan. 1 dne v neděli 8 po sv. Trojici okřtěno jest dítě jménem Vavřinec na Karlštejně. Parentes: Jan vzat s vojáky na vojnu, musí se věřit, Anna, manželka neb žena. Patrini: Jan Czerney, Matěj Novák, Jan Tuček, Eva Vrapalka, Luczka Luková“.

„1625. 23. Aprilis na sv. Vojtěcha z Karlštejna okřtěno dítě Vojtěch. Parentes: Matěj Nezdvihal, Lyda, manželka. Patrini: Václav, krčmář a rychtář, Matěj Zita, Alena Vytáčková. Za lávkou u hradu jduou s pospícháním k sv. Palmáciusovi děťátko nedošle času samou formou a vodou okřtěno a tak dříve půlhodin celý křest, smrt a pohřeb u sv. Palmácia učiněn. Potěš Pán Bůh každého Ducha sv. potěšením.“

„1625. November 5. V středu po Všech Svatých okřtěno děťátko jménem Regna. Parentes: Urozený Pán Jakub Vilém Achler z Achlbergu, heytman Karlštejnšký z manželky urozené P. Kateriny. Patrini: Velebný a důstojný kněz Pavel Martin, opat klášteru Vostrovského a sv. Jana v Skále na svém místě Tomáše oučedníka svého vyslal. Urozená Paní Anna Lydmilla z Kokorova Bechyňová, urozená P. Chryselda Všehradická, dcera Bechyňové.“

„1650. 16. Aprilis. Pod Karlštejnem. Okřtěna Lydmilla P. Václavovi Zieletskýmu purkrabímu hradu Karlštejna, z Mandeliny. Kmota Paní Barbora Sládková, Paní Alžběta Veveříková. Testis Kmuter Pan Jan Jasinský, kuchelmeister.“

„1650 z Budnian 3. Augustus. Duae pueræ abortinae (dvojčata) Anna et Eva sola forma (sobě podobné) ex abrupto (majednou) ex Joanne Rechek, fabro ligneo (dřevař) ex Ursula baptisatae sunt, abstiterunt. Dorothea Pystrax, am (kojná) eaurum. Dorothea Králiková, viduá hospita Decanatus. Mox obdormierunt pueræ (zemřely) Sepultae XI.“

„1651 z Budnian. 11. Januara okřtěna Dorotha Pavlovi Peškovi. Kmota byla Krystina Kraitzerin, komornice JM Panny slečny Anny Marie Kavkové. Testis Barbora Sládková, kmuter Jiřík Lybochovský, důchodní písar.“

Ohlas válečných událostí ozývá se z vítězného zápisu z konce roku 1620. „V pátek po sv. Jakubě pod pečeti desetimeticich (dvacetí) direktorů drakovitých v děkanství výpověď dána. Však zase predivným zřízením božským po dobytí Prahy k ruce JCM Ferdinanda Druhého pána hrubě pobožného a dobrotivého skrze JKM Maximiliana Bavorského a ustanoveného plnomocného vladaře knížete z Lichtensteina prostředkem komisařů pp. Václava Šternberka, pana Václava Obetitzkého 15. Decembries v suchou středu na zámku Karlštejnškém k děkanství svému navrázen jsem. Rač zdariti a poštěstiti se všemi svatými Pane Bože nejmocnější.“

Rodopisný úřad všechny strany pečlivě ofotografoval, tak jako mnohé jiné staré matriční knihy, a po uklidnění vichřice válečné umožní rodopiscům její pohodlné probádání.

Dr. Antonín Stránský.

VELVARSKÝ MALÍŘ FRANTIŠEK VÁCLAV TOBLÁŠ byl synem Lukáše Tobiáše, primátora města Kladna. V květnu r. 1683 žádal městskou radu velvarskou o svolení k sňatku se sirotkem Kateřinou Němcanskou. Ke dni 1. června 1683 je v matrice oddaných zaznamenán sňatek „ctněho a šlechetného mládence, slovutného pana Františka Václava Tobiáše, kunstu malířského, s poctivou a bohabojnou pannou Kateřinou, pozůstalou dcerou po dobré paměti panu Šimonu Němcanském, někdejším spoluradním města Velvar“. Snoubence oddával dp. Václav Jedlička, farář z Kladna. Svědky byli Tomáš Záhora, soused města Velvar, Adam Hybler, pojedzdný zámku města Kladna, družičkou Alžběta, dcera Jiřího Fiči, radního města Velvar.

Malíř František V. Tobiáš se tedy do Velvar přiženil, stal se měšťanem a radním (spravoval též zádušní a mlýnskou pokladnu). Dle matriky narozených měl s manželkou Kateřinou v l. 1684—1698 sedm dítek, kterým byli za kmotry pi Lidmila Škodová, místní poštmaster Stanislav Richter a Jindřich Fiča.

O díle malíře Františka V. Tobiáše máme dosud málo zpráv. Roku 1687 maloval obraz sv. Jiří pro místní kostel; v registrech záduší sv. Jiří je zaznamenáno, že bylo vyplaceno 10 zl. „panu malíři zdejšímu“ na barvy k malování zmíněného obrazu. (Obraz se nezachoval.) Z těchže dokladů se dovidáme, že r. 1686 obdržel „pan malíř“ splátku 20 zl. za namalování oltářního obrazu Všech svatých a r. 1692 splátku 6 zl. za obraz sv. Michala archanděla pro vrchní část hlavního oltáře v kostele sv. Jiří, a konečně za podřadnější práci v r. 1685 bylo „panu malíři Franzovi“ vyplaceno 10 zl. na zlato pro rám oltářního obrazu, a od práce obdržel 5 zl. Domníváme se tedy, že obraz Všech svatých na oltáři v kostele Všech svatých ve Velvarech a oltářní obraz sv. Michala archanděla v kostele sv. Jiří tamtéž, přičtané neznámému mistru, jsou snad jedinými zachovanými díly zapomenutého a dosud neznámého malíře Františka V. Tobiáše.

Vedle malířské činnosti zabýval se František V. Tobiáš zemědělstvím. Z pozůstalostního inventáře se dovidáme, že hospodařil s párem koní a větším počtem dobytka. Mimo nejrůznější svršky v inventáři uvedené zajímají nás především doklady o jeho tvorbě: zanechal 67 obrazů a 10 podmalovaných (popis obrazů není udán), dále stoleček na barvy se židlí, knihy o kresbě, barvách a architektuře.

Dle matričního záznamu usnul v Pánu dne 27. prosince r. 1713 urozený a slovutný muž pan František Tobiáš, měšťan a radní král. města Velvar, svatými svatostmi zaopatřen, a odpočívá v kryptě děkanského chrámu sv. Kateřiny ve Velvarech. Božena Gollová.

RODOPISNÉ DROBTY Z MNICOHOVHRAĐÍŠTSKA. Obec Neveklovice, jako jiné obce bývalého panství Kláštera-Hradiště nad Jizerou, má staré pozemkové knihy: první z r. 1588, druhou z r. 1694, třetí z r. 1740, dokončenou r. 1794 (čtvrtá a poslední kniha z doby patrimoniální, za dobu 1794 až 1850, je bohužel nezvěstná). Můžeme tedy za dobu 200 let sledovati vývoj obce i rodů v ní usedlých. Za naznačenou dobu (1588—1794) vystřídalo se v Neveklovicích přes 200 držitelů gruntů a soupis jejich obsahuje přes 90 rodových jmen. Vybíráme z nich prozatím jména oněch rodů, které se dlouho udržely, a pak taková jména, která se hojněji vyskytuji — pokud víme — v okolí a na Mnichovhradíštsku vůbec:

Altmon (v krčmě) od 1693 asi do 1820; *Bavor* — 1666—1712; *Bureš* — 1656—59; *Brzobohatý* — 1723—33; *Cech* — 1749 přišel z Vicmanova, je tu i po 1794; *Čupík* — 1733—40; *Felkl* (již od druhé generace důsledně *Ferkl*), od r. 1756 až asi do r. 1914; *Fidler* — 1651 Hendrych *Fydlér* přišel z Sestiměst od Lužic, rod tu byl do r. 1747; *Filipův* — 1588 přišel z Hlavice, do r. 1637; *Holas* — od r. 1740 do nynějška; *Horák* — 1657 Jiřík H., vyhoštěný z panství dubského, rod se tu udržel do dneška; *Hradištský* — od r. 1641 přes r. 1794; *Hyka* — od r. 1698 až asi do r. 1914; *Ibrik* (*Ybrik*, později *Ibrych*) od r. 1747 (přišel z Ptýrova) až asi do r. 1838; *Jireš* — od r. 1586 (Jiřík J., jinak Hakmatouš) až přes r. 1794 (značné rozměření); *Kokštejn* (později *Koštem*) — r. 1733 přišel Jiřík K. z Vápna, vyskytuje

se i po r. 1794; *Košek* — od r. 1651 přes r. 1794 (velmi četné rozvětvení, rodová souvislost skoro nesledovatelná); *Mac*, později *Moc* (*Matcz* nebo *Macz*, brzy však důsledně *Mocz*) — r. 1678 přišel Jiřík M., propuštěný z panství bělského, četné rozvětvení rodu, sahající přes r. 1794; *Potměšil* — od r. 1595 až asi do r. 1900; *Rejzek* — 1786—94; *Ruta* — Jan R. byl dříve poddaným panství loukoveckého, přišel r. 1651 z vojny, držel krčmu do r. 1678.

Pozn. red.: Prosíme rodopisce o zaslání seznamů rozšířených rodů a příznačných jmen pro kraj, panství či město, aby bylo možno založit kartotéku.

ROD SPISOVATELE VÁCLAVA BENEŠE TŘEBÍZSKÉHO. Josef C. Kebrle, farář a spisovatel v Klobukách u Slaného, sbírá data k rodokmenu českého historického spisovatele Václava Beneše Třebízského, kterýžto rodokmen hodlá uveřejnit v našem časopise. Tímtož rodokmenem se v letošním roce, kdy uplynulo 95 let od narození a 60 let od smrti tohoto neprávem zapomínaného českého spisovatele, se zaobírá také náš člen, p. Václav Suk z Prahy. Z jeho pera uveřejnila „Národní politika“ feuilleton dne 27. II. „O bělovlasém kaplánku klecanském“ a téhož dne v „Lidových listech“ feuilleton „Na Klecanské faře“. Z dat dosud vdp. Kebrlem sebraných krátké vyjímáme:

Václav Beneš, který později po tehdejším způsobu spisovatelském si dal druhé jméno po svém místě narození — obci Třebízi — narodil se dne 27. února 1849, jako třetí syn Wáclava Beneše, krejčího v Třebízi, na čp. 19 a matky Marie, roz. Šarochové, také z Třebíze. Krejčí Wáclav Beneš, narozený r. 1800 v Otrubách jako syn Jana Beneše, krejčího, a Rosalie Čífkové z Třebíze čp. 19, kam se asi krejčí Jan přišel a kterážto usedlost byla rodinným domkem spisovatele V. B. Třebízského. Děd krejčího Wáclava, také Wáclav, byl patrně podruhem v Otrubách. Se strany své matky byl rod vesměs selský. Jeho matka Marie se narodila r. 1819 v Třebízi na rolnické usedlosti čp. 31, kde sedlal Martin Šaroch, sedlák, se svou manželkou Kateřinou, roz. Baňkovou, dcerou Jana Baňka z Třebíze čp. 8 a jeho manželky Terezie. Maminka V. B. Třebízského se dožila 63 let, jeho otec pak 76 let. Jeho děd se strany otce pak 67 let, babička 78 let, dědeček se strany matčiny 79 let a babička 57 let.

Z manželství otce V. B. Třebízského, krejčího Václava Beneše, uzavřeného ve farmním kostele v Kviličích r. 1845, se narodilo celkem 5 dětí — 4 synové a dcera. Tragedií tohoto rodu však bylo, že tři synové a dcera ze zmířeli dříve než dosáhli stáří jednoho roku a pouze Václav, pozdější klecanský kaplan, je přežil. Nejstarší jeho bratr Josef, narozený r. 1845, dožil se pouhých 29 dní, bratr Josef, pokřtěný po prvním zemřelém synu, narozený roku 1847, dožil se 11 měsíců a 9 dní, bratr Matěj, narozený r. 1850, pouhých 9 dnů, a jediná sestra Marie, narozená r. 1853, pouze 3 dnů. Pouze Václav se dožil 35 let, 3 měsíců a 22 dnů, přežil však svou matku o necelé dva roky, zatím co jeho otec r. 1875 již zemřel.

Můžeme-li posuzovat jeho rod po stránce sociologické, pocházel spisovatel V. B. Třebízský z chudého prostředí, v němž možno nalézt příčinu jak předčasné smrti jeho sourozenců, tak jeho choroby i jeho předčasné smrti dne 20. VI. 1884 v Marienbadu, kde hledal ulehčení v chorobě. K.

K MORAVSKÉMU RODU BORŮVKŮ Z TŘEMÝŠKU. Rodina Bukůvků byla povýšena do panského stavu dne 19. února 1719, do stavu hraběcího dne 7. srpna 1800. Hrabě Jaromír Zikmund zemřel v 42. roce věku svého. Jeho dcera, hraběnka Sarolla, provdala se za barona Josefa Hrubého z Gelenj, který zemřel na svém zámku v Červených Pečkách u Kolína dne 14. ledna 1943. Jediný syn výše jmenovaného, hrabě Michal, se oženil dne 29. dubna 1943 na zámku v Rychnově nad Kněžnou s baronkou Piou Kopfingrovou z Trebbienau, jejíž matka pochází z rodu hrabat z Kolovrat.

C. R. K.

RODOPISNÁ HLÍDKA.

Dotazy a odpovědi.

Dotazy:

178. **Petrýl.** V Obříství u Mělnika žije Josef (Karel?) Petrýl, řídící učitel v. v. Gruntovní kniha Lovosice č. 197 fol. 305: Úřední listiny na panství Čížkovice u Lovosic v r. 1855 podpisuje: „Peter till k. k. Grundbuchsführer“. Grunt. kniha Mělník č. 134 fol. 171: V r. 1824 Václav a Magdal. Peterdilov koupili zahrádku na Podolí. Grunt. kniha Mělník č. 135 fol. 61: V r. 1829 Peterdil Václ. a Magdal. v Podolí č. 61 dostali zápis na nové stavení č. 71, na té zahrádce postavené. V knize „Vyznání zločinců na mučení“ v Zem. archivu, Sign. Mladá Boleslav čís. 958 fol. 182 a j.: Kolem roku 1761 rozsudky spolupodpisuje Josef Petrýl. Sbk.
228. **Kaucký.** Po několik generací je Kaucký kostelníkem na Mělniku. Sbk.
277. **Krajník.** Berní rolla. — Teres. katastr: Ves Střema, pod č. 1. v r. 1654 Jiří Kopecký, v r. 1713 Jiří Krajník; dto pod č. 2. v r. 1654 Havel Krajník, v r. 1713 Ondřej Kuchař. — Ves Lhotka a) v r. 1654 grunt Tkalcovský, 1713 Jan Krajník, b) 1654 chalupa Tolštejnovská, 1713 Mikuláš Krajník. — Grunt. kniha Mělník č. 40 fol. 52: Ves Střema — Matěj Krajník, tamtéž fol. 137 — Jiří Krajník. — Grunt. kniha Mělník č. 14 fol. 88: Chalupu čp. 46 ve Střemách 20. VI. 1806 od Jir. a Alžb. Procházkových ujal Matěj Krajník s manželkou Alžbětou, rozenou Procházkovou. — Grunt. kniha Mělník č. 184 fol. 166: Vinici (?) od Kozderá v r. 1872 koupila Jan a Anna Krajníkovi v Podolí č. 22. — Grunt. kniha Mělník č. 183 fol. 417: Po zemřelém manželi Václavu Libichovi domek č. 81 v Podolí a vinici ujala jeho pozůstalá manželka Anna, už zase provdaná Krajníková — v r. 1869. — Grunt. kniha Roudnice (Libochovice?) č. 116 fol. 142: Josef Krajník, výměnkář z Píšt, panství Budínského, provdává svou dceru Kateřinu za Václava Novotného v Černánsku — v r. 1812. Sbk.
302. **Güttera**, Gitter, Gütner, Günther, Giedra atp., původem z okoli Mariánských lázní (Einsiedl), hledám (zejména 16., 17. a 18. století) bližší zprávy a data o jednotlivých členech. Zb. J. G.
303. **Arbes.** Prosím o zprávy o nositelích tohoto jména. J. R.
304. **Čelakovský.** Prosím o zprávy o nositelích tohoto jména. J. R.
305. **Netrefa,** kde se toto jméno vyskytuje před 1854 hlavně na Sedlčansku, Vlašimsku, Benešovsku? František N., 1832, poddaný mlynářský mistr Lobkowiczský-chlumecký (Vysoký Ch.). Hledám zprávy o něm a jeho otci, rovněž Františkovi, mlynáři.
306. **Páral.** Prosím o adresy nositelů tohoto jména, o zprávy, prameny, kde se jméno vyskytuje (i v minulosti). K. P.
307. **Kepák.** Kde a kdy se toto jméno vyskytuje? K. P.
308. **Ferulík.** Kde se vyskytuje toto příjmení? Zprávy o výskytu jména v XVII. a v XVIII. století po dohodě odměním. Fa
309. **Ryšavý (Rišavý)** Vincenc, nar. asi v roce 1820—1825, patrně v okolí Jihlavы. Začátkem čtyřicátých let učil se v Jihlavě kupcem u firmy Engel. Asi v r. 1844 se vyučil a dostal místo v Brně u firmy Jiří Vinařský. V r. 1848 je uváděn jako kupec v Boskovickách, v r. 1849 se tam měl ženit s vdovou po kupci, ale asi se svatby sešlo, jelikož v matrice boskovické není nic poznačeno. V tomto roce po něm stopy mizi. Ryšavý byl znám s Karlem Havličkem Borovským. Zprávu na adresu Josefa Navrátil, Olomouc-Řepčinská ul. 9.
310. **Střela z Javorýho** (též z Javora, z Javoří). Rodina snad erbovní, ač erb neznám, přichází v Březnici (jižní Čechy) v r. 1630—1700, odtud stěhovali se Střelové z Javorýho i jinam. Přídomek vzat asi podle vrchu „Javorý“ blíz Hvožďan u Blatné. Hledán je popis znaku a výskyt rodu jinde.

311. **Exner Jiří**, kovář. Do Jaroměře přišel asi před rokem 1658, neboť se již v tomto roce 1658 ženil v Jaroměři. Zemřel r. 1688 ve stáří 67 let v Jaroměři, tedy narozen asi r. 1621. Kdy a kde se narodil? Jak se jmenovali jeho rodiče a kde žili i povolání jejich? Prosím o laskavé sdělení data a místo, kde se vyskytuje rod Exner (Exnar, Äxner, Exnár, Oechsner) ze starší doby i později, se sdělením zádoucích jmen pramenů. J. J.
312. **Jindra**. (Gindra.) Pátrám po tomto rodu všude, kde se vyskytne, hlavně ve starší době, případně i nyní. Zajímám se o všechna přesná data narození, svatební, úmrtní, povolání, gruntovní záznamy atd., případně o sdělení uvedených pramenů. J. J.
313. **Sieglitz Christian** (Siglic), nar. 30. I. 1753 v Lichtenstein (Sasko), manž. syn: Ernst Sieglitz, měšťan v Lichtenstein a Hanen Schultzin tamtéž. Z manželství Christiána Sieglitz-Dorothea? narozené děti. **Dorothea**, nar. 4. III. 1780 v Uhlišských Janovicích č. 262. Joseph, nar. 8. VIII. 1784 v Terezíně. Po svatbě nastoupil Christián k vojenské službě u k. k. Infant. Reg. Nr. 11. Kdy a kde měl Christián svatbu s Dorothea? Nebo jeho otec Ernst s Hanen Schultzin? Sieglitz Sebastián, nar. 18. V. 1817 Niederehnheim (Elsasko); Sieglitz Joseph, nar. 29. VIII. 1820 v Praze? Sieglitz Anna, nar. 11. VI. 1822 v Praze (Reiterkaserne). Jejich rodiče: Josef Sieglitz, šikovatel k. k. Infant. Reg. Nr. 11, nar. 8. VIII. 1784 v Terezíně, ženil se 13. IV. 1815 v Praze II, fara u sv. Petra, s Johanou Novákovou, nar. 22. XII. 1782 ve Strakonicích. Josef Sieglitz, šikovatel, zemřel 4. II. 1837 v Jindřichově Hradci, a jeho manželka Johana Sieglitz, vdova, zemřela 28. IV. 1850 v Josefově n./Met. Kdy a kde se ženily tyto jejich tři dítka nebo umřely? Možná v Praze i Vídni, případně jinde. J. J.
314. **Seidlová Johanna**, vdova (rozená Sieglitz), narozena 1. I. 1825 v Praze, Neuthorkaserne Nr. 33, manž. dcera Jos. Siegietze, šikovatele Inf. Reg. Nr. 11, a Johannu Novákové ze Strakonic. Provadala se 15. IX. 1847 v Josefově n./Met. za Josefa Seidla, obchodníka v Josefově. Kdy a kde zemřela? Johanna Seidl po roce 1867 nebo možná že se i provadala po tomto roce? Kdy a kde? Prosím o laskavé sdělení, kde se rod Sieglitz (Siglic) všude vyskytuje a jakého původu ještě tento rod a odkud pochází? J. J.
315. **Turyna** (Turina, Turin, Turinský). Hledám 1. Oddací list — Turyna (Turina, Turinský) Václav z Jankovic u Přelouče a manželka Dorota. Oddání v roce 1730—1736. — 2. Úmrtní list — Turyna (Turina, Turinský) Václav. Narozen roku 1712 v Jankovicích u Přelouče. Zemřel asi kol roku 1770. — 3. Úmrtní list — Turynová (Turinová, Turinská) Dorota, manželka Turyny (Turiny, Turinského) Václava. Narozena kol roku 1714. Zemřela asi kol roku 1770. — (Hledají se též její křestní data — dívčí jméno). — 4. Křestní list — Slavík Jan, domkář ze Seníka u Přelouče. Zemřel roku 1807 v Seníku u Přelouče ve stáří 65 let. Narozen kol roku 1742. — Za každé vysetřené datum v matrikách, pol. 1. až 4., zaplatím prémii 200 K (dvěstě korun).
316. **Vaněček František**, vrchnostenský myslivec v Ouhrově, byl 19. II. 1812 ve Vilémově u Golč. Jeníkova oddán s dcerou uvedeného, 31letou Marií Slanařovou, vrchnostenskou kuchařkou v Ouhrově. Ani v Praze, ani v okolí Ouhrova, kde Slanařové ještě dnes žijí, jsem však její křestní a úmrtní záznam nenašel.
317. **Adlerové**, skláři. Na Rožmitálsku žil Tobiáš Adler (manželka Julianá?), klosmistr, který r. 1710 vystavěl chalupu, někdejší skelné hutí. Skoro po 100 letech se rodina opět přestěhovala na Sázavu a na Šumavu. Prosím o jakékoliv zprávy o tomto rodu. J. A. A.
318. **Setunský**. Setkal se někdo při svém rodopisném bádání s tímto jménem? Kdy a za jakých okolností? Kde žije příslušníci tohoto rodu. Vydaný honoruje. Dr. H. S.
319. **Zahrádka**. Kdo byl nemanželským otcem Rochuse (Vavrince) — syna Jany, dcery Marie Anny Zahrádkové, podruhyně v Hůrce (farní ú.

- Střížov), poddané panství třeboňského, narozeného 13. VIII. 1842 v Hůrce, který měl později příjmení Beníšek a jenž se 6. II. 1866 oženil s Evou Hirschovou z Hodějovic (děkanský úř. Budějovice) a zemřel tamtéž 20. VII. 1888. Dr. J. B.
320. **Houdek.** Kde jsou matriční zápis o sňatcích Matěje Houdka, panského zaměstnance, jemuž se s první ženou Marií, roz. Makovcovou, dcerou Antonína Makovce z Hostomic, narodil 15. XII. 1822 syn Josef, a s druhou ženou Marií, roz. Enderstovou z Ohrázenic u Jince, narodily děti: Marie 17. II. 1825 a Jan 23. VI. 1827 v Hostomicích. Kde zemřela první jeho manželka? J. H.
321. **Šimonovský.** Hledám křestní zápis matriční Karla Josefa Schimonovského, narozeného v Praze 9. ledna 1678. Jeho klášterní jméno bylo Raymund. Do řádu kláštera Tepelského byl přijat r. 1694. Studoval filosofii a theologii v Praze, dne 11. října 1702 měl primici, 1703 byl profesorem filosofie. R. 1705 subprior, 1706 profesorem theolog. morálky a později v téže vlastnosti v klášteře tepelském. V roce 1713 byl farářem, pak 1724 prelátem. Zemřel jako opat kláštera 2. VII. 1741. Kde a kdy v minulosti i přítomnosti se vyskytuje příjmení Šimonovský (Šimanovský)? L. H.
322. **Cvrk** Jiří, ženil se 10. I. 1673 v Březnici s Uršulou Špilíkovou z Poříče. Kde se tento Jiří Cvrk narodil? K. C.
323. **Krabička.** Prosím o všechny zprávy o rodu Krabičků, pocházejícím z Rohozné a Svojanova u Poličky. Poštovné hradím. F. K.
324. **Maluška, Maloška, Matuška.** Prosím o zprávy, kde se tato příjmení vyskytují.
325. **Brašna.** Měšťanský rod ve Vodňanech. Kde se vyskytuje v l. 1700 až 1850? Odkud přišel do Vodňan? Je tam dosud? Je známo, který Brašna se v pol. min. stol. vystěhoval do Ameriky? F. X. B.
326. **Jičínský.** Kde byl oddán asi v r. 1830 Ferdinand Jičínský s Barbarou Klárou Stockartovou z Bärenkopfu? B. K.
327. **Knaisl.** Zprávy o Volfu Knaislovi z Borovska (1590) a o rodu Knaislů hledám. V. K.
328. **Pekelský.** Městské museum v Jaroměři žádá ke svému archivu materiálu další adresy Pekelských.

Odpovědi:

17. **Cedrych — Zedrich.** Svateb. smlouva Jana Cedrycha z Kozomína s Magdalenu Šmelhausovou z Lužce. (Grunt. kn. Velvary č. 81 fol. 102.) — Zápis Jana Zedricha a Magdaleny na vrchnostenskou kovárnu NC 33 v Postřížině 1. V. 1838. (Grunt. kn. Velvary č. 108 fol. 94.) — Jméno Czedrich přichází kolem roku 1724 ve Ctiněvsi. (Matriky Račiněvské.) — Jiří Cedrych a jeho bratr Jan v r. 1683 jsou ve Vojkovicích, fara Hostín. (Šimák, Zpověď. seznamy 285.) Sbk.
105. „**Hruška** Josef, rodič ze mlejna v Lužanech. Nic zde nezaznamenal jako Stengl (Němec, který se nikdy dobře česky nenaučil, byl zde farářem od r. 1793, do své smrti 11. II. 1817). Protož o něm nic psát nemohu, než že byl tichý muž a veliký Dobráček, tak o něm mluvili měli ti, kdo ho znali. Byv od června 1824 zde farářem, zemřel co zdejší farář 7. listopadu 1843.“ — Dle „Knihy pamětní farnosti Lukavské“ (Dol. Lukavice u Přeštic). Zaznamenal: Frant. Horčic, zdejší farář, * 4. IX. 1822 v Dol. Slivně, † 3. I. 1896 v Jaroměři. R. K.
142. **Grill.** Kateřina Johanna Růžičková, narozená 2. května 1842 v Žiželích č. 70, provdala se za Grilla, truhláře ve Vídni. Zemřela r. 1915, měla 3 syny a 2 dcery. J. R.
143. **Lev.** Rod vyskytuje se od r. 1569 (Šimek Lev) nepřetržitě až po dnešní dobu ve Stříteži n. Ludyně u Hranic. Odtud rozrodil se i do okolních vesnic. bi -
163. **Holý Boh., výp. učitel-náb. Českobr. ev. v Plzni, Západní sbor.** (Schem. v Č. br. ev. kol. r. 1942.) — Hollý Peter, sen. kaplán ev. a. v., Dolní

- Kubín p. t. t., Slovensko. — Holý Frant., farár a senior ev. a. v., Neopaky p. t. t., Slovensko. Schem. v Ev. kal. „Tranovský“ na rok 1944. R. K.
163. **Holý.** Příjmení Holý se často vyskytuje v „Listáři král. města Plzně“ od Jos. Strnada. Možno vypůjčiti v Universitní a zem. knihovně v Praze. R. K.
163. **Holý Václav**, kaplan v Dobřanech u Plzně r. 1808. R. K.
163. **Holý.** Dle „Pořadníku zřízenectva poštovní a telegrafní správy býv. Českosl. republiky na r. 1932“ byli zaměstnáni zřízenici s příjmením Holý:
- U Pošt. spořitelny v Praze: Jan, pošt. posel, narozen 15. XII. 1902; Václav, kancel. zřízenec, narozen 16. VI. 1885.
- V účtárně minist. pošt a telegr. v Praze: Josef, kancel. podúředník, nar. 1. XII. 1887.
- U pošt. úřadu řed. pošt. a telegr. v Praze: Adolf, pošt. podúředník, Praha 15, nar. 13. VI. 1876; Bohumil, pošt. pom. zřízenec, Liberec 3, nar. 5. VI. 1898; Eduard, pošt. posel, Praha 79, nar. 3. III. 1899; František, pošt. podúředník, Nový Bydžov, nar. 26. V. 1880; František, pošt. podúředník, Praha 1, dodejna povozná, nar. 9. IV. 1891; František, pošt. zřízenec, Praha 15, nar. 7. VII. 1880; Jaroslav, pošt. posel, Praha 77, nar. 26. IV. 1903; Josef, pošt. zřízenec, Revnice, nar. 11. VIII. 1886; Josef, pošt. posel, Opočno u Loun, nar. 30. V. 1893; Karel, pošt. pom. zřízenec, Praha 7, nar. 29. VIII. 1905; Stanislav, pošt. pom. zřízenec, Praha 31, nar. 4. V. 1904; Václav, pošt. posel, Všeruby u Dom., nar. 26. IX. 1889; Viktor, pošt. zřízenec, Praha 15, nar. 13. XII. 1882.
- U pošt. úřadu, řed. pošt. a telegr. v Brně: Matěj, pošt. zřízenec, Jihlava 1, nar. 2. II. 1888. R. K.
174. **Benda.** V letech 1615—1622 byl konšelem neboli spoluradním v městečku Knínicích na Malé Hané Staněk Benda.
- Hána.** 1635 se na Kořenci u Boskovic narodila Rozina. Rodiče Hana Jiří a Anna. 1660 se ženil v Knínicích u Boskovic Jan, syn po neb. Ondru Hanu z Uhřic. Farní matrika knínická. Fe.
174. † **Berka** Stěpán, sedlák ze Kbelá č. 5, a manželka Kateřina, roz. Duchková z Radkovic. Rodiče: Barbory, provd. ve Vodokrté, která 15. XI. 1869 byla s dítětem u křtu v D. Luk. Kmotrem byl Vojt. Berka, gruntovník ze Kbelá č. 5. — Berka Václav, podučitel v Dolní Lukavici u Přeštic, r. 1868. R. K.
174. **Berka** František, nar. 1. IX. 1925, syn Františka Berky, truhlářského mistra v Dol. Lukavici č. 41, nar. ve Vřeskovicích č 15. R. K.
174. **Berka** z Přeštic rukojmi v závěti Jana řezníka z Přeštic z 5. května r. 1505. (Kniha závětí N. 223 f. 53 b.) — Pod závěti Anny Šefránkové z Poutnova, 31 I. r. 1503, je připsáno: Tento vejpis dán jest z desk zemských z rozkázání ur. p. p. Jindřichy Berky z Dubče a Dřevěnicích, nejv. sudi království čes., pod pečetmi Burjana Medka z Valdeka místokomorníka a Jana z Kauče, král. čes., léta etc. XXXVI. (Z rejstříku rozepří č. 39, str. 200—205.) — Nejv. sudi zemský Zdislav Berka z Dubé a z Lipého na Zákupej, se přimlová u rady m. Plzně za Erazima Freye z Freybruku, ... 6. června r. 1525. (List. papír v čes. zem. museum v Praze.) — Dle „Listáře král. m. Plzně a druhdy podd. osad. Část II. Od Josefa Strnada. R. K.
181. **Jírovec** Boh., Praha XI, Kostkova 6, rodiče v Libáni a několik rodin Veselice, obojí okres Jičín. R. K.
187. **Gallas.** Rod žije podnes v Hranicích (zahradník J. Gallas), ředitel VPÚ Gallas v Praze, pochází z Hranic. Obrozenský spisovatel a lékař J. H. A. Gallaš (1756—1840) byl synem sochaře a řezbáře Františka Gallaše (1723—1795) a vnukem Vavřince Gallaše (oženil se 1714 v Hranicích).
187. **Gallas.** Gallasové — stará selská rodina, usedlá již v 17. století a i do sud v Cholině u Litovle, Morava. MN.

- Gallas.** Gallas V., býv. okresní hejtman v Michalovech na vých. Slovensku.
K.
195. **Kavka z Říčan.** O Zdeňkovi Kavkovi z Říčan a jeho rodu z pův. pramenů viz čl. v časop. Záhorská kronika 1940/XXII., str. 92—97. bi-
199. **Kratochvile.** Už před rokem 1707 žil v Protivanově na Drahanské vysocině Ondřej Kratochvíla. R. 1707 se tu ženil Tomáš a r. 1710 Šimon Kratochvílové.
Fe.
199. **Kratchvílové** byli mimo hudeců a vyprávěců též zpěváky, jak honosně uvádí na svých kramářských písničkách Jan Frant. Kratochvíl, „zpěvák chrudimský“. 56 těchto tisků zhotovala chrudimská tiskárna Jana Pospíšila po r. 1859.
Kil
199. **Kratochvíl** Jan, kurátor českobr. církve ev., sbor v Humpolci. R. K.
199. **Kratochville** Johann, nar. 21. II. 1711; Kratochville Johann Ant., nar. 24. VII. 1713; Kratochville Johann Jacob, nar. 24. VII. 1713; Kratochville Kajet. Bartolom., nar. 15. VIII. 1740; Kratochville Wenzel Alex., nar. 28. II. 1749; Kratochville Barbara Michaela, nar. 14. X. 1787; Kratochville Katharina Helena, nar. 16. I. 1788; Kratochville Thomas, nar. 5. II. 1789; Kratochville Anton, nar. 27. XII. 1792; Kratochville Franz, nar. 24. I. 1796; Kratochville Anna, nar. 5. II. 1798; Kratochville Sidonia, nar. 11. VI. 1804; Kratochville Wenzel, nar. 25. VII. 1811.*)
B. K.
207. **Radimský Jindřich**, Ph. C., úředník Zemského archivu v Brně. Autor dvou dílů usedlostí kraje olomouckého, uváděných v Urbární fasi z r. 1775. Signatura IIIa7.
Kil
209. **Růžickové**, českobr. ev. faráři: 1. R. Stanislav Semonice p. Černožice-Cáslavky. Naroden 1908, Dvůr Králové. — 2. R. Miroslav v Třebechovicích p. O. Narozen 1904. — 3. R. Josef, Kováneček p. Dol. Cetno. Nar. 1878. Schematismus v Českobr. ev. kalendáři na r. 1942. R. K.
209. **Růžička**. Příjmení se od 17. století vyskytuje v Paměticích u Boskovic. R. 1679 se Matouš, syn Růžičky z Pamětic, na pastvě pobíl s chlapci z Knínic. Zápis o vyšetření bitky v knínickém archivu. Fe.
213. **Turyn**. R. 1601 zemřel v Kojetíně kněz Bratr Pavel Turyn, správce kojetinského sboru.
bi-
214. **Sklenář**. Učitelská rodina Sklenářů žila ve Vel. Borku u Mělníka. Sbk.
216. **Láska**. R. 1651 byl v Lipníku vyslýchán útrpným právem u přítomnosti Jiříka Láska z Frýdku, Tomáše Láska z Místku a Vaňka Láska z Kelče nějaký lotr, který v lese u Lišné zabil jejich vlastního bratra Adama Láska, jdoucího z Nového Jičína.
bi-
216. **Láska Josef**, vrch. účet. ředitel min. dopravy v. v., v Praze XIV., nar. 18. ledna 1885 v Semilech, syn Fr. Láska, soukrom. úředníka, nar. 12. XII. 1851 v Benešově n. Jizerou, a Pavliny, roz. Svaté. Děd Josef Láska, rolník. Dceera Josefa Láska ml., Pavlina, nar. 6. VII. 1911. he
217. **Horčička František**, nar. 29. VI. 1776, zemřel 5. IV. 1856, malíř, absolvent pražské akademie, žák Berglerův, od r. 1808 ředitel galerie knížete Rudolfa Colloredo-Mannsfeldova. (Literatura: F. X. Jiřík: František Horčička. Ročenka kruhu pro pěstování dějin umění. Praha 1919, str. 16, 17. F. X. Jiřík: Ze zapomenutých kapitol našeho umění. Květy 1895, II, str. 155. Památky archeologické XXXIV-275. Thieme-Becker XVII-504. Ottův slovník naučný XI-570. Tomáš Prokop: Slovník výtvarných umělců 1927, str. 97. Jan Colloredo-Mannsfeld: Sborník statí k sedmdesátým narozeninám 1936. Str. 81, 82, 301, 302.)
Kg.
219. **Zeneffels Hans** byl kolem r. 1914 učitelem na něm. cvičné škole v Budějovicích, předtím v Komotau. Syn, nar. asi 1902, rovněž Hans. — Zeneffels Anton, narozen 13. III. 1880 v Stockau, okres Bischofteinitz, příslušný do Domažlic, byl původně důstojníkem z povolání v Plzni, pak od r. 1907 železničním úředníkem, od r. 1925 v Zábřehu n. M., odkud v r. 1939 odešel do služeb říšských drah. Třikrát ženat, děti: Anton, nar. 18. III. 1907, Jindřich, nar. 9. XII. 1909, Alžběta, nar. 30. IX. 1917, Augustin, nar. 16. II. 1919, Anna, nar. 5. XII.

- 1920, Markéta, nar. 15. V. 1923, Edith, nar. 20. IX. 1933. — Cenefels Matouš byl oficiálem-vlakvedoucím v Plzni, v činné službě asi do r. 1935. he
223. Regner Jan, zemřel 28. I. 1736 ve věku 66 let v Horní Lukavici. Maj. chalupy čp. 2 t. t. R. K.
231. Mohapl Phillipus, Guardianus, Crumlorii, † 9. VIII. 1872. (Album fratum Min. S. P. Francisci 1909.) R. K.
231. Mohaplové Gustav a o rok mladší Richard, narození kolem r. 1902, byli v šk. roce 1913/14 chovanci vojenské nižší reálky v St. Pölten. Později oba sloužili v dělostřelectvu býv. čsl. armády. Jejich otec byl rakouským plukovníkem a velitelem invalidovny v Praze. Viz též Pražský adresář 1937—38, kde uvedeni další. he
245. Voháňka. Na svatební smlouvě z r. 1601 uveden jako rukojmí Jan Woháňka z Boskovic. Archiv městyse Knínic u Boskovic. Fe.
251. Kerner Václav, továrna na dřevěné zboží, Hříškov u Loun. R. K.
251. Kerner Vilem, býval sochařem na Mělnice. Sbk.
251. Gerner Elisabeth, nar. 15. XII. 1625; Gerner Adam, nar. 7. VIII. 1628; Gerner Laureuy, nar. 5. VIII. 1629; Görner Johann, nar. 9. VIII. 1763; 1. Görner Anna Marie, nar. 30. IV. 1769; 2. Görner Anna Marie, nar. 9. IV. 1770; Körner Johann, nar. 1. XII. 1816.* B. K.
253. Rodina Zvěřinová je v Dobrovicích u Ml. Boleslaví. Sbk.
253. Zvěřina. Dle rukopisných výpisů z choustnických matrik, pořízených P. J. Bílým a uložených v R. S., narodila se 11. listopadu 1775 manželům Matěji a Kateřině Zvěřinovým z Radenína dcera Terezie. Rž.
254. Selská rodina Dubských žije v Chotětově. Sbk.
257. Pejrek. Jan Peyrek, farářem ve Vrcholticích, vikariát Vlašim, v letech 1847—1852. — Jan Payrek, farářem v Trnové, vikariát Zbraslav, v letech 1859—1862. J. R.
257. Pajer Frant. Ant., král. rychtář, vlastnoručně podepsán v robot. seznamu m. Jaroměře z r. 1772. Tamtéž na str. 19 Wenzl Pauer (in No 41 steuerte 1 F. 26 ½ ingleichen), chalupník z Dolan u Jaroměře. J. J.
258. Kosina Johann, nar. 21. X. 1794. B. K.
262. Oppelt Wenzel, nar. 1. IX. 1640; Oppel Maria Magdalena, nar. 22. VII. 1646; Oppel Maria Magdalena, nar. 24. III. 1647; Oppel Johann, nar. 5. I. 1650; Oppel Serafina, nar. 1. X. 1651; Oppel Johann, nar. 22. IV. 1653; Oppel Klara, nar. 20. VII. 1653; Oppel Franz, nar. 9. II. 1657; Oppel Theresia, nar. 3. III. 1659; Oppel Anna, nar. 8. IV. 1660; Oppel Katharina, nar. 18. IV. 1661; Oppelt Thadeus Johann, nar. 7. II. 1750; Oppelt Johann Karl, nar. 24. V. 1753; Oppelt Wenzel Karl, nar. 10. VII. 1754; Oppelt Emanuel Joseph, nar. 18. VIII. 1755; Oppelt Emanuel Joseph, nar. 24. IX. 1756.* B. K.
269. Kubenka. V Plzni působí prof. Jindřich Kubenka, zeť básníka J. Opolského, rodem z Mistku (* 1901). J. M.
271. Zahálka Čeněk býval profesorem na str. hosp. škole v Roudnici n. L. Sbk.
273. Kadlec Karel, mlynář, nar. 29. května 1862 v Něčicích u Kyjova, zmřel 29. dubna 1936. Byl mlynářem v Hynkově a v Olomouci.
- Kadlec Karel, prof. čes. gymnasia v Olomouci od 1892—98, nar. 1851 v Nitkovicích, byl jeden z prvních profesorů ústavu hraběte Pöttinga.
- Kadlec Viktor, finanční sekretář, nar. 5. června 1874 ve Vel. Bystřici, konal službu v Olomouci od r. 1902—1918, kdy odešel do Brna.
- Kadlec Svatopluk, nar. 19. října 1898 v Libochovicích a žije v Praze.
- Kadlec Čeněk, domkář, písmák, básník, nar. 29. III. 1889 v Loučanech. R. 1939 vydal okresní osvětový sbor, Olomouc-venkov, jeho „Verše a epigramy“ s podobiznou. Kil.
274. Dukát. R. 1568 v Hranicích Bartoň Dukát, 1573 Martin Dukát a Jan Dukát. Tobiáš Dukát byl od 1604 do 1640 panským úředníkem a

- hejtmanem panství hranického a helfenštejnského; jeho syn Pavel byl purkrabím, 1665 mrtev, zanechav 8 sirotků (1700 připomínají se z nich Dobiáš (kapucín Simon) a bratr Ladislav Dukát). b -
277. **Krajník**, maturoval 1942 na akadem. gymn. v Praze II; bytem v Praze, poblíže kostela sv. Havla (přesnou adresu lze zjistit v gymnasiu). Zb. J. G.
277. **Krajník**. Jméno Krajník vyskytuje se ve východní Haliči. Sám znám Ivana Krajníka, učitele v Turja-Rakó, okres Perecseny, Ungmegye (bývalá Podkarpatská Rus), který v roce 1920 emigroval z bývalého Polska a usadil se na Podkarpatskou Rusi. MN.
277. **Krajník** František, poštmaster v Humpolci.
Krajník Antonín, oficiál okr. fin. řed. v Terstu.
Krainík Alexandr, účetní oficiál st. účtárny v Temešváru.
Krainík Mikuláš, duchovní správce řecké církve nesj. v Dobra (kraj Broos, Sedmihradsko). — (Všichni podle stavu z r. 1859.) Kg.
282. **Hyka**. Rodina Hyků žije v Šemanovicích u Mělníka, p. Kokořín. Sbk.
285. **Leština**. V Táboře žil železniční úředník Leština, jehož synové žijí zde i v Praze. Jeden z jeho synů je účetním Kožního družstva v Táboře, „Na svépomoci“. R. Hr.
285. **Leština**. Roku 1934 žil v Lužnici čp. 63, p. p. a soud. okr. Lomnice nad Lužnou, malorolník Jan Leština a r. 1938 v Mažicích čp. 41, p. p. a soud. okr. Veselí nad Lužnou, malorolník a okresní cestář František Leština. Rž.
285. **Leština**. V Lomnici nad Lužnicí, Třeboňské předměstí č. 189, žije Jan Leština, malorolník, nar. asi 1871, manželka Magdalena. — Ve Smržovce čp. 15, p. p. Lomnice nad Lužnicí, žije Jan Leština, rolník, nar. asi 1902, manželka Anna, má 4 děti (nar. 1932—1941.) J. R.
286. **Dukát**. Zpráva o rodu Dukátů, rektoriů na škole v Prosenči, je otištěna v článku „Škola a rektori Prosenští“ od Františka Krestyňa v Časopise vlasteneckého spolku musejního v Olomouci XI, III. roč. 1930, str. 258—281. K.
291. **Vodstrčil**. V Domažlicích, Týnské předm., žije Václav Vodstrčil, gymn. profesor v. v. V. S.
291. **Vodstrčil**. V r. 1554 koupil v Jaroměři Vavřinec Vodstrčil sladovnu. (Měst. museum I-B-33.) V. M.
291. **Wodstrčil**. Na statku č. 103 v Trstěnicích (dějiště Jiráskovy „Vojnarky“) žil před r. 1610 Urban Bielik a po něm ujal statek syn Mikuláš a r. 1626 Beneš Wodstrčil. R. 1646 po moru zbyli po něm 3 synové. Beneš sám zemřel před r. 1644, poněvadž v tomto roce po něm ujmá statek Jan Beneš, jinak Wodstrčil. Za zmíněného moru mu zemřela manželka a r. 1648 2. II. se žení po druhé s Mandalenou po Petru Mikulášovi. Svědci Václav Kolář a Jakub Peníze. Rod po tomto žil na statku až do r. 1936 a podržel jméno Beneš. R. 1647 18. X. ženil se Šimon, syn neb. Beneše Wodstrčila, se Zuzanou, dcerou Tomáše Kováře. Třetí syn, Lukáš, se žení r. 1648 9. II. s Dorotou, dcerou neb. Gregora Antla. R. 1651 6. VII. Lukáš Beneš, jinak Žraut, ujal a koupil grunt po neb. Pavlovi Žroutovi. Jméno mu zůstalo po statku. Byl to zakladatel rodu Žroutů. Blížší snad bude i v urbáři panství litomyšlského z r. 1610, který je v museu v Litomyšli. J. Ž.
293. **Pavliček** Tomáš, který byl 9. II. 1790 oddán v Ml. Vožici s Ludmilou, dcerou Jakuba Kříže, mlýnáře v Blanici, byl synkem Jana Pavlička z Nové Vsi, poddaného mladovožického. Křestní zápis bude pravděpodobně u farního úřadu v Nové Vsi u Ml. Vožice. J. L.
295. **Maláťové** jsou stará, velmi rozvětvená rodina, žijící v Humpolci. Proto zjištění o Bartoloměji Maláťovi, sládkovi ve Věži, může se týkat jen vsi Věž u Něm. Brodu, p. Herálec, jinak v Čechách jedna část Vlašimě se nazývá „Ve věži“. Blížší údaje o rodu Maláťů nutno hledat v matrikách děčínského úřadu řím.-katol. v Humpolci nebo v ev. českobratrském farním úř. tamtéž. Na posledním z nich je chován tolenrační zápis z r. 1782 o přestoupení několika rodin humpolec-

- kých na ev. lut. vyznání a mezi jinými rodinami je jménem nejčetněji zastoupen právě rod Malátů, a to rodinami Josefa, Václava, Lukáše, Jana a Antonína Maláta. Některí z Malátů zůstali katolíky. Záznamy před r. 1781 nutno hledat v děkanských matrikách města. Bližší o Malátech mohu sdělit. Dr. H. S.
- Zahálka.** Farář v Karli (Karlsbrunen) u Svitav (Zwittau) žil na odpočinku v klášteře ve Svitavách. Srovnej též Jiráskovy paměti. J. Ž.
296. **Puš.** Rod se vyskytuje též v Josefově. (V. Puš, hostinský.) J. J.
297. **Konečný.** Franciscus Koneczni, Niečcicio (Něčice u Kroměříže, tehdy fara Zdounky, součást olomouckých arcibiskupských statků), svědek při svatbě Matěje Přikryla z Novosad 12. II. 1748. Jiné zprávy snad i v dalších obcích se statky arcibiskupskými. Ing. J. P.
- Konečný.** Jméno se vyskytuje v Jaroměři v měst. knihách. (Měst. museum) již v 16. stol. Též v okolí. V. M.
297. **Konečný.** V Táboře žije advokát Dr. jur. Joža Konečný. R. Hr.
297. **Konečný.** Od roku 1831 až do své smrti roku 1848 byl farářem v Chotýšanech Josef Konečný. J. R.
297. **Konečný.** Rod Konečných žije od 17. století v Knínicích na Malé Hané. Na listinách z let 1686—1695 často čteme jméno spoluradního Šimka Konečného. Príbuznost s Dominikem Konečným ze Svatého Kopce možná, poněvadž knínické panství patřilo klášteru Hradisku u Olomouce. Byly zjištěny četné príbuzenské svažky mezi příslušníky „dolního“ panství klášterního a příslušníky „horního“, to jest knínického panství. Fe.
297. **Konečný** prý se kdysi podle dochované tradice jmenovala také jedna z větví rodu Entnerů. he
- Konečný.** Roku 1933 žil v Rušinově čp. 29, p. p. Maleč (s. okr. Chotěboř), rolník František Konečný a r. 1935 v Klokočově č. 14, p. p. Maleč (s. okr. Chotěboř), malorolník Josef Konečný.
298. **Pierek Elisabeth,** nar. 9. III. 1641.* B. K.
298. **Peyrek Josef,** asistent berního úřadu v Lobositz. Perek Karel, kancelista okresního úřadu (smíšeného) v Kamenici (u Pelhřimova).
- Peyrek Dominik,** komisař finanční stráže v Laa (sekce Korneuburg). (Všichni podle stavu z r. 1859.) Kg.
298. **Peyrek.** Ve spise Fr. Zemana „Kniha o Švihově a okolí“ (sepsal Fr. Teplý) vyskytuje se četné zmínky o jménu Pejrek. Tak na str. 447 Anna Pejková r. 1749, na str. 456 čteme, že dům č. 53 měl r. 1713 Jan Pejrek, zedník, s manžel. Evou. Mezi rodáky švihovskými připomíná se na str. 442: Jan Pejrek, kaplan, narozen 1809 27. XII., vyšvěcen 1834 10. IV., potom jako kaplan ve Zbynicích, Kolinci, Hořepníku a r. 1844 v Ml. Vožici. Ve staré krajské registratuře táborské nalezl jsem zápis, že r. 1844 gubernialním povolením byla P. Janu Peyrekovi, kaplanu v Ml. Vožici, prominuta pokuta 10 zl. stř. pro opožděné předložení kolineckého interkalárního účtu. R. Hr.
298. **Peyrek Zdeněk,** Dr., rada druh, Brno, nar. 3. VIII. 1889 v Jindřichově Hradci, kde jeho otec byl pošt. podúředníkem. Manželka Emma, roz. Krumlíková, děti Zdeněk, nar. 1. VIII. 1925, a Věra Emma, nar. 18. VIII. 1926. he
299. **Margoldové,** usazení ve Švihově, jsou potomky vladické rodiny Margoltů z Tedražic, o nichž viz Ottův naučný slovník a j. Některé zprávy rodopisné může podat řed. Hanuš Entner, Praha II., ministerstvo dopravy a techniky. he
300. **Hotovec.** V Tlumačově na Chodsku r. 1531 obdělává Jan Hotovec 9 jiter orných polí a po něm Vávra Hotovec, jehož jméno bylo r. 1567 odhadnuto na 13 kop. V. S.
300. **Hotovec.** Mariana Hotovec-ová se narodila v Jaroměři 19. srpna 1658. Rodiče: Kašpar a Anna.
- Pekelský.** Rodina toho jména žila v 16. stol. v Hradci Králové — původem asi z Pekla u Vamberka. Proslul z ní nejvíce humanistický

- básník Vít Orcinus, jehož původní jméno Pekelský je dosvědčeno Fr. Švendou. Obraz k r. 1558, str. 123. Zemřel r. 1562. Dále znám Václav Adamův O. († po r. 1602) a Štěpán Orcín (Pekelský), rodák z Jaroměře († v Berouně 1617). K. H.
- 300. Hotovec**, Hottowetz, Hotowecz. S tímto příjím jsem se často potkával v starých gruntovních knihách rychty krásnohorské na Sedlčansku a v Knihách poddaných panství vysokochlumeckého z 18. a 19. stol. V okoli tam Hotovcové žili dosud. Kromě toho jsem je viděl ve starých městských knihách přeštických z téže doby. V obou případech vlastnili jakési nemovitosti. Rečené pozemkové knihy jsou v Archivu země České pod sign. Sedlčany a Přeštice a Knihy poddaných v roudnickém archivu knížat z Lobkovic. F. C.
- 301. Jirovec**. Rod usazen na Chodsku od pol. XVII. stol. ve Stráži a v Nevolicích, později v Tlumačově, Mrákově, Pasečnici a Domažlicích. V Oujezdě již r. 1531 hospodař Václav Jírů, jehož potomci jsou Jirovec. V. S.
- Jirovec**. R. 1932 žil ve Veselici čp. 34, pošta Domousnice (soud. okr. Sobotka), malorolník František Jirovec a r. 1934 v Benešově Hoře čp. 71, p. p. Vacov (s. o. Volyně), zedník Jan Jirovec. Rž.
- 301. Kizlink**. Závěť Donata Kislinka, kováře, 4. října 1507. Pavel Zietka, miesto purkmistra, a Krištof, kramář z starších obecních, přísežní měšťanec v Novém Plzni, známo činieme —, že — Donat Kislink, kovář, náš spolušáš —, t. s. p. r. — u. j. —: Nejprve jest — odkázal duom svujo i všecken statek svujo — dětem svým na rovný diel; pakli by buoh dietek neuchoval, tehdy to všecko odkazuje Oldřichovi pláteníku, švagrui svému, z toho aby dluhy všecky zaplačeny byly. — Item hotových peněz jest XIII zl. rýn. a VII k. m. a některý groš, dva prsténky stříbrná. Item bratrí jeho dlužní jemu VII k. m., ty jim odpůří. Item Kašparovi Fránovi dlužen jest I k. Item sestře ženy jeho dává všecky šaty ložnic a jeden zlatý rýnský. Item do Černého kláštera zlatý jeden rýnský, Bosákom na potřebu jeden zl. rýn. — Poručníka učinil — Oldřicha pláteníka, švagra svého. — Tomu na svědomíce své pečeti — dali jsme přivěsiti k tomuto listu, jenž jest dán léta etc VII; fer. II. en die sc. Francisci. (Kniha závěti 223 f. 58.) — Josefa Strnada: Listář krále města Plzně a druhdy poddaných osad. Část II. R. K.
- 301. Kiesling** Anna, nar. 4. X. 1801; Kiesling Franziska, nar. 2. III. 1803; Kiesling Franz, nar. 27. V. 1805; Kiesling Theresia, nar. 15. XII. 1806.* B. K.
- 301. Kyzlink**. Na řece Lužnici u Tábora, pod známým poutnickým místem Klokočky, stojí mlýn, kdysi zvaný Žabkovský, který r. 1554 koupila Marketa Lapáčková, později měl jej Marek Kyzlink, výrobcе papíru z Prahy, a mlýn jmenuje se potom „Papírna“, r. 1564 držel jej Šimon Mrzena, v novější době dostal se v majetek mlynářské rodiny Kvěchovy a říká se tu dosud „Na papírně“. R. Hr.
- Smrčina-Sokol**. V Táboře na Budějovické třídě žije hostinský Smrčina, pocházející ze Stojslavic. V Ml. Vožici r. 1857 učil se u mistra Fr. Janu sedlářem Smrčina Václav ze Smilových Hor. R. Hr.

*) Odpovědi citovány jsou z matrik u P. Marie Vítězné v Praze III.

Vydává Rodopisná společnost v Praze II, Těšnov 65. Telefon 60-241, 64-741. Šekový účet Pošt. spořitelny v Praze č. 90.686. Řídí: red. Rudolf Kryl s red. radou. Odpovědný redaktor Jan Petr. Časopis dostávají pouze členové Rodopisné společnosti. Členský příspěvek činí ročně K 40,—, nově přihlášivší se členové platí zápisné K 10,—. Vytiskly Graf. záv. Pour a spol., Praha I, Waldhauserova 17. Telefon 627-51-52. Užívání novinových známkov povolenlo ředit. pošt a telegrafů v Praze, čj. 77037/IIIa 1940. Dohlédací poštovní úřad Praha 6. Vyšlo dne 1. září 1944.